

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätös- ja toimintakertomus vuodelta 2023

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön
RAPORTEJA JA MUISTIOITA | 2024:7

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätös- ja toimintakertomus vuodelta 2023

Sosiaali- ja terveysministeriö

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Sosiaali- ja terveysministeriö

CC BY-NC-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-00-5596-7

ISSN pdf: 2242-0037

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2024

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätös- ja toimintakertomus
vuodelta 2023

Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2024:7

Julkaisija	Sosiaali- ja terveysministeriö		
Yhteisötekijä	Sosiaali- ja terveysministeriö		
Kieli	suomi	Sivumäärä	152
Tiivistelmä	Sosiaali- ja terveysministeriö -kirjanpitoyksikön vuoden 2023 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumataskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista. Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointiläusuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedet väärinkäytöksistä.		
Asiasanat	tilinpäätös, toimintakertomus, talous		
ISBN PDF	978-952-00-5596-7	ISSN PDF	2242-0037
Asianumero	VN/36874/2023	Hankenumero	-
Julkaisun osoite	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5596-7		

Social- och hälsovårdsministeriets bokslut och verksamhetsberättelse för 2023

Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2024:7

Utgivare	Social- och hälsovårdsministeriet		
Utarbetad av	Social- och hälsovårdsministeriet		
Språk	finska	Sidantal	152
Referat	Bokslutet för året 2023 för bokföringsenheten Social- och hälsovårdsministeriet består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäkts- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor. Den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet innehåller ledningens verksamhetsrapport, en rapport över de samhälleliga verkningarna av ministeriets verksamhet, en beskrivning av den funktionella effektiviteten, avkastningen och kvalitetsledningen samt om hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och sammanfattningar av oegentligheter.		
Nyckelord	bokslut, verksamhetsberättelse, ekonomi		
ISBN PDF	978-952-00-5596-7	ISSN PDF	2242-0037
Ärendenr.	VN/36874/2023	Projektnr.	-
URN-adress	https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5596-7		

Sisältö

1	Johdon katsaus	7
2	Tuloksellisuus	11
2.1	Korona.....	11
2.2	Palvelut	14
2.3	Toimintakyky	22
2.4	Toimeentulo	25
2.5	Horisontaaliset tavoitteet.....	26
2.6	Lainsäädäntö.....	27
2.7	Muu toiminta.....	28
3	Vaikuttavuus	32
3.1	Toiminnan vaikuttavuus.....	32
3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	45
4	Toiminnan tehokkuus	48
4.1	Toiminnan tuottavuus	49
4.2	Toiminnan taloudellisuus.....	50
4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	52
4.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	55
5	Tuotokset ja laadunhallinta	57
5.1	Tuotokset ja laadunhallinta.....	57
5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	59
6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	61
7	Tilinpäätösanalyysi	67
7.1	Rahoituksen rakenne	67
7.2	Talousarvion toteutuminen	68
7.3	Tuotto- ja kululaskelma	73
7.4	Tase	75

8	Sisäisen valvonnan arviointi-ja vahvistuslausuma	77
9	Arvioinnin tulokset	79
10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.....	80
10.1	Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	80
10.2	Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	80
11	Talousarvion toteumalaskelma	81
12	Tuotto- ja kululaskelma.....	126
13	Tase	129
14	Liitteet	132
15	Allekirjoitus.....	152

1 Johdon katsaus

Kertomusvuonna saatettiin loppuun pääministeri Sanna Marinin hallituskausi ja toimeenpantiin pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaa. Sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi siirtyivät kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Siirtymä sujui pääsääntöisesti hyvin kaikilla alueilla ja suurimmilta haasteilta vältyttiin sekä siirtymän aikana havaitut ongelmat saatiin ratkaistua. Ministeriö seurasi ja kartoitti tilannetta alkuvuodesta aktiivisesti. Järjestämisvastuun siirrolla luotiin rakenteet sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistumiselle. Kertomusvuonna käytiin ensimmäiset varsinaiset neuvottelut hyvinvointialueiden ja yhteistyöalueiden kanssa. Orpon hallituksen painopisteitä lähdettiin toteuttamaan suunnittelemalla palvelureformia. Lisäksi valtakunnalliset sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteet päivitettiin vastaamaan uutta hallitusohjelmaa ja ne hyväksyttiin tammikuussa 2024.

Kertomusvuotta leimasi uuden hallitusohjelman toimeenpanon käynnistäminen hyvin nopealla aikataululla. Erityisesti vuoden 2024 valtion talousarvioon liittyneiden hallituksen esitysten valmisteluun oli budjettilakiaikataulun vuoksi vähän aikaa. Tämä kuormitti osaa säädösvalmistelijoista ja aiheutti runsaasti ylityötä osalle henkilöstöstä. Valtaosalla henkilöstöstä säännöllinen työaika riitti kuitenkin pääsääntöisesti tehtävien hoitamiseen. Keskeiseksi työn riskiksi tunnistettiin edelleen kiireen ja liian suuren työmäärän sekä ristiriitaisten odotusten aiheuttama uupuminen ja stressaantuminen. Työhyvinvoinnin kehittäminen korostuu ministeriön uudessa henkilöstöstrategiassa, jonka toteuttaminen käynnistettiin kertomusvuonna. Henkilöstön jaksamista pyrittiin tukemaan johtamisen keinoin, muun muassa korostamalla esimiehen tukea niin, että koko ministeriössä otettiin käyttöön säännölliset jatkuvat keskustelut esihenkilön kanssa.

Sosiaaliturvan uudistaminen jatkui kertomusvuonna. Sosiaaliturvaa uudistetaan alkaneen vaalikauden aikana hallituksen hankkeiden sekä parlamentaarisen sosiaaliturvakomitean työn kautta. Sosiaaliturvakomitean välimietintö valmistui alkuvuonna. Välimietintö sisälsi ehdotuksia tuleville hallituksille sosiaaliturvan uudistamiseksi sekä linjaukset komitean toisen kauden työlle. Komitean kokoonpanoa ja tehtäviä muutettiin syksyllä ja komitean toinen kausi käynnistyi joulukuussa. Komitea käsittelee toisella kaudellaan sosiaaliturvan kehittä-

misen erityishuomioita ja seuraa yleistuen valmistelua. Sosiaaliturvaa uudistavista hallituksen hankkeista toteutettiin syksyllä mm. työttömyysturvaa ja asumistukea koskeneet lakimuutokset.

Marinin hallituksen työllisyystavoitetta tukevien ja työelämän kehittämiseen tähtäävien ohjelmien (TYÖ2030, Työkykyohjelma ja Työelämän mielenterveysohjelma) toimenpiteet toteutuivat suunnitellusti. Työkykyä ja –hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä jatketaan muun muassa Suomen Kestävän kasvun ohjelmassa sekä Euroopan sosiaalirahaston (ESR) hankkeissa. STM osallistui Orpon hallituksen antaman tiedonannon valmisteluun yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeutta koskevan lainsäädännön valmistelua jatkettiin ja annettiin sen ensimmäistä vaihetta koskeva hallituksen esitys. Uuden sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain myötä palvelujen järjestämisen ja tuottamisen valvonnasta ja omavalvonnasta säädetään 1.1.2024 alkaen yhdessä laissa. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen linjausten mukaisesti vuoden alusta lukien. EU:n juomavesidirektiivin täytäntöönpanon osalta terveydensuojelulain muutos tuli voimaan ja sitä täydentävät asetukset annettiin tammikuussa. Uusi laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä vahvistettiin ja se tuli voimaan vuoden 2024 alusta. Hoitotakuuta koskevia säännöksiä muutettiin syksyllä tiukentamalla perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsyn enimmäisaikoja. Tartuntatautilain kokonaisuudistus käynnistettiin. Etuuslainsäädäntöön tehtiin useita muutoksia, joiden tarkoitus on vähentää valtion menoja ja tasapainottaa julkista taloutta.

Kansainvälisissä ja EU -asioissa painottuivat horisontaaliset kokonaisuudet, erityisesti hyvinvointitalous, kokonaisturvallisuus, digitaalisuus ja ihmisoikeudet, ml. erityisesti sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja naisten oikeudet. Suomen Nato-jäsenyys edellytti sosiaali- ja terveysministeriöltä ja sen hallinnonalalta merkittävää panosta. Sosiaali- ja terveydenhuollolla on keskeinen rooli sotilaallisen suorituskyvyn ja väestön kriisinsietokyvyn tukemisessa. Lisäksi EU komissio päätti vuoden lopulla uudesta, lähes 63 miljoonan euron rescEU-hankerahoituksesta Suomelle. Hankerahoituksen avulla Suomeen perustetaan uusi lääkinällinen valmiusvarasto, ja tämän lisäksi se täydentää ensimmäisen rescEU-hankkeen valmiusvarastoa. STM jakaa vastuun hankkeen

kokonaiskoordinaatiosta yhdessä SM:n kanssa. Suomi jatkoi pitkäjänteistä vaikuttamistyötä EU:ssa, YK:ssa ja WHO:ssa. EU kontekstissa korostuivat mm. avoin strateginen autonomia, vammaisten oikeudet sekä mielenterveyskysymykset. YK:ssa Suomi osallistui sosiaalisen huippukokouksen 2025 valmisteluun. WHO:ssa Suomi vaikutti erityisesti kansainvälisen pandemiasopimuksen ja terveyssäännöstön käsittelyyn. Suomi toimi Barentsin euroarktisen neuvoston terveys- ja sosiaalityöryhmän puheenjohtajana uudessa kokoonpanossa ilman Venäjää.

Arvio toimintaympäristön keskeisistä riskeistä

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintaympäristön keskeisimmät riskit liittyivät väestön eriarvoistumiskehitykseen, elinkustannusten yleiseen nousuun ja taantumaan, sote-henkilöstön saatavuuteen sekä erityisesti Ukrainan sodan myötä tapahtuneisiin turvallisuusympäristön muutoksiin ja kriisinsietokykyyn. Valtioneuvoston kanslian Kansalaispulssin mukaan Suomen väestön stressi on suhteellisen korkealla tasolla, ja kaikilla ikäryhmillä pitkän aikavälin trendi on lievästi kasvava. Myös huolestuneisuus taloudellisesta pärjäämisestä on vähitellen kasvanut ja on nyt ylimmillään kyselyaikana (4/2020 alkaen). Elinkustannusten nousulla on suora vaikutus niin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisen kustannuksiin kuin myös asiakkaiden ja potilaiden henkilökohtaiseen taloudelliseen tilanteeseen ja tuen tarpeisiin.

Kansainvälisesti tuloterot ovat Suomessa pienet ja sosiaalinen liikkuvuus korkea, mutta varallisuuserot ovat kasvaneet lähes yhtäjaksoisesti 30 vuoden ajan. Köyhyyteen ja syrjäytymiseen liittyy vahvasti moniongelmaisuus ja ylisukupolvisuus. Lapsiperheköyhyyden tilanne on huolestuttava, sillä köyhissä perheissä asuvien lasten osuus ei ole 2000-luvulla merkittävästi pienentynyt. Pienituloisia oli useammin myös monilapsisissa ja ulkomaalaistaustaisten vanhempien perheissä. Tilastokeskuksen väestöennusteen perusteella 85 vuotta täyttäneiden määrä kaksinkertaistuu nykyisestä vuoteen 2035 mennessä. Tämä lisää sote-palveluiden tarvetta, ja samalla niiden parissa työskentelevän henkilöstön tarve kasvaa.

Suomessa on merkittäviä sosioekonomisia eroja niin väestön terveydessä ja hyvinvoinnissa kuin palveluiden käytössä ja saatujen palveluiden laadussa. Terveyden alue-erot ovat Suomessa edelleen suuret ja noudattavat perinteistä

Itä-Länsi-jakoa. Kertomusvuonna sairauspäivärahaa mielenterveyssyistä saaneiden määrä ylitti ensimmäistä kertaa satatuhatta henkilöä. Kasvu johtuu erityisesti ahdistuneisuushäiriöistä. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen on arvioitu kasvavan noin yhden prosenttiyksikön joka vuosi 2020-luvun aikana. Tämä on julkisen talouden kokonaisuutta ajatellen iso lisämenoerä, kun huomioidaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon menot ovat yli 20 miljardia euroa vuodessa. Samaan aikaan menojen kasvupaineen kanssa työikäisen väestön määrä pienenee, mikä tarkoittaa huoltosuhteen heikkenemistä ja haasteita sosiaaliturvajärjestelmän rahoittamiselle.

Kansliapäällikkö Veli-Mikko Niemi
Helmikuu 2024

2 Tuloksellisuus

Hallitusvaihdoksen vuoksi kertomusvuosi jakaantui toiminnallisesti kahteen osaan: alkuvuonna valmisteltiin edellisen hallituksen päättämiseen liittyviä tehtäviä. Loppukeväästä alkaen keskityttiin uuden hallituksen ohjelman valmisteluun ja toimeenpanoon.

Toimintakertomuksessa ministeriön tuloksellisuutta on kuvattu hallinnonalan strategian neljän strategisen painopisteen mukaisesti: toimintakyky, toimeentulo, palvelut ja horisontaaliset. Lisäksi raportointiin on lisätty oma lukunsa koronatoimenpiteille. Strategisia painopisteitä toteutetaan neljällä ohjelmalla: SOTE, SOTU, työkyky ja tasa-arvo. Pääministeri Marinin hallitusohjelma sekä hallituksen toimintasuunnitelman tavoitteet on kytketty strategisiin painopisteisiin. Suoraan hallitusohjelman toimintasuunnitelmasta johdettujen asioiden lisäksi ministeriössä tehdään muita merkittäviä hankkeita, joista on raportoitu erikseen. Toimintakertomuksessa on huomioitu myös Orpon hallitusohjelman tavoitteet. Suoraan hallitusohjelman toimintasuunnitelmasta johdettujen asioiden lisäksi ministeriössä tehdään muita merkittäviä hankkeita, joista on raportoitu erikseen.

2.1 Korona

Epidemian kehittyminen ja pandemian päättyminen

Koronaviruksen tapausmäärät globaalilla tasolla laskivat vuoden alkupuolella. Covid-19-rokotukset säilyttivät tehonsa myös muuntuneita viruskantoja vastaan ja Suomen väestön rokotuskattavuus oli hyvällä tasolla. Rajoitustoimia ei enää ollut käytössä.

Maailman terveysjärjestö WHO luopui 5.5.2023 covid-19-taudin luokittelusta kansainväliseksi kansanterveysuhaksi. Myös Euroopan unioni, sen jäsenvaltiot ja Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskus (ECDC) luopuivat covid-19-pandemian johdosta käyttöön otetuista poikkeusjärjestelyistä. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos ehdotti 6.4.2023, että korona säädettäisiin valvottavaksi tartuntataudiksi. Valtioneuvosto hyväksyi asetusmuutoksen, jonka myötä

SARS-CoV-2-koronaviruksen aiheuttama covid-19-tauti ei enää ole yleisvaarallinen tartuntatauti. Jatkossa covid-19 määritellään valvottavaksi tartuntataudiksi. Asetus tuli voimaan 30.6.2023.

Rokotukset ovat tehokkain keino suojautua vakavalta covid-19-taudilta ehkäistä kuolemia, ja suositusten mukaisesta rokotussuojasta huolehtiminen on jatkossakin tärkeää. Virusmuunnosten esiintymisen ja koronan aiheuttaman sairastavuuden seurantaan jatketaan edelleen ja toimenpiteitä tartuntojen torjumiseksi voidaan tehostaa, jos tautitaakka lisääntyy. THL seuraa koronatilanteen kehittymistä Suomessa ja maailmalla. Maailman terveysjärjestö WHO:n asiantuntijaelin totesi joulukuussa, että toistaiseksi ei ole syytä tehdä muutoksia käytössä olevien koronarokotteiden koostumukseen.

Covid-19-rokotusten avulla suojattiin erityisesti niitä väestöryhmiä, joilla on riski saada vakava koronavirustauti. Koronarokotteen tehosteannosta suositeltiin kaikille 65 vuotta täyttäneille, 18 vuotta täyttäneille riskiryhmiin kuuluville ja 12 vuotta täyttäneille voimakkaasti immuunipuutteisille henkilöille. Rokotteita annettiin noin 920 000 annosta. Tehosteannoksen kattavuus koko väestössä oli noin 16 prosenttia. 80 vuotta täyttäneistä tehosteannoksen sai noin 57 prosenttia ja 65–79-vuotiaista noin 52 prosenttia. Vuoden loppuun mennessä Suomessa oli annettu noin 15 miljoonaa koronarokoteannosta. Uusimman varianttivalmisteen kattavuus oli hieman parempi kuin aiemman valmisteen.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimet

Koronapandemian haasteet vaikuttivat edelleen sosiaali- ja terveysministeriön sekä sen hallinnonalan toimintaan kertomusvuonna. Ministeriö vastasi toimivaltaan kuuluvien tartuntatautien torjunnan yleisen suunnittelun, ohjauksen ja valvonnan tehtävistä.

Ministeriössä jatkettiin covid-19-epidemian sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän tilannekuvan sekä hoito- ja palveluvelan määrän seurantaa ja arviointia. Tiivistä yhteistyötä toteutettiin edelleen kuntien, kuntayhtymien, sairaanhoitopiirien ja aluehallintovirastojen kanssa. Valtakunnallisella tasolla yhteistyötä pandemian hallinnassa koordinoitiin hallinnonalan laitosten kanssa erityisesti Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen, Kansaneläkelaitoksen ja Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontaviraston kanssa – sekä muiden ministeriöiden kanssa.

STM:ssä tilannekuvan seurantaan jatkettiin ministeriön ja THL:n virkamiesyhteistyössä.

Hyvinvointialueiden yleiskatteinen rahoitus sisälsi lakisääteisten tehtävien rahoituksen mukaan lukien tartuntatautilain mukaisen tartuntatautien vastustamistyön, johon koronasta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset sisältyivät.

Sairasvakuutuslain väliaikaisten säännösten voimassaoloa tartuntatautipäivärahasta sekä yksityiselle työterveydenhuollolle maksettavasta korvauksesta rokotuksista ja testauksista jatkettiin 30.6. asti. EU:n digitaalista koronatodistusta määrittävän EU-asetuksen voimassaoloa jatkettiin kesäkuun loppuun asti.

Suomi on sitoutunut Euroopan unionin yhteiseen covid-19-rokotehankintaan vuoteen 2026 asti. Komissio on neuvotellut sopimukset rokotevalmistajien kanssa jäsenmaiden puolesta. Suomessa on edelleen käytössä kaksi yhteishankinnan kautta tulevaa valmistetta.

Valtioneuvoston antoi joulukuussa 2022 Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle suostumuksen luovuttaa vuoden 2023 loppuun asti vastikkeetta covid-19-rokotteita hyvinvointialueille siten, että luovutettavien rokotteiden arvo olisi yrityskohtaisesti enintään 500 000 euroa. Hyvinvointialueilta luovutettiin 30 000 rokotetta yksityisille terveydenhuollon palveluntuottajille niiden covid-19-rokotamistoimintaa varten.

Suomi on lahjoittanut lähes 6 miljoonaa covid-19-rokotetta matalan ja keskitulotason maihin. Kahdenvälisesti STM lahjoitti kertomusvuonna 200 000 rokoteannosta. Suomi osoitti tukea kansainväliselle rokoteyhteistyölle myös tukemalla Coalition for Epidemic Preparedness Innovations (CEPI) -kumppanuusohjelmaa 1 miljoonalla eurolla ja kansainvälistä rokoteinstituuttia (International Vaccine Institute, IVI) 0,5 miljoonalla eurolla.

STM osallistui covid-19-pandemian hallintaan ja jatkotoimiin aktiivisessa kansainvälisessä yhteistyössä etenkin EU-komission terveysturvakomiteassa EU:n terveyshätätilanneviranomaisen HERA:n toiminnassa ja rokoteohjausryhmässä. EU-terveysministerit kävivät keskusteluita terveysalan varautumisesta. STM osallistui monenkeskiseen yhteistyöhön erityisesti WHO:ssa,

jossa neuvotellaan kansainvälisestä pandemiasopimuksesta ja kansainvälisen terveyssäännösten muutoksista.

Pohjanmaalaisilla turkistarhoilla todetut lintuinfluenssatartunnat edellyttivät alueellisesti merkittäviä torjuntatoimia, joita toimeenpanivat Ruokavirasto, aluehallintoviranomaiset ja paikalliset toimivaltaiset viranhaltijat, kuten hyvinvointialueiden tartuntataudeista vastaavat lääkärit. Sosiaali- ja terveysministeriö seurasi tilannetta aktiivisesti kansallisesti ja kansainvälisesti yhdessä THL:n, Työterveyslaitoksen ja Valviran kanssa sekä mm. EU:n terveysturvakomiteassa. Yhtään lintuinfluenssatartuntaa eläimistä ihmisiin ei Suomessa todettu.

2.2 Palvelut

Sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi siirtyivät kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueiden vastuulle kertomusvuoden alussa. Siirtymä sujui suunnitellusti ja havaitut ongelmat saatiin ratkaistua. Häiriöt liittyivät lähinnä tukipalveluihin sekä tietotekniikkaan ja tietojärjestelmiin. Ministeriö seurasi ja kartoitti tilannetta alkuvuodesta aktiivisesti.

Järjestämisvastuun siirrolla luotiin rakenteet sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistumiselle. Tavoitteena on perus- ja erityistason palvelujen entistä parempi yhteentoimivuus sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja pelastustoimen palvelujen saumattomuus.

Hyvinvointialueiden velvollisuuksia täsmennettiin mm. asetuksella hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta. Yhteistyösopimuksen tarkoituksena on varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden keskinäinen työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen. Sopimuksella pyritään turvaamaan hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutuminen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuus. Asetuksella asetettiin joitakin reunaehtoja hyvinvointialueiden keskinäiselle sopimiselle. Hyvinvointialueet sopivat keskenään tarkemmasta sisällöstä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain puitteissa. Hyvinvointialueiden yhteistyösopimukset tulee hyväksyä viimeistään vuoden 2025 loppuun mennessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen ohjauksen tueksi asetettu sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta kokoontui säännöllisesti. Syksyllä aloitettiin sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten strategisten tavoitteiden päivitys vastaamaan uutta hallitusohjelmaa ja ne hyväksyttiin tammi-kuussa 2024. Tavoitteet ovat keskeinen osa valtakunnallista sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausta. Kertomusvuonna käytiin ensimmäiset varsinaiset neuvottelut hyvinvointialueiden ja yhteistyöalueiden kanssa.

Kertomusvuonna annettiin uusi asiakastietolaki, joka kokosi yhteen tietosuojaa ja salassapitoa, tiedonsaantioikeuksia ja asiakastietojen luovutusta, asiakas- ja potilasasiakirjoja sekä valtakunnallisia tietojärjestelmiä ja tiedonhallinnan ohjausta, yhtenäistetään ja selkiytetään asiakas- ja potilastietojen luovutusta ja tiedonsaantioikeuksia koskevaa sääntelyä. Lisäksi laissa parannetaan sosiaali- ja terveydenhuollon välistä tiedonsaantioikeutta koskevaa sääntelyä sekä säännöksiä siitä, miten sosiaalihuollon palveluissa kirjattavia potilastietoja käsitellään. Asiakastietojen ja asiakasasiakirjojen käsittelyä koskevat säädökset tukevat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja palvelujärjestelmän kehittämistä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota. Lait tulivat voimaan 1.1.2024.

Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatiostrategian Digitalisaatiolla kestävää hyvinvointia ja terveyttä. Strategian tavoitteena on saada digitaaliset palvelut, jotka mahdollisuuksia ylläpitää oma-toimisesti hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä. Tavoitteena on vähentää raskaiden palvelujen tarvetta, mikä pienentäisi ammattihenkilöiden kuormitusta ja parantaisi mahdollisuuksia tavata asiakas henkilökohtaisesti. Strategia-assa on huomioitu Orpon hallitusohjelman painotukset ja strategian toimeenpano nivoutuu ministeriön toimenpidekokonaisuuksiin.

Opiskeluhuollon palvelut koottiin sote-uudistuksessa yhden järjestäjän vastuulle ja opiskeluhuollon kuraattorit sekä psykologit siirtyivät sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Hyvinvointialueita tuettiin opiskeluhuollon muutoksen toimeenpanossa mm. koulutuksella ja neuvonnalla. Opiskeluhuollon tiedonhallinnan selkeyttämistä jatkettiin hyvinvointialueita ohjaten, THL:n järjestämin koulutuksin sekä osallistumalla OKM:n opiskeluhuollon tietoarkkitehtuurityöhön.

Ministeriön ja Kelan välistä yhteistyötä kehitettiin ja vakiinnutettiin edelleen korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelujen järjestämiseen, raportointiin ja rahoitukseen osalta 2021 voimaan tulleen uudistuksen jäljiltä. Opiskeluterveydenhuoltolakia muutettiin vastaamaan EU:n sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevaa koordinaatioasetusta. Samalla selkeytettiin ja täsmennettiin opiskeluterveydenhuollon rahoitusta koskevia säädöksiä.

Perustason sosiaali- ja terveyspalveluja kehitettiin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus-ohjelmassa alueellisissa kehittämishankkeissa. Painotuksena oli parantaa palvelujen saatavuutta ja yhteensovittamista asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. STM vastasi ohjelman strategisesta johtamisesta ja valvoi hankkeita, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) tuki hankkeiden toimeenpanoa. Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi HV-alueiden hankkeille valtionavustuksia yhteensä 211 miljoonaa euroa 2020-2021. Ohjelmassa on kehitetty 700 toimintamallia tai ratkaisua, joissa hyödynnetään uudenlaista työnjakoa ja digitalisointia sekä tarjotaan eri ammattilaisten ja erityistason konsultaatioita. Hankkeen ulkoinen arviointi valmistuu alkuvuodesta 2024.

Osana Tulevaisuuden sote-keskus-ohjelmaa toteutettiin Maksuttoman ehkäisyn kokeilut 16 alueella ja Helsingissä 2022—2023. Vaikka rekrytointihaasteiden vuoksi ei kattavaa tiedonkeruuta kokeilujen tuloksista pystytty toteuttamaan, eri hyvinvointialueilla on pystytty osoittamaan useita hyötyjä kokeilusta sekä nuorille että ammattilaisille. Toistaiseksi maksuttoman ehkäisyn jatkosta päättävät hyvinvointialueet ja kertomusvuonna niistä kymmenen teki päätöksen nuorten maksuttomasta ehkäisystä.

Kuntouksen uudistaminen jäi hallitusohjelmakirjauksesta huolimatta vähemmälle huomiolle resurssien puuttuessa. Hallitusohjelman mukaisesti kuntouksen uudistamista on tarkoitus jatkaa hallituskauden aikana sitten kun henkilöresurssit tähän on saatu.

Sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä rahoitettavaa Suomen kestävä kasvun ohjelmaa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisen osalta. Tavoitteena on purkaa covid-19-pandemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa sekä nopeuttaa hoitoon pääsyä pysyvästi koko maassa. Ohjelman uusi valti-

onavustushaku kohdentui sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän kustannusvaikuttavuuden ja palvelujen laadun tutkimukseen sekä hoitotakuun seuran toimenpiteisiin. 2022 käynnistyneet alueelliset hankkeet jatkuivat kertomusvuonna. Hankkeita toteuttavat pääosin hyvinvointialueet ja THL vastaa ohjelman tuesta.

Valtakunnallista lääkärihelikopteritoimintaa toteutettiin seitsemästä tukikohdasta, kun Seinäjoen tukikohta oli operatiivisessa toiminnassa ensimmäisen toimintavuoden. Kouvolan tukikohdan rakentaminen on yhtiöstä riippumattomista syistä viivästynyt, mutta yhtiö jatkoi sen valmistelua. Toimintavuoden lopussa aloitettiin valtakunnallisen lääkärihelikopteritoiminnan strategian työryhmätyöskentely, joka antaisi toiminnan suunnittelupohjaa pitkälle aikavälille.

Eduskunnan sote-järjestämislakiin antamien lausumien pohjalta valmisteltiin toimenpiteitä Kemissä ja Savonlinnan sairaaloiden palvelutason turvaamiseksi. Hallitus antoi vuoden lopulla esityksen, jolla Lapin ja Etelä-Savon hyvinvointialueet voivat ylläpitää kahta ympärivuorokautisesti päivystävää yhteispäivystyksikköä. Hallitus antoi täydentävän esityksen erillisestä rahoituksesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja tuottamisen valvonnasta ja oma-valvonnasta annettu sääntely yhdistettiin uudeksi laiksi, jossa yhtenäistetään nykyistä sääntelyä ja vahvistetaan palvelujen laatua sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Laki tuli voimaan 1.1.2024. Lain toimeenpanoa ohjattiin ministeriön ohjeella sekä uudistetulla maksuasetussääntelyllä.

Mielenterveysstrategian ja itsemurhien vuosina 2020-2021 käynnistyneet ehkäisyohjelman kaikki viisi itsemurhien ehkäisyn ja 11 mielenterveysosaamisen vahvistamisen hanketta jatkoivat toimintaa vielä kuusi kuukautta. Sosiaali- ja terveysministeriö rahoitti myös viittä alueellista IPS-kokeilua (Individual Placement and Support). IPS-kehittämishankkeen laajennukseen kuuluvat IPS-aluehankkeet käynnistyivät osana Suomen kestävän kasvun ohjelmaa (RRP). Lisäksi toteutettiin yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), MIELI Suomen mielenterveys ry:n, Mielenterveyden keskusliitto ry:n (MTKL) ja Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n kesken valtioneuvoston TEAS –hanke Mielenterveysvaikutusten ennakoarviointi – MIVA käyttöön. Mielenterveysstrategian toimeenpanon jatkuvuuden varmistamiseksi ja tietopohjan vahvistamiseksi osoitettiin rahoitusta vuosille 2023–2024 erillishankkeille.

Asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämishanke päättyi kertomusvuoden lopussa. Kehittämistyötä tehtiin yhdeksässä kaupungissa, joissa on eniten asunnottomia.

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) toimeenpanoa jatkettiin osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmaa. Sivistystoimen kanssa tehtävä yhteistyö oli tärkeä osa LAPE-hanketta ja perhekeskusten vaikiinnuttaminen alueilla jatkui. Muutosohjelma päättyi vuoden ja työtä jatketaan hyvinvointialueiden perustytönä.

Väestön ikääntymiseen varautumiseksi hallituskauden aikana toteutettiin Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030, Tavoitteena ikävyvykäs Suomi. Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan tavoitteena suunnata ennaltaehkäiseviä ja toimintakykyä parantavia toimia iäkkäälle väestölle ja riskiryhmille, vahvistaa ikääntyvien työkäisten toimintakykyä ja pidentää työturia, lisätä ja mahdollistaa vapaaehtoistoimintaa, varmistaa iäkkäiden palvelujen yhdenvertaisuus, tehokkaampi koordinaatio ja taloudellinen kestävyys, lisätä asumisen ja asuinymäristöjen ikäystävällisyyttä ja nostaa esille suomalaista ikätekniologian kehittämistä ja hyödyntämistä. Vuosien 2020–2023 vaikuttavuustavoitteita konkretisoitiin toimenpideohjelmalla, jota toteutettiin poikkihallinnollisena yhteistyönä. Toimenpideohjelma sisälsi yhteensä 17 ohjelmaa tai hanketta useine alahankkeineen. Hanke aika päättyi vuoden lopussa. Hankkeiden tuloksista valmisteltiin loppuraportti.

Ikäohjelman periaatepäätöksen rinnalla toimeenpantiin edelleen iäkkäiden laatusuositusta hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi vuosille 2020–2023 sekä käynnistettiin vuosiin 2024–2027 kohdistuvan laatusuosituksen aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi valmistelu. Sitä varten asetettiin laajapohjainen valmistelutyöryhmä ja lausuntokierros toteutettiin loppusyksystä ja julkaisu alkuvuodesta 2024.

Uuden asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimeenpanoa jatkettiin. Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus koordinoi, tarjoaa systemaattisia menettelytapoja sekä tukee, seuraa ja arvioi toimeenpanoa hyvinvointialueilla.

Lääkeasioiden uudistamista jatkettiin tiekartan mukaisesti. Apteekkialasta julkaistiin useita selvityksiä, joissa muun muassa kuvattiin ja arvioitiin lääkkeen

vähittäisjakelun, apteekkien lupajärjestelmän, omistajuuden, talouden, palveluiden ja lääkkeiden etämyynnin nykytilaa, tehtiin kansainvälistä vertailua, esitettiin ehdotuksia jatkotoimenpiteiksi sekä arvioitiin mahdollisuuksia laajentaa apteekkien omistajapohjaa. Lääkehoidon tiedonhallinnan kehittämisessä valtakunnallinen Kanta-lääkityslista eteni. Lääkityslistan käyttöönotolla tuetaan onnistunutta ja turvallista lääkkeen käyttöä sekä lääkehoidon tiedonhallintaa ammattihenkilöille ja lääkkeen käyttäjälle. Valtakunnallisen lääketietovarannon toimintaedellytyksistä, tietosisällöistä ja - palveluista sekä kustannusvaikutuksista toteutettiin selvitys, jonka mukaan lääketietovaranto olisi keskitetty tietovaranto. Lääkehoidon ohjauksen ja rahoituksen kehittämisen suuntaviivat julkaistiin raporttina. Lääkeasioiden uudistus sillattiin hallituskaudelta seuraavalle ja toimeenpanosuunnitelmaa laadittiin hallituskaudelle 2023-2027.

Lastenasiantalo- / Barnahus-mallin vakiinnuttaminen ja kehittäminen jatkuivat valtakunnallisesti THL:n koordinoimana. EU-rahoitteisessa hankkeessa saatiin pohjaesitys lainsäädännön muutoksille sekä tuettiin koulutusta.

Kansallisen lapsistrategian ensimmäisestä toimeenpanokaudesta julkaistiin seurantakertomus. Lapsistrategian jatko turvattiin ja vakituinen lapsistrategiaryhmä sijoitettiin osaksi STM:n hallinnonalaan. Eurooppalaisen lapsitakuun kansallista koordinoitua työtä jatkettiin. Lapsistrategian sivusto uudistettiin ja toisen toimeenpanosuunnitelman valmistelutyö aloitettiin.

Maaliskuussa julkaistiin lastensuojelun visiotyön loppuraportti pohjaksi tulevalle lastensuojelulainsäädännön uudistamiselle. Lastensuojelun jälkihuollon ikärajaa alennettiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen. Muutos tuli voimaan 1.1.2024.

Lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan vastaisen Lanzaroten sopimuksen kansallista toimeenpanoa jatkettiin. Väkivallaton lapsuus –suunnitelman keväällä julkaistun väliarvioinnin mukaan monialainen työ on edennyt monin osin erittäin hyvin tai työ on vähintään alkuvaiheessa tai suunnitteilla. Suunnitelmaan lisättiin kolme uutta toimenpidettä: lasten ja nuorten keskinäinen väkivalta ja sen ratkaisukeinoja oppilaitosympäristössä, väkivalta nuorten seurusteluolosuhteissa sekä alaikäisten katuväkivalta – ehkäisy, puuttuminen ja seuraukset.

Istanbulin sopimuksen kansallista toimeenpanoa jatkettiin. Syksyllä tehdyn seurannan mukaan valtaosa toimenpiteistä on käynnistynyt ja toimenpiteet etenevät.

Turvakotien perhepaikkojen määrää lisättiin kahdella. Turvakotipalveluiden palveluntuottajat valittiin seuraavalle 5-vuotiskaudelle (2024-2028). Kaikki aiemmat palveluntuottajat jatkavat turvakotipalveluiden tuottajina ja lisäksi valittiin yksi uusi palveluntuottaja. Seksuaalirikosten uhrien tukikeskusten palvelutarjontaa ja valtakunnallista kattavuutta edistettiin systemaattisesti. Ensimmäinen SERI-tukikeskus avattiin vuonna 2017 ja kertomusvuoden lopussa tukikeskuksia oli 24.

Uusi vammaispalvelulaki hyväksyttiin maaliskuussa mutta sen voimaantulo lykättiin hallitusohjelman mukaisesti vuoden 2025 alkuun. Lykkäyksen tavoitteena oli saada aikaa lain soveltamisalan tarkentamiselle. Tarkentamisen valmistelu alkoi lokakuussa ja marras-joulukuussa järjestettiin kuulemiskierros sidosryhmien näkemyksistä.

lääkäiden henkilöiden palvelujen toisen vaiheen lainsäädäntö tuli voimaan. Uudistuksen keskeisiä tavoitteita ovat olleet kotihoidon laadun ja riittävyyden vahvistaminen, asumisen ja palvelut sisältävien konseptien monipuolistaminen sekä asumispalveluja koskevan sääntelyn selkeyttäminen. Uuden lain myötä voidaan järjestää tarpeita vastaava palvelu kaikille niille asumispalveluja tarvitseville asiakkaille, joiden toimintakyky ja terveydentila ei edellytä jatkuvasti läsnä olevaa henkilökuntaa. Mahdollisuus toteuttaa yhteisöllistä asumista ja ympärivuorokautista palveluasumista samassa toimintayksikössä tuo myös synergiaetuja henkilöstön käytössä.

Omaishoidon tuen myöntämiskriteerien yhtenäistämistä seurattiin ja todettiin tarve tarkemman tilannekuvan muodostamiselle. Hallitusohjelman omaishoidon kirjausten toimeenpanemiseksi laadittiin toimintasuunnitelma omaishoitajien jaksamisen tukemiseksi ja omaishoidon yhdenvertaisuuden lisäämiseksi. Toimintasuunnitelma kattaa omaishoidon tilannekuvan muodostamisen, hyvinvointialueiden ohjaamisen sekä Terveiden edistämisen määrärahan hankkeavustusten kohdentaminen ikäihmisten kotona asumisen, toimintakyvyn ja omaishoitajien tukemiseen.

Hoitotakuun lainsäädännön muutoksen myötä perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsyn enimmäisaikoja tiukennettiin. Hallitus antoi syksyllä esityksen, jossa perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsyn enimmäisaika säilytetään edelleen neljässätoista vuorokaudessa. Tavoitteena on turvata kiireettömään hoitoon pääsy kohtuullisessa ajassa julkisessa terveydenhuollossa sekä parantaa palveluntarjoajien mahdollisuuksia tuottaa palvelut laissa säädettyssä enimmäisajassa.

Asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeutta koskevan lainsäädännön ensimmäinen vaihe toteutettiin lainmuutoksella, joka mahdollistaa tahdonvastaista lääkitystä koskevan päätöksenteon ja muutoksenhaun parantaen potilaan oikeusturvaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen edellyttämällä tavalla. Potilas- ja sosiaaliasiameistointi uudistettiin uudella lailla potilas- ja sosiaaliasiavastaavista vahvistaen toiminnan riippumattomuutta, ammatillisuutta sekä tietopohjaa.

Kevään sosiaalialan työtaisteluihin varautumista ohjattiin ministeriön ohjeilla ja tiiviillä viranomaisyhteistyöllä.

Kertomusvuonna sosiaali- ja terveysministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämä sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittämishanke (SOTEKO) luovutti loppuraporttinsa. Lisäksi jatkettiin 2021 käynnistettyä poikikihallinnollista ohjelmaa sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi. Samalla ohjattiin henkilöstön työnjaon ja tehtävärakenteen kehittämistä mm. julkaisemalla ministeriön ohje nykyisen ammattihenkilölainsäädännön soveltamisesta. Ohjelma on tuottanut ratkaisuehdotuksia sosiaali- ja terveydenhuollon työvoimatarpeen kattamiseen lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä strategisen tiekartan muodossa, joka toimi myös taustana uusille hallitusohjelmakirjauksille. Käynnistettiin laaja valtioneuvostotason uusi ohjelmatyö (Hyvän työn ohjelma) ja sen toimeenpano henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi. Ohjelman ehdotusten mukaisesti aloitettiin valmistelu ns. täydennyskoulutusasetuksen antamiseksi, kansainvälisen rekrytoinnin sujuvoittamiseksi sekä laajan valmennus- ja kehittämiskokonaisuuden sekä työnjakopilottien käynnistämiseksi hyvinvointialueilla.

2.3 Toimintakyky

Työkykyohjelma päättyi ja yhteinen loppuraportti julkaistiin. Lisäksi julkaistiin ohjelman seuranta- ja arviointitutkimuksen tulokset sekä ulkoinen arviointi. Ohjelmassa tuotettiin laajasti materiaalia mm. hyvinvointialueiden päätöksenteon tukeksi. Ohjelman toimenpiteet laajenevat osana Kestävän kasvun ohjelmaa uusille alueille v. 2023—2024.

Työn ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelma (TYÖ2030) päättyi ja siitä tehtiin ulkoinen arviointi. Arvioinnin mukaan ohjelma on edistänyt työhyvinvointia tukevien toimintamallien ja työkalujen kehittämistä.

Työelämän mielenterveysohjelmasta julkaistun vaikutusarvioinnin mukaan ohjelma onnistui ja tavoitteet toteutuivat hyvin. Ohjelmaan osallistuneiden organisaatioiden kokemukset osoittivat, että tehdyllä kehitystyöllä on potentiaalia tuottaa laajamittaisia vaikutuksia pidemmällä aikavälillä. Työ jatkuu osana Suomen kestävän kasvun ohjelmaa.

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) STM:n vastuulla oleva valtakunnallinen kokonaisuus käynnistettiin toimintavuonna. Kolme valtakunnallista koordinaatiohanketta aloittivat toimintansa ja kaikissa STM:n kuudessa valtakunnallisessa teemassa avattiin hankehaku tai valmisteltiin hankehaku avattavaksi heti 2024. Valtakunnalliset teemat kohdentuvat työelämän kehittämiseen, vaikeasti työllistyvien tukemiseen sekä lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittämiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen. Lisäksi hanketoiminta kohdistuu yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseen, huono-osaisuuden torjuntaan ja maahanmuuttaneiden osallistamiseen. Aiemman ohjelmakauden 2014—2020 viimeiset hankkeet päättyivät kertomusvuonna.

Mielenterveys- ja päihdelainsäädäntö uudistui. Uudistuksen myötä mielenterveyden hoidosta, päihde- ja riippuvuushoidosta sekä sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdetyöstä säädetään ensisijaisesti terveydenhuoltolaissa ja sosiaalihuoltolaissa. Uudistuksen tavoitteena on parantaa mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelujen saatavuutta, laatua ja tarpeen mukaisuutta sekä vahvistaa asiakkaan oikeuksia saada yhdenvertaisesti tarvitsemiaan palveluja kaikissa ikäryhmissä.

Päihde- ja riippuvuusstrategian ja ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelman toimeenpanoa jatkettiin. Alkoholilain muutosten valmistelu aloitettiin uuden hallitusohjelman mukaisesti. Valmisteltiin nikotiinipusseja koskevaa tupakkalain muutoksia ja edistettiin Tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän toimenpide-ehdotuksia. Huumausaineasetuksia muutettiin huumausaineisiin liittyvien haittojen torjumiseksi.

Rahapelipoliittisen ohjelman toimeenpanoa jatkettiin. Ohjelman tavoitteena on varmistaa, että rahapelijärjestelmä ehkäisee ja vähentää haittoja tehokkaasti, rahapeliongelmien tunnistetaan entistä paremmin sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä palveluiden laatu ja saatavuus paranevat. Ohjelmalla edistetään raha- ja digipelaamisesta aiheutuvien haittojen käsittelyn tarkoituksenmukaista integroitumista. Sosiaali- ja terveysministeriö osallistui rahapelijärjestelmän uudistamista valmistelevaan hankkeeseen, jonka tavoitteena on selvittää rahapelijärjestelmän uudistamista hallitusohjelman mukaisesti ja valmistella ehdotus lisenssijärjestelmään siirtymistä koskevaksi säädösperustaksi. Rahapelien toimeenpanon haittariskien ja haittojen arviointiryhmä jatkoi työtään. Arviointiryhmän tehtävä on seurata ja arvioida rahapelien toimeenpanosta aiheutuvia haittoja ja valmistella asiassa lausuntoja. Kertomusvuonna kehitettiin Veikkaus Oy:n peli- ja pelaajadatan hyödyntämistä arviointityössä.

Valtioneuvoston asettama Tartuntatautien neuvottelukunta (TTNK) jatkoi lakisääteistä toimintaansa ja pandemiajaosto viimeisteli kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon pandemiasuunnitelman päivityksen. Tartuntatautilain kokonaisuudistus käynnistettiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta asetti valmiuden ja varautumisen jaoston. Hyvinvointialueiden johdolle järjestettiin huhtikuussa sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskurssi.

Hyvinvointialueille ja yhteistyöalueille perustettiin varautumisen yhteistyöryhmät. Viiden sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen toiminta vakiintui kertomusvuoden aikana. Valmiuden tilannekuvaa seurattiin viikoittain. Tilannekuvan muodostamisessa on hyödynnetty THL:n tilannekuva-alustaa, jota on jatkokehitetty.

Poikkeusolojen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta ja sen alaiset jaostot jatkoivat toimintaansa. Vuoden alussa käynnistyi CBRN-asioihin (Chemical, Biological, Radiological and Nuclear) keskittyvä jaosto. Lääkehuoltovarmuuden jaosto tuotti selvityksen velvoitevarastointilainsäädännön kehittämistarpeista ja laadittiin selvitys traumapotilaiden hoidosta poikkeusoloissa.

RescEU CBRN-varastointihanke käynnistyi. Hanke vahvistaa koko Euroopan sekä Suomen kansallista valmiutta ja tiivistää viranomaisten välistä yhteistyötä. Hankkeessa Suomeen varastoidaan kemiallisia, biologisia ja säteilyyn ja ydinaineisiin liittyviä hätätilanteita varten henkilökohtaisia suojarusteita, pikatestejä, mittauskalustoa sekä rokotteita, lääkkeitä ja vasta-aineita. Lisäksi koulutetaan suomalaisia hyvinvointialueiden asiantuntijoita materiaalin käyttäjiksi ja kouluttajiksi. Suomi pyrkii vaikuttamaan varastointikapasiteetin jatkumiseen seuraavalla EU-rahoituskaudella. Suomi haki lisärahoitusta rescEU-kapasiteetin kasvattamiseksi lääkinnällisillä materiaaleilla vuoden 2024 alusta alkaen.

Sosiaali- ja terveysministeriö osallistui Suomen liittymisneuvotteluihin Naton toimintaan liittyvien kansainvälisten sopimusten valmistelussa, Naton puolustussuunnitteluun, sekä koordinoi sektorillaan Naton suorituskykyvaatimusten kehittämistä ja kriisinsietokyvyn vahvistamista.

Korkean varautumisen tietojärjestelmiin kuuluvan viranomaisten yhteisen kenttäjärjestelmän (KEJO) tuotantokäyttö ensihoitopalvelussa laajeni usealla hyvinvointialueella ja sosiaalihuollon KEJO:n pilottikäyttö alkoi kahdella hyvinvointialueella. THL aloitti hätäkeskustietojärjestelmän (ERICA) ja KEJO-järjestelmän tietoihin perustuvan ensihoitopalvelun rekisterin toiminnan.

Kansallisen mikrobiologisen laboratoriotoiminnan arvioinnin työryhmä laati selvityksen valtakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon laboratoriotoiminnan ja -järjestelmän nykytilanteesta ja kehittämistarpeista huomioiden sote-uudistuksen aiheuttamat muutokset toimintaympäristössä sekä biouhkiin ja huoltovarmuuteen liittyvät näkökohdat.

Käynnistettiin kemiallisiin uhkiin ja niiden määrittämiseen liittyvä kansallinen kemiallisten laboratorioiden nykytilan ja kehittämistarpeiden arviointihanke.

2.4 Toimeentulo

Sosiaaliturvauudistusta valmistelee parlamentaarinen sosiaaliturvakomitea, jonka tehtävänä on uudistaa sosiaaliturvaa kokonaisuutena. Toimikausi päättyy keväällä 2027. Komitea käsittelee perusturvaa, ansioturvaa, toimeentulotukea ja niiden välistä yhteyttä ja rahoitusta sekä palvelujen nykyistä parempaa yhteensovittamista etuuksiin. Komitea teki ehdotukset nykyjärjestelmän uudistamiseksi sekä linjasi komitean toisen kauden työstä välimietinnössään Sosiaaliturvakomitea asetettiin toiselle kaudelle muutospäätöksellä ja samalla tehtäväkenttää fokusoitiin tarkemmaksi.

Heikentyneestä talouden tilanteesta johtuen kansaneläkeindeksi jäädytettiin syksyllä seuraavien vuosien ajalle. Jäädytys koskee valtaosaa kansaneläkeindeksiin sidotuista etuuksista. Lapsiperheiden tukemiseksi säädettiin korotuksia lapsilisiin monilapsisille perheille, yksinhuoltajille ja pikkulapsiperheille.

Työttömyysturvaan kohdistettiin useita säästöjä. Tavoitteena oli tasapainottaa julkista taloutta sekä tehdä etuusjärjestelmästä entistä kannustavampi. Lisäksi osalla leikkauksista oli tavoitteena päästä lähemmäs ns. yleistuen mallia ja yksinkertaistaa järjestelmää. Asumistukeen tehtiin valtiontalouden tilanteesta johtuen mittava leikkaus. Työttömyysturvan että asumistuen osalta aloitettiin seuraavien säätöjen valmistelu.

Sosiaalisen suojelun komitean ja työllisyyskomitean alainen työryhmä käsitteli Espanjan ja Belgian tekemää aloitetta, joka koskee sosiaalisen epätasapainomenettelyn sisällyttämistä eurooppalaiseen ohjausjaksoon olemassa olevia välineitä käyttäen. Työryhmä tuotti komiteoille näkemyksen kesäkuun TSTK-ministerineuvoston kokoukseen. Kansallisesti aloitetta työstettiin ministeriöiden yhteistyönä ja keskustelu sosiaalisista investoinneista jatkui.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen linjausten mukaisesti kertomusvuoden alussa. Kansaneläkelaitos vastaa edelleen perustoimeentulotuesta. Valtakunnallinen toimeentulotukiasioiden neuvottelukunta asetettiin. Syksyllä hallitus antoi esityksen, jolla asumismenojen huomioimista toimeentulotuessa selkeytetään. Asumismenojen enimmäismääristä säädetään nyt lain ja asetuksen tasolla. Esityksellä tavoiteltiin myös säästöjä ja myönteisiä vaikutuksia työllistymisen kannusteisiin.

2.5 Horisontaaliset tavoitteet

Terveysalan tutkimusta, kehittämistä ja innovaatioita edistävän kasvustrategian tiekartan toimenpiteet saatettiin ja toteutettiin tarvittavat siltaukset seuraavalle hallituskaudelle. Ministeriö edisti aktiivisesti sotedatan joustavaa ja laajamittaista hyödyntämistä. Rekisteröityjen tietosuojan korkeasta tasosta huolehdittiin antamalla eduskunnalla sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintaa ja tietosuojan kokonaisuutta uudistava esitys, joka hyväksyttiin huhtikuussa. Sosiaali- ja terveydenhuollon käyttöoikeuksia yhtenäistettiin antamalla ensimmäinen käyttöoikeusasetus. Suomi on ollut vahva toimija sote-tietojen ensiö- ja toisiokäytössä, ottanut merkittävän roolin eurooppalaista terveysdata-avaruutta (EHDS) koskevissa neuvotteluissa, hyväksynyt neuvoston yleisnäkemyksen ja mandaatin kolmikantaneuvottelujen aloittamiseksi ja osallistunut rahoitushakuihin menestyksekkäästi. Suomi on niin ikään ollut vahva toimija EU:n 1 miljoonan genomien deklaraatiossa ja osallistunut rahoitushakuihin menestyksekkäästi. Kansallinen genomistrategia päivitettiin.

Ministeriö osallistui aktiivisesti EU:ssa käynnistettyihin aloitteisiin mukauttaa EU:n nykyistä geenitekniikkalainsäädäntöä tieteen ja tekniikan kehitykseen. STM:n tavoitteena on huolehtia siitä, että terveysnäkökohdat tulevat huomioituiksi uusia genomitekniikoita koskevassa sääntelyssä.

Marinin hallituksen tasa-arvo-ohjelma ja samapalkkaisuuteen liittyvät toimenpiteet päättyivät kertomusvuonna ja ohjelmasta laadittiin loppuraportti. Raportin mukaan suuri osa ohjelman toimenpiteistä saavutettiin hyvin maailmaa ravistelleista kriiseistä huolimatta. Myös samapalkkaisuusohjelman kokonaisarviointi valmistui alkuvuodesta ja työtä samapalkkaisuuden edistämiseksi jatketaan arvioinnissa annettujen suositusten pohjalta. Laki velvoittavista tasa-arvosuunnitelmista varhaiskasvatuksessa tuli voimaan kesäkuussa. STM osallistui Orpon hallituksen antaman tiedonannon valmisteluun yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa. Pääministeri Orpo jakoi kansainvälisen tasa-arvopalkinnon joulukuussa.

STM osallistui aktiivisesti vaikuttaen myös YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen sekä Cartagenan ja Nagoyan pöytäkirjojen inter-sessionaaliseen työskentelyyn ja sopimusten toteuttamiseen. Työssä painotettiin erityisesti terveysnäkökohtia ja huomioitiin em. sopimusten liittymäkohdat

muihin kansainvälisiin sopimusneuvotteluihin, kuten WHO:n pandemiasopimukseen.

2.6 Lainsäädäntö

Ministeriön lainsäädäntösuunnitelman ydin koostuu suureksi osaksi niistä säädöshankkeista, jotka hallitus on linjannut hallitusohjelmassa tehtäväksi. Lainsäädäntösuunnitelmassa on myös muista hallituksen tai ministeriön päätöksistä aiheutuvat säädösmuutokset. Lisäksi säädösmuutostarpeita syntyy mm. EU-säätelystä sekä valtion talousarvioon liittyen.

Sosiaali- ja terveysministeriön osalta hallitusohjelmaan sisältyvistä hankkeista valmistelussa oli kertomusvuonna mm. sosiaaliturvan uudistaminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käyttäjien itsemääräämisoikeutta vahvistavan lainsäädäntöhankkeen ensimmäisenä vaiheena annettiin lakiesitys, jonka tavoitteena on parantaa psykiatristen potilaiden oikeusturvaa tilanteissa, joissa potilaan psyykkisen sairauden lääkehoitoa ei onnistuta toteuttamaan yhteisymmärryksessä hänen kanssaan. Alkuvuodesta hyväksytyn vammaispalvelulain ja siihen liittyvien lakien voimaantuloa siirrettiin niin, että vammaispalvelulakiin voidaan tehdä pääministeri Orpon hallituksen ohjelman edellyttämät muutokset. Lastensuojelulakiin valmisteltiin muutoksia, joiden mukaisesti mm. lastensuojelun jälkihuollon ikäraja laskettiin 25 vuodesta 23 vuoteen. Valmisteltiin lakiesitykset, joilla jäädytettiin eräiden etuuksien ja rahamäärien indeksikorotukset vaalikauden ajaksi. Työttömyysturvaa, toimeentulotukea, kuntoutusrahaa ja asumistukea koskeviin säännöksiin tehtiin muutoksia, joilla on tarkoitus vähentää valtion menoja ja tasapainottaa julkista taloutta. Lisäksi valmisteltiin hallitusohjelman mukainen esitys lapsilisien korotuksista. Eduskunnalle annettiin syksyllä myös mm. hallituksen esitys väkivallan ja häirinnän poistamisesta työelämässä tehdyn Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö osallistui valmiuslain sekä Ahvenanmaan itsehallintolain uudistamistyöhön. Lisäksi osallistuttiin lainvalmistelun kehittämissyhteistyöhön, jota koordinoi ministeriöiden yhteinen, oikeusministeriön asettama Lainvalmistelun kehittämisen yhteistyöryhmä.

2.7 Muu toiminta

Toimintakertomuksessa erikseen kuvattujen asioiden lisäksi ministeriön toimintaan sisältyi viranomaistehtäviä, hallituksen päätöksiä tukevaa ja muusta toimintaympäristöstä johtuvaa lainsäädäntötyötä, toimialan ohjausta, hallinnollista työtä sekä viestintää ja sidosryhmäyhteistyötä. Näillä lakisääteisillä tehtävillä varmistetaan strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.

Kertomusvuonna valmistauduttiin hallitusohjelmaneuvotteihin konsernistrategiasta johdettujen tulostavoitteiden mukaisesti. Tulostavoitteita tarkennettiin hallitusohjelman valmistuttua sekä rakennettiin konsernille vaikutusketju vuosille 2024-2027 aina konsernistrategian vaikuttavuustavoitteista konkreettisiin, priorisoituihin toimenpiteisiin.

Ostolaskujen automatisoinnissa ministeriön lähtökohtana on se, että automatisoinnin on vähennettävä työmäärää myös STM:ssä. Automatisaatioaste asetui kuukausitasolla noin 20 % tasolle.

Ministeriön tilankäytön tehostaminen jatkui. Meritullinkatu 8:n laajempi perusparannus valmistui ja muutot toteutuivat ministeriöstä johtumattomista syistä noin kolme kuukautta myöhässä suunnitellusta aikataulusta marras-joulukuun aikana.

Digitalisaation hyödyntämistä, tietoturvaa, tietosuojaa ja esimiesosaamista painotettiin edelleen henkilöstö- ja koulutussuunnitelmassa. Henkilökiertoa hyödynnettiin valtioneuvoston ja hallinnonalan sisällä.

Sosiaali- ja terveysministeriö osallistui veikkausvoittovaroin rahoitettujen toimintojen rahoitusmalliuudistuksen valmisteluun ja täytäntöönpanoon. Yleishyödyllisten yhteisöjen ja säätiöiden avustaminen sekä veteraanien auttaminen muuttuivat budjettirahoitteiseksi 1.1.2024 alkaen.

Yhteistyötä ja vaikuttamista kansallisesti ja kansainvälisesti

STM:n kansainvälisissä ja EU-asioissa painottuivat horisontaaliset kokonaisuudet, erityisesti hyvinvointitalous, kokonaisturvallisuus, digitaalisuus ja ihmisoikeudet sekä sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja naisten oikeudet.

Suomi edisti teemoja poikkileikkaavasti kansainvälisillä foorumeilla. EU-kontekstissa korostuivat myös EU:n globaali rooli sekä avoimen strategisen autonomian ja resilienssien vahvistaminen.

Kertomusvuonna kansainväliseen yhteistyöhön vaikuttivat merkittävästi Venäjän laittoman hyökkäyssodan seurauksena syntyneet geopoliittiset jännitteet ja muutokset toiminta- ja turvallisuusympäristössä, mikä näkyi erityisesti YK:ssa ja WHO:ssa. Pandemian myötä käynnistyneet kansainväliset ja EU-tason toimet terveysturvallisuuden vahvistamiseksi vaativat aktiivista yhteistyötä ja yhteensovittamista.

Suomi oli kiinteästi mukana edistämässä OECD:n ja WHO:n hyvinvointitaloutta sekä epävirallisessa hallitustenvälisessä WEGO-verkostossa. STM:n kansliapäällikkö johti kansainvälistä korkean tason hyvinvointitalouden asiantuntijaryhmää. Suomi edisti keskustelua hyvinvointitaloudesta EU:ssa ja YK:ssa, ja käynnisti mm. hyvinvointitalouteen ja terveyteen liittyvän päätöslauselman neuvottelut WHO:ssa.

STM osallistui aktiivisesti YK:n korkean tason terveyden huippukokouksiin universaalista terveysturvavuudesta sekä pandemiavarautumisesta, -valmiudesta ja -vasteesta. Suomi painotti keskeisinä periaatteina terveyttä ihmisoikeutena, sukupuolten tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Lisäksi Suomi nosti esille monenkeskisen yhteistyön merkityksen ja globaalin solidaarisuuden tärkeyden, mutta myös kaikkien maiden vastuun vahvistaa ja ylläpitää terveysturvallisuuskapasiteettiaan tulevia pandemia- ja terveysturvallisuushkia ajatellen.

Suomi osallistui aktiivisesti ilmastokokoukseen (COP28), jossa oli ensimmäistä kertaa korkean tason ilmasto- ja terveyspäivä. Päivän tavoitteena oli nostaa ilmastomuutoksen vaikutukset terveyteen ja terveysjärjestelmiin poliittiselle agendalle ja luoda yhteistä tahtotilaa toimenpiteiden tekemiseksi myös terveyssektorilla. Suomi painotti ihmisoikeusperustaista ja osallistavaa lähestymistapaa kaikessa ilmastotyössä, ja nosti erityisesti esille ilmastomuutoksen vaikutukset naisiin, tyttöihin ja alkuperäiskansoihin. Kokouksen yhteydessä hyväksyttiin julkilausuma ilmastosta ja terveydestä. Lisäksi Suomi osallistui YK:n uuden Sosiaalihuippukokouksen (UN Social Summit) valmisteluun, jonka tavoitteena on kestävä kehityksen sosiaalisen ulottuvuuden agendan päivittäminen ja toimeenpaneminen.

Kertomusvuonna vaikutettiin edelleen aktiivisesti WHO:n hallintoelimissä ja työryhmissä. Suomi edisti erityisesti terveyshätätilannevalmiuden ja -vasteen vahvistamista hallitustenvälisissä prosesseissa, ml. terveysjärjestelmien resilienssin vahvistamisessa, kansainvälisen pandemiasopimuksen valmistelussa ja Kansainvälisen terveyssäännöstön (IHR, 2005) muutostarpeiden käsittelyssä sekä globaaleissa terveysturvallisuusverkostoissa. Lisäksi Suomi vaikutti hyvään hallintoon liittyvissä kysymyksissä ja läpileikkaavasti ihmisoi-
keuksien edistämisessä. Suomi osallistui kansainväliseen rokoteyhteistyöhön epidemiavalmiusinnovaatiokoalitio CEPI:n ja kansainvälisen rokoteinstituutti IVI:n kautta. Suomi toimi WHO/EURO Partnershipin European Observatory on Health Systems and Policies hallituneuvoston puheenjohtajana. Lisäksi Suomi osallistui aktiivisesti YK:n AIDS-ohjelman UNAIDS:n toimintaan ja painotti erityisesti hyvää hallintoa.

Suomi toimi Barentsin euroarktisen neuvoston terveys- ja sosiaalityöryhmän puheenjohtajana vuosina 2022—2023. Venäjä erosi neuvostosta syyskuussa ja yhteistyötä jatkettiin kolmen Pohjoismaan pohjoisten osien kesken. Suomen johdolla valmisteltu yhteistyöohjelma vuosille 2024—2027 hyväksyttiin.

Työ pohjoismaisten sosiaali-, terveys- ja tasa-arvosektoreiden yhteistyöohjelmien 2025—2030 laatimiseksi käynnistyi. Uudet pohjoismaiset ravitsemussuositukset (NNR2023) julkaistiin. Suomen pohjoismaisen puheenjohtajuusohjelman 2025 suunnittelu aloitettiin.

Vakuutuslainsäädäntö

Kertomusvuonna valmisteltiin hallituksen esitys työeläkelainsäädännön ja maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain muuttamiseksi. Muutokset tulivat voimaan 1.1.2024. Lakimuutosten tavoitteena on muun muassa työeläkkeiden toimeenpanon sujuvoittaminen. Tiedonhallintalain voimaantulon vuoksi teknistä käyttöyhteyttä koskevat säännökset kumottiin eläke- ja muita lakisääteisiä vakuutuksia koskevista laeista tarpeettomina.

Liikennevakuutusdirektiivin kansallista täytäntöönpanoa varten asetettu työryhmä julkaisi mietintönsä tammikuun lopussa. Hallituksen esityksen antaminen siirtyi vuodelle 2024 muun muassa sähköpotkulautojen vakuuttamiseen liittyvien haasteiden vuoksi.

Laki valtioneuvoston covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi tuli voimaan 1.1.2021. Lain tarkoituksena on varmistaa, että covid-19-taudin ehkäisemiseksi tarkoitetut rokotteet pysyvät vastaavan vakuutusturvan piirissä kuin muut lääkkeet ja rokotteet. Valtioneuvosto myönsi kertomusvuonna edelleen vuodelle 2024 29,9 miljoonan euron vakuutustakuun.

Euroopan komissio antoi 2021 lainsäädäntöehdotukset vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY muuttamiseksi COM(2021) 581 final. Komissio antoi samanaikaisesti ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi, joka koskee vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten taloudellisen tilan tervehtyttämistä ja kriisienratkaisumenettelyjä COM(2021) 582 final. Trilogineuvottelut saatiin päätökseen joulukuussa.

3 Vaikuttavuus

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Sosiaali- ja terveysministeriön konsernistrategian toiminnan vaikuttavuutta raportoidaan käyttäen kahdeksaa erilaista vaikuttavuustavoitetta. Tavoitteiden arvioinnissa on huomioitu sekä pidemmän aikavälin kehitystä, että viimeaikaisista kehitystä mukaan lukien koronavuoden vaikutusta. Pidemmän aikavälin kehitystä selventämään on indikaattorista riippuen raportoitu myös pidemmän aikavälin aikasarjaa. Raportoivat vaikuttavuustavoitteet ovat seuraavat; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventuminen, toiminta- ja työkyvyn parantuminen, elin- ja työympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden lisääntyminen, sosiaaliturvan kannustaminen työhön, köyhyyden ja syrjäytyneiden määrän vähentyminen, vaikuttavien palvelujen ja toimeentuloturvan muodostaman toimivan kokonaisuuden arviointi ja oikea-aikaisten ja luotettavien palveluiden vastaaaminen asiakkaiden tarpeisiin sekä terveysteknologian kasvu.

Vaikuttavuustavoite: Hyvinvointi- ja terveyserot ovat kaventuneet

Suomessa väestön terveys ja toimintakyky kohenivat nopeasti 1970-luvulta 2010-luvun alkuun asti. Kehityksessä tapahtui kuitenkin käänne kielteiseen 2010-luvulla, jolloin elinajanodotteen kasvu hidastui, ja väestön toiminta- ja työkyky ei enää jatkanut kohenemistään. Vastaava kehitys saattaa jatkua myös 2020-luvulla. Kansantaudeista sydän- ja verisuonitaudit ovat suomalaisien yleisin kuolinsyy. Lihavuuden yleistymisen myötä tyypin 2 diabetes, tuki- ja liikuntaelinsairaudet ja tietyt syöpäsairaudet ovat myös yleistyneet. Koronapandemian vaikutukset kansanterveyteen näkyvät edelleen, sillä joidenkin sairauksien varhainen toteaminen ja hoidon aloittaminen viivästyivät pandemian aikana. Lähes kaikki terveyden, toimintakyvyn ja hyvinvoinnin ongelmat ovat yleisempiä vähemmän koulutetuilla ja pienituloisilla.¹

Ikävakioitu kuolleisuus, jota mitataan menetettyjen elinvuosien kautta, on pitkään ollut laskussa Suomessa, mutta koronavuosina se kääntyi nousuun. Ikäryhmittäin tarkasteltuna kuolemien määrä on ollut tammi-marraskuun aikana

¹ Väestön terveys- ja hyvinvointikatsaus 2023, THL: Työpaperi 14/2023, s. 9-10.

aiempia vuosia korkeampaa lähinnä 65–80-vuotiailla. Menetettyjen elinvuosien kohdalla sukupuolten välinen ero ei ole vuosien saatossa pienentynyt; miehillä esiintyy lähes kaksinkertainen määrä menetettyjä elinvuosia naisiin verrattuna. Yhteenvetona voidaan todeta, että kertomusvuoden osalta on havaittavissa pientä nousua menetetyissä elinvuosissa.

Väestöryhmien väliset erot terveydessä ja hyvinvoinnissa ovat edelleen suuria, vuosikymmenten ponnisteluista huolimatta. Elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus on melko hyvä, eli yli puolet väestöstä kokee elämänlaatunsa hyvänä. Eriarvoisuus näkyy toimeentulon lisäksi eroina terveydessä ja elämänlaadussa sekä kokemuksissa palvelujen saatavuudessa. Elämänlaatumittarin eri kysymysten vastauksista muodostuvan kokonaisarvion mukaan sekä naisten että miesten elämänlaatu hieman koheni iän karttuessa, mutta negatiivista pudotusta on tapahtunut työikäisten elämänlaadussa viime vuosiin verrattuna. Vanhimmassa, 75 vuotta täyttäneiden ikäluokassa elämänlaatu oli heikompi kuin nuoremmilla, sillä useimmat terveysongelmat ja toimintakyvyn rajoitteet sekä yksinäisyys yleistyvät ikääntyessä, joka osaltaan selittää tulosta ja siten heijastuu myös kokemukseen elämänlaadusta. Naisilla ikä (20–54-v.) oli voimakkaammin yhteydessä elämänlaatuun ja peräti 80 prosenttia arvioi elämänlaatunsa vähintään hyväksi, mutta sen jälkeen itse arvioitu elämänlaatu heikkeni verrattain nopeasti.²

E erityisen huolestuttavaa on negatiivinen kehitys nuorten mielenterveydessä. Yhä useampi nuori koki terveytensä keskinkertaiseksi tai huonoksi. Väestötutkimuksissa erityisesti tyttöjen masennus- ja ahdistusoireilun on havaittu yleistyneen, kun taas käytös- ja päihdeoireilun esiintyvyys on pysynyt ennallaan tai jopa vähentynyt. Kevään koulu-terveyskyselyssä 8. ja 9. luokan tytöistä peräti noin 36 prosenttia ja pojista noin 17 prosenttia kokivat oman terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Myös masennusoireilua raportoi yhä useampi nuori. Palvelujen saatavuutta heikentävät nuorten perustason mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalveluja tuottavien palveluiden heikko koordinaatio, vaikka perusterveydenhuollossa on tehty aktiivista kehittämistyötä tilanteen parantamiseksi. Eriarvoistumisen kielteinen kierre alkaa usein jo lapsuudessa ja nuoruudessa, ja siksi juuri tähän nuorten mielenterveyden negatiiviseen kehitykseen tulisi puuttua ajoissa.³

² https://www.thl.fi/tervesuomi_verkkoraportit/ilmioraportit_2023/elamanlaatu.html

³ Väestön terveys- ja hyvinvointikatsaus 2023, THL: Työpöytä 14/2023, s. 37-38.

Taulukko 1. Vaikuttavuustavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2017
Menetetty elinvuodet (PYLL) ikävälillä 0–80 vuotta / 100 000 asukasta				
Yhteensä	5 750*	5 745	5 685	5 903
Miehet	7 480*	7 461	7 420	7 769
Naiset	3 970*	3 955	3 880	3 981
Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%), 20–64-vuotiaat				
Yhteensä	32,7*	32,7	32,2	28,2
Miehet	32,1*	32,1	33,3	29,0
Naiset	33,2*	33,2	32,2	27,4
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, (%) 8. ja 9. luokan oppilaista				
Yhteensä	26,6	26,0*	25,7	18,8
Pojat	16,7	16,5*	16,5	13,9
Tytöt	36,1	35,5*	34,3	23,4
Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%), 20–64-vuotiaat				
Yhteensä	51,0*	50,9	56,6	57,4
Miehet	50,0*	49,9	56,5	54,5
Naiset	52,0*	51,8	56,7	60,5

Lähde: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos/Sotkanet. *Arvio.

Vaikuttavuustavoite: Toiminta- ja työkyky on parantunut

Aikuisväestön toimintakyvyn positiivinen kehitys pysähtyi 2010-luvulla ja toimintarajoitteisten ihmisten määrä tulee väistämättä kasvamaan väestön ikäntyessä. Väestön työkyky ei ole enää parantunut, ja työkyky on jopa huonontunut työelämän vaatimusten samanaikaisesti kasvettua. Suomessa on 65–74-vuotiaita kaikkiaan runsaat 700 000. Heistä 55 prosenttia eli lähes 390 000 arvioi olevansa täysin työkykyisiä. Kuitenkin näistä työkykyiseksi itsensä koke-

vista on ansiotyössä vain vajaat 40 000 eli noin 10 prosenttia.⁴ Ahdistuneisuushäiriöt ovat nousseet masennushäiriöiden ohi sairauspäivärahaa saaneiden väestöosuudella mitattuna. Ahdistuneisuushäiriöihin perustuvien sairauspoissaolojen kasvu on ollut erityisen merkittävää 16–34-vuotiailla ja 35–49-vuotiailla naisilla.⁵

Eläketurvakeskuksen (ETK) tilastojen mukaan vanhuuseläkkeelle siirtyneiden määrä kääntyi vuonna 2022 tuntuvaan nousuun pitkään jatkuneen laskevan trendin jälkeen. Tämän saman kehityksen voidaan arvioida jatkuvan myös kertomusvuonna. Vanhuuseläkeiän nousu vaikuttaa myös työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrään, ennen kaikkea yli 60-vuotiaisiin, joilla työkyvyttömyyden yleisin syy on tuki- ja liikuntaelinten sairaudet. Suurin osa väestöstä uskoo kuitenkin jaksavansa työskennellä vanhuuseläkeikään asti ja edelleen vanhuuseläke on yleisin reitti työeläkkeelle. Iäkkäiden toimintakyvyssä pitkään jatkunut positiivinen trendi näyttää jatkuneen koronapandemiasta huolimatta.

Taulukko 2. Vaikuttavuustavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2017
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet, lkm				
Yhteensä	17 7056	18 303	19 531	22 672
Kokoaikaiselle	12 300*	12 320	12 076	15 145
Osa-aikaiselle	3 464*	5 430	5 317	5 594
Alle 25-v.	1941	2000*	2 135	1 933
Niiden osuus, jotka uskovat, etteivät todennäköisesti jaksaa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka (%), 20–64-v.				
Yhteensä	27,0	26,5	24,6	24,8
Miehet	27,0	26,6	23,8	26,2
Naiset	26,8	26,4	25,4	23,4

⁴ <https://thl.fi/-/terve-suomi-tutkimus-ylipuolet-65-74-vuotiaista-kokee-olevansa-taysin-tyokykyisia-kuitenkin-vain-pieni-osa-on-ansiotyossa>

⁵ Väestön terveys- ja hyvinvointikatsaus 2023, THL: Työpaperi 14/2023, s. 11.

⁶ Tämän vuoden osalta raportoitu yhteensä-määrä koskee vain työeläkejärjestelmän kautta eläköityneitä.

	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2017
Itsestä huolehtimisessa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet				
Yhteensä	8,0*	8,0	10,4	12,2
Miehet	8,4*	8,4	10,4	12,3
Naiset	7,6*	7,6	10,4	12,2

Lähteet: Terveystietokeskus ja hyvinvoinnin laitos/Sotkanet & Eläketurvakeskus. * Arvio.

Vaikuttavuustavoite: Elin- ja työympäristön terveellisyys ja turvallisuus on lisääntynyt

Tavoitteen seuraintaindikaattoreissa ei ole tapahtunut enää viimeisen viiden vuoden aikana merkittävää paranemista. Edelleen Suomessa perhe- ja lähi-suhdeväkivalta on eurooppalaisittain mitattuna korkealla tasolla. Vesiepidemiat ja tapaturmakuolleisuus ovat kuitenkin pitkällä aikavälillä huomattavasti vähentyneet. Positiivista kehitystä on tapahtunut myös työtapaturmissa, joiden määrä on laskenut kertomusvuonna edellisvuoteen verrattuna. Tapaturmavaikutuskeskuksen mukaan tapaturmaturomataajuus, joka kuvaa työpaikkatapaturmien sattumistiheyttä, pysyi ennusteen mukaan vuonna 2023 edellisen vuoden tasolla eli noin 25,5 tapaturmaa miljoonaa tehtyä työtuntia kohti. TVK:n ennusteen mukaan työtapaturmia sattui noin 111 000, joista 21 000 on työmatkatapaturmia.

Lähi-suhteissa tapahtuvan väkivallan määrä ei ole Suomessa laskussa ja se aiheuttaa inhimillisen kärsimyksen ja sosiaali- ja terveyshaittojen lisäksi merkittäviä kustannuksia yhteiskunnalle. Väkivallan kokeminen on hyvin yleistä Suomessa, osoittaa Tilastokeskuksen ”Sukupuolistunut väkivalta ja lähi-suhdeväkivalta Suomessa 2021-tutkimus”. Enemmistö 16–74-vuotiaista naisista ja 18–74-vuotiaista miehistä on joskus elämässään kokenut jotain väkivallan muotoa: fyysistä väkivaltaa, uhkailua tai seksuaaliväkivaltaa. Edellä mainittuja väkivallan muotoja on kokenut kaikkiaan 57 prosenttia naisista ja 46 prosenttia miehistä. Nykyisen tai entisen parisuhdekumppanin taholta vastaavaa väkivaltaa on kokenut 34 prosenttia naisista ja 18 prosenttia miehistä.

Poliisin tietoon tulleiden seksuaalirikosten määrä oli selvässä kasvussa kertomusvuonna. Uusi seksuaalirikoslaki tuli voimaan vuoden alusta ja muutti seksuaalirikosten nimikkeitä ja perusteita, minkä vuoksi seksuaalirikosten määrää ei ole syytä suoraan verrata edellisvuoteen uuden lain määritelmien ja nimikkeiden muuttumisesta johtuen. Vaikka väkivallan kokemuksia on sekä naisilla että miehillä, koetussa väkivallassa on merkittäviä eroja sukupuolten mukaan. Yksityiskohtaisemmat tarkastelut osoittavat, että naiset kohtaavat yhteiskunnassa useammin toistuvampaa ja vakavampaa väkivaltaa, miehet taas enemmän kertaluonteista väkivaltaa. Huolestuttavaa on, että edelleen väkivallan ja häirinnän uhrin kertovat kokemuksistaan vain harvoin viranomaisille. Väkivallan muodosta ja tekijästä riippuen vain noin joka kymmenes väkivallan uhri ilmoittaa poliisille kokemastaan väkivallasta. Osuus ei ole juuri muuttunut aiempien vuosien tutkimuksista.⁷

Taulukko 3. Vaikuttavuustavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2017
Koti- ja vapaa-ajan tapaturmakuolleisuus / 100 000 asukasta	39,0*	39,0	39,4	42,0
Poliisin tietoon tulleet perhe- ja lähisuhdeväkivaltatapaukset				
Yhteensä, lkm	13 000*	12 931	10 800	9 546
Uhrina mies, %	30	30	30	30
Uhrina nainen, %	70	70	70	70
Työpaikkatapaturmataajuus	25,5	26,0	26,4	29,0
Vesiepidemioiden lkm	0*	0	2	1

Lähteet: Terveystietokeskus/THL, Tilastokeskus / Rikos- ja pakkokeinotilasto ja Tapaturmavakuutuskeskus. *Arvio.

⁷ <https://tilastokeskus.fi/uutinen/vakivallan-kokemukset-vaestossa-yleisia-naiset-kohtaavat-usein-toistuvaa-ja-vakavaa-miehet-kertaluonteista-vakivaltaa>

Vaikuttavuustavoite: Sosiaaliturva kannustaa työhön

Työllisyyskehitys on ollut viime vuodet vahvaa. Suhdanteella ja väestökehityksellä on suuri vaikutus positiiviseen kehitykseen työllisyydessä, eikä sosiaaliturvan muutosten vaikutuksia pysty tästä kehityksestä kovin hyvin erottelamaan. Työllisyys ja työttömyys vaihtelevat kuukausittain varsin paljon, ja muutos edellisen kuukauden havaintoon kertoo lähinnä kausi-ilmiöstä eikä suhdannekehityksestä. Tämän johdosta tuoreinta tilastotietoa verrataan edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan.

Kertomusvuoden kesäkuussa työllisiä oli yhteensä 2 737 000 ja työttömiä 211 000. Loppuvuonna työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 297 600, joka on 37 200 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Edelliskuusta työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 33 400:lla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,2 prosenttia, eli 1,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten⁸. TEM:in työllisyyskatsaus ennusteiden mukaan pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi kasvu-uralle kertomusvuoden alussa ja sen ennustetaan jatkuvan tasaista kasvuaan vuoteen 2025 saakka. Pitkäaikaistyöttömiä oli noin 91 000 vuonna 2023 ja määrän ennustetaan olevan noin 93 000 vuosina 2024 ja 2025.

Miesten ja naisten välinen ero eläkkeellesiirtymisiässä on ollut pieni, mutta muutamassa vuodessa ero on revennyt 0,7 vuoteen miesten odotteen ollessa korkeampi. Erityisesti työuran alussa naisilla on miehiä suurempi riski jäädä työkyvyttömyyseläkkeelle, mikä laskee heillä keskimääräistä eläkkeellesiirtymisikää enemmän kuin miehillä. Muuten miesten ja naisten eläkkeelle siirtyminen on samanlaista. Naisvaltaisella julkisella sektorilla eläkkeellesiirtymisikä on jonkin verran alempi kuin yksityisellä sektorilla.⁹

⁸ TEM Työllisyyskatsaus Joulukuu 2023.

⁹ <https://www.etk.fi/tutkimus-tilastot-ja-ennusteet/tilastot/elakkeellesiirtymisika/>

Taulukko 4. Vaikuttavuustavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2017
Työllisyysaste				
20–29-v.	67,5*	67,5*	67,5	66,0
20–69-v.	73,8	72,4	70,4	67,6
55–64-v.	71,5*	71,8	68,3	62,5
Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta¹⁰	3,3	3,6	4,1	4,0
Eläkkeelle siirtymisien odote 25-vuotiaalle	62,2*	62,2	62,4	61,2

Lähteet: Terveiden ja hyvinvoinninlaitos/Sotkanet, Tilastokeskus (Työvoimatutkimus), Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto ja Eläketurvakeskus. *Arvio.

Vaikuttavuustavoite: Köyhyyden ja syrjäytyneiden määrä on vähentynyt

Tavoitteen seurantaindikaattoreissa ei ole tapahtunut viime vuosien aikana merkittävää positiivista kehitystä. Syrjäytyneiden nuorten määrä on edelleen korkealla tasolla ja köyhissä perheissä asuvien lasten osuus ei ole 2000-luvulla merkittävästi pienentynyt. Toimeentulon ongelmia ja pienituloisuutta on muita lapsiperheitä useammin yksinhuoltajien perheissä sekä monilapsisissa ja ulkomaalaistaustaisten vanhempien perheissä. Toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden määrä on jonkin verran pienentynyt, mutta pitkään tukea saavien osuus on pysynyt suhteellisen vakiona.

Viime aikoina inflaation kiihtyminen on nostanut esille tarpeen mitata köyhyyttä tai köyhyysriskin alla elämistä pienituloisuuden ohella myös menojen näkökulmasta tarkastelemalla esimerkiksi toimeentulon riittävyyttä suhteessa arvioituun vähimmäiselintäsoon. Riippumatta mittarista köyhyys on kertomusvuonna hieman vähentynyt verrattuna vuoteen 2022. Köyhyysrajojen alapuo-

¹⁰ Indikaattori kuvaa pitkäaikaistyöttömyyttä työttömien työnhakijaa, jonka työttömyys on kestänyt ilman keskeytystä vähintään yhden vuoden.

lelle jäävät erityisesti työelämän ulkopuolella olevat sekä yksin asuvat. Perustoimeentulotuen saajien määrä on vähentynyt lähes kaikissa ryhmissä iästä ja elämäntilanteesta riippumatta.

Perustoimeentulotuen saajista yli kaksi kolmasosaa on yhden hengen kotitalouksia ja lapsiperheitä on reilu viidennes. Perustoimeentulotuen tarve painottuu nuoriin ikäluokkiin ja erityisesti 18–24-vuotiaat ovat yliedustettuina tuen saajissa, sillä tuen hakija tai puoliso on alle 25-vuotias 20 prosentissa saajakotitalouksista.¹¹ Suurimmalla osalla saajista toimeentulotuki täydentää muita etuuksia, kuten työttömyysturvaa ja asumistukea, jotka eivät riitä kattamaan kotitalouden välttämättömiä menoja. Vaikka toimeentulotuki on tarkoitettu väliaikaiseksi etuudeksi, suurelle joukolle ihmisiä perustoimeentulotuki on pitkäaikainen toimeentulon turva. Toimeentulotuen saannin pitkittyminen on ongelmallista sekä järjestelmän toimivuuden, että yksilön kannalta. Kun tarkastellaan syrjäytymisriskissä olevien määrää ja tulottomia kotitalouksia, voidaan sanoa, että kehitys on myös näissä väestön ryhmissä säilynyt suhteellisen staattisena viime vuodet. Ulkomaalaistaustaisten heikko työllisyys ja maahanmuuttajanaisten alhainen työllisyysaste ovat Suomessa edelleen muita Pohjoismaita heikommalla tasolla.

Taulukko 5. Vaikuttavuustavoitteen seurantaindikaattorit

Pienituloisten osuus, %	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2017
Koko väestö	13,5*	13,4	13,2	12,8
Alle 18-v.	12,6*	12,6	11,5	9,8
Palkansaajat	1,7*	1,7*	1,7*	1,7
65+	11,4*	11,4	10,6	7,3
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalveluksessa) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä	16,0*	16,0*	15,4	16,9
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat,	2,8*	2,7*	2,7	2,8

¹¹ Väestön terveys- ja hyvinvointikatsaus 2023, THL: Työpaperi 14/2023, s.21.

Pienituloisten osuus, %	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2017
(%) vastaavan ikäisestä väestöstä				
Tulottomat kotitaloudet, lkm	35 830*	35 826	35 341	36 358
Ulkomaalaiset työttömät työnhakijat, % ulkomaalaisten työvoimasta	22,5*	22,6	21,2	22,7

Lähteet: Terveysten ja hyvinvoinninlaitos / Sotkanet, Kela ja Tilastokeskus. *Arvio.

Vaikuttavuustavoite: Vaikuttavat palvelut ja toimeentuloturva muodostavat yhteen toimivan kokonaisuuden

Mittareiden perusteella palvelujen ja toimeentuloturvan yhteentoimivuus on jossain määrin parantunut viime vuosina: yhä harvempi nuori jää koulutuksen ulkopuolelle ja yhä harvempi iäkäs joutuu tinkimään ruoasta tai hoidosta rahan puutteen vuoksi. Yleisesti sosiaali- ja terveyspalveluita sekä etuuksia on kehitetty paljolti toisistaan erillään, minkä takia ne eivät aina vastaa ihmisten tarpeita, eivätkä ihmiset aina pääse tai osaa hakeutua tarvitsemansa palvelun tai etuuden piiriin. Järjestelmä on myös paikoitellen monimutkainen, mikä toisaalta on seurausta siitä, että erilaisiin ongelmiin pyritään vastaamaan monilla eri tavoin.

Miehistä 18 prosenttia ja naisista 23 prosenttia on joutunut tinkimään ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä rahanpuutteen vuoksi. Tämä vastaa noin 900 000:ta Suomessa asuvaa aikuista. Toimeentulon vaikeudet ovat kaikista yleisimpiä nuoremmassa ikäryhmissä. Sen sijaan 75 vuotta täyttäneistä naisista ja miehistä toimeentulon vaikeuksista raportoi alle 10 prosenttia. Toimeentulon vaikeudet ovat lisääntyneet hieman kaikissa ikäryhmissä, naisilla miehiä selvemmin.¹²

Iäkäs väestö on hyvin moninainen ja 65–74-vuotiaista naisista 28 prosenttia ja 75 vuotta täyttäneistä 51 prosenttia koki tarvitsevansa apua arkipäivän askareissa heikentyneen toimintakyvyn vuoksi. Vastaavasti 65–74-vuotiaista miehistä 19 prosenttia ja 75 vuotta täyttäneistä 41 prosenttia koki tarvitsevansa

¹² <https://thl.fi/-/terve-suomi-tutkimus-joka-viides-aikuinen-on-joutunut-tinkimaan-ruoasta-lakkeista-tai-lakarikayneista-rahampuutteen-vuoksi->

apua.¹³ Sosiaalipalveluissa palvelujen riittämättömyyttä koettiin varsin yleisesti: lähes 40 prosenttia koki saaneensa vammaispalveluja tai lapsiperhepalveluja riittämättömästi, ja sosiaalityön palveluissa yli 40 prosenttia koki vastavasti. Vanhusten kotihoitopalveluja koki saaneensa riittämättömästi kolmannes 75 vuotta täyttäneistä.¹⁴ Huomionarvoista tässä on myös ikäryhmien sisällä vallitsevat suhteellisen isot erot koetussa toimeentulossa, elämänlaadussa ja palveluiden saatavuudessa, jotka eivät suoraan käy ilmi taulukosta, sillä taulukossa on näiden osalta kuvattu vain tiettyä ikäryhmää.

Taulukko 6. Vaikuttavuustavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2017
Lapsiperhepalveluita riittämättömästi saaneiden osuus, (%) tarvinneista	37,5*	37,4	N/A	N/A
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä				
Miehet	9,0*	9,0*	9,2	9,4
Naiset	6,5*	6,5*	6,6	6,7
Osasairauspäivärahan saajat, % kaikista sairauspäivärahan saajista				
Miehet	6,4*	6,3	6,1	4,2
Naiset	13,1*	13,0	13,3	8,2
Rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden osuus (%), 65 v. täytt.				
Miehet	8,5*	8,2	8,0*	7,9
Naiset	12,5*	12,2	11*	10,7
Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet				
Miehet	51,7*	51,7	55,5*	57,3
Naiset	50,9*	50,9	52,5*	54,9

¹³ <https://thl.fi/-/terve-suomi-tutkimus-yli-puolet-65-74-vuotiaista-kokee-olevansa-taysin-tyokykyisia-kuitenkin-vain-pieni-osa-on-ansiotyossa>

¹⁴ https://www.thl.fi/tervesuomi_verkkoraportit/ilmioraportit_2023/palvelujen_riittavyys.html

	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2017
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä				
Miehet	95,0*	95,0	94,5	93,6
Naiset	91,7*	91,7	91,1	89,5

Lähteet: Terveiden ja hyvinvoinninlaitos/Sotkanet, Kela. *Arvio.

Vaikuttavuustavoite: Oikea-aikaiset ja luotettavat palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeisiin

Eriarvoistumisen kasvun ehkäisy ja sosioekonomisten terveyserojen kaventaminen vähentävät palvelutarvetta ja luovat edellytyksiä kustannusten kasvun hillitsemiselle pitkällä aikavälillä. Taulukosta voidaan tulkita, että noin 48 prosenttia potilaista ei saa tarvitsemaansa hoitoa 7 päivän aikana. Julkisen perusterveydenhuollon kiireettömän hoitoon pääsyn enimmäisaikojen koskeva lainsäädäntö on tiukentunut ja 1.9.2023 lähtien hoitoon tulee päästä 14 vuorokauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Edeltävän kahden vuoden aikainen hoitoon pääsyn odotusaikojen pidentyminen voidaan kuitenkin sanoa pysähtyneen ja odotusajat ovat lyhentyneet lokakuussa 2023.^{15 16} Suuri osa hoitoon pääsykäynneistä toteutui etäpalveluina, esimerkiksi puheluina tai videovastaanottoina. Etäpalvelujen käytössä on kuitenkin suuria hyvinvointialuekohtaisia eroja.

Elokuun lopussa lähes 178 000 potilasta odotti pääsyä kiireettömään erikoissairaanhoidon hyvinvointialueiden sairaaloissa. Hoitoa odottaneista yli 3 000 (17,2 %) oli odottanut hoitoon pääsyä yli puoli vuotta. Erot hyvinvointialueiden välillä on suuria. Esimerkiksi yli puoli vuotta kiireetöntä erikoissairaanhoidon odottaneiden osuus kaikista odottavista oli suurin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella (28,6 %) ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella (28,5 %) sekä pienin Etelä-Savon hyvinvointialueella (2,6 %). Yli puoli vuotta odottaneiden potilaiden määrä on kasvanut koko maan tasolla.¹⁷

¹⁵ <https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/terveyspalvelut/hoitoonpaasy-perusterveydenhuollossa>

¹⁶ <https://thl.fi/-/perusterveydenhuollon-kiireettomaan-hoitoon-paasi-lokakuussa-aiempaa-nopeammin>

¹⁷ <https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/terveyspalvelut/hoitoonpaasy-erikoissairanhoidossa>

Sosiaalihuollon puolta kuvataan lastensuojeluilmoitusten käsittelyaikoja mitaavalla indikaattorilla, joka ilmaisee niiden vireille tulleiden lastensuojeluasioiden osuuden, joiden palvelutarpeen arvioinnin käsittely on valmistunut lakisääteisen kolmen kuukauden aikana. Tässä indikaattorissa on nähtävissä jonkin verran negatiivista laskua, joka voinee johtua lastensuojeluilmoitusten määrien kasvusta.

Taulukko 7. Vaikuttavuustavoitteen seurantaindikaattorit

	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2017
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 7 pv yhteydenotosta, % toteutuneista käynneistä	47,5	45,2	41,0	51,8
Erikoissairaanhoidtoa yli 6 kk odottaneet 31.12. / 10 000 asukasta	12,5	33,5	9,0	2,4
1.10.–31.3. aikana lakisääteisen 3 kk:n kuluessa valmistuneet lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, %	88,4	91,6	95,5	93,6

Lähteet: Terveiden ja hyvinvoinninlaitos / Sotkanet. *Arvio.

Vaikuttavuustavoite: Hyvinvointiala luo liiketoimintamahdollisuuksia ja vientiä

Terveysteknologia on yksi nopeimmin kasvavista korkean teknologian vientialoista Suomessa, jonka merkitys lisääntyy jatkuvasti suomalaisten ikääntyessä ja syntyvyyden laskiessa. Teknologiaratkaisut tarjoavat parempaa hoitoa potilaille, apua ammattilaisille, tuottavuutta terveydenhuollolle ja hyvinvointia Suomelle. Terveysteknologia on myös kasvava korkean teknologian vientiala, mikä tuo Suomeen vientituloja hyvinvoinnin kasvattamiseksi. Tuoteviennin arvo saavutti uuden ennätyksen vuonna 2022 ollen 2,7 miljardia euroa. Kasvua edellisvuodesta kertyi 6 prosenttia. Kertomusvuoden osalta ei ole vielä tuoreita lukuja saatavilla, sillä vientitilastot päivittyvät vasta loppuvuodesta, mutta kasvun voidaan ennustaa olevan vahvaa noudattaen aiempien vuosien nousu suhdannetta.

Yrityksillä on myös kansainvälisesti vertaillen laajaa tutkimus- ja kehitystoimintaa, ja ne myös valmistavat valtaosan tuotteistaan Suomessa. Terveysteknologiayritykset työllistävät Suomessa jo yli 13 000 ihmistä ja kasvu lisää työpaikkoja, mikä on tuonut myös pulaa osaavista tekijöistä.¹⁸ Arviot toimialan kasvulle ovat hyvin myönteisiä ja lähivuosina alan arvioidaan kasvavan viime vuosien tapaan noin 5–10 prosenttia vuodessa. Suomi pysyy terveysteknologiassa hyvin maailmanmarkkinoiden kasvuennusteen vauhdissa.

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi Veikkaus Oy:n tuotoista avustuksia yhteensä 373 600 000 euroa yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (mom. 33.90.50) Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskukseen (STEA) ehdotusten pohjalta.

STEA:lla oli kaksi avustusten hakuaikaa, joissa jaettiin avustuksia kertomusvuonna. Uusien avustusten haussa ja jatkoavustusten haussa oli mukana 984 järjestöä 2299 kohteeseen. Hakemusten yhteenlaskettu summa oli noin 545 miljoonaa euroa. Avustuksia ehdotettiin 797 hakijalle 1728 avustuskohteeseen yhteensä 373 600 000 euroa.

Avustuksia myönnettiin avustuskokonaisuuksien mukaiseen toimintaan:

- Järjestöjen toimintaedellytysten ja perusrahoituksen turvaaminen
- Terveyden edistäminen sekä työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen
- Osallisuuden, toimijuuden ja arjenhallinnan tukeminen
- Kriisiauttaminen ja arjen turvallisuuden edistäminen

Avustusohjelmista vain Paikka auki -ohjelmaan oli mahdollista hakea avustusta vuodelle 2023. Ohjelman koordinaation kautta ohjelmaan kuuluvat järjestöt voivat saada tukea ja ohjausta. Paikka auki –avustusta myönnettiin yhteensä 270 järjestölle 276 avustuskohteeseen, yht. 12 139 542 euroa.

Avustuksen saajilla on velvollisuus raportoida STEA:lle avustuksen käytöstä vuosittain. STEA valvoo avustusten asianmukaista käyttöä ja arvioi avustetun

¹⁸ <https://healthtech.teknologiateollisuus.fi/fi/terveysteknologia-osana-terveysalaa>

toiminnan tuloksellisuutta vuosiselvitysten, tuloksellisuusraporttien, hankkeiden väli- ja loppuraporttien sekä tarkastuskäyntien avulla sekä tekee selvityskäyntejä. Lisäksi STEA antaa vuosittain ohjausta ja neuvontaa sekä avustusta hakeville, että avustuksen saajille. STEA järjestää myös erilaisia koulutuksia.

Terveyden edistämisen määrärahat

Terveyden edistämisen määräraha (33.70.50) on tarkoitettu terveyden edistämisen kokeilu- ja kehittämishankkeisiin sekä terveyden edistämistä tukeviin tutkimushankkeisiin ja -ohjelmiin. Momentille myönnettiin 1,8 miljoonaa euroa. Hankkeiden arviointi on toteutunut hankkeiden jättämien loppuselvitysten yhteenvedolla. Lisäksi terveyden ja hyvinvoinnin laitos on teettänyt ulkopuolisen arvioinnin ohjelman tuloksista ja vaikutuksista. Viimeisen, vuonna 2020 tehdyn arvioinnin perusteella, tavoitteet ovat toteutuneet osittain. Hankkeilla on edistetty ohjelman tavoitteita tarkoituksenmukaisesti ja ne ovat osaltaan kaventaneen hyvinvointi- ja terveyseroja. Uusi tulosten ja vaikutusten arviointi käynnistettiin kertomusvuonna ja tulokset raportoidaan vuoden 2024 alussa. Hankkeiden toteutumista arvioidaan kattavammin myös väliselvitysprosessin jättämisen yhteydessä.

Tartuntatautien valvonnan määrärahasta myönnetyt avustukset

Tartuntatautien valvonnan määrärahaa (momentti 33.70.22) oli kertomusvuonna käytettävissä 460 000 euroa ja sillä tuettiin kahdeksaa eri hanketta. Tartuntatautien valvonnan määrärahan painopistealueet vuosille 2023–2027 ovat mikrobilääkeresistenssin torjunta ja hoitoon liittyvien infektioiden ehkäisy, seksi- ja verivälitteisten tautien ehkäisy ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien edistäminen, korkean rokotuskattavuuden ylläpitäminen, haavoittuvassa asemassa olevien ja riskiryhmien tartuntatautien ehkäisy, hengitysteitse leviävien infektioiden ml. tuberkuloosin torjunta sekä pandemiavarautumisen kehittäminen osana kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallia.

Suomen kestävän kasvun ohjelma

Suomen kestävän kasvun ohjelma rahoitetaan EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Ohjelma vauhdittaa kilpailukykyä, investointeja, osaamistason nostoa sekä tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita eri sektoreilla. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa (mom. 33.60.61) ohjelman pilarista 4, joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistamista ja kustannusvaikuttavuuden lisäämistä, ja osin pilarista 3, joka koskee työllisyysasteen ja osaamistason nostamista kestävän kasvun vauhdittamiseksi. STM:n hallinnonalalle kohdentuu ohjelmasta yhteensä 369 miljoonan euron rahoitus.

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi valtionavustuksia kahden erillisen valtionavustushaun kautta yhteensä noin 290 miljoonaa euroa vuosille 2022–2025. Kertomusvuonna ohjelmasta myönnettiin sote-järjestelmän kustannusvaikuttavuutta ja laatua parantavan tutkimuksen vahvistamiseksi 8,7 miljoonaa euroa. Ohjelmaa toimeenpannaan alueellisissa kehittämishankkeissa jokaisella hyvinvointialueella, osaamiskeskuksissa ja Helsingin kaupungissa. Kansallisilla kehittämisprojekteilla tuetaan alueellista kehittämistyötä.

4 Toiminnan tehokkuus

Ministeriön toiminnan tehokkuutta käsitellään ministeriön henkilötövuosi- ja kustannuskehityksen kautta tehtäväkokonaisuuksittain. Ministeriön keskeisten suoritteiden määrä (kts. kappale 5.1) noudattaa hallituskauden rytmiä, jossa hallituksen esitysten määrä on suurimmillaan hallituskauden viimeisenä kokonaisen vuotena ja hallituskauden vaihdosvuotena pienimmillään. Ministeriö-tasolla seurattavat suoritteet, kuten hallituksen esitykset tai kirjalliset kysymykset eivät ole yhteismitallisia, joten tehokkuus/tuottavuusvertailua ei voi mekaanisesti tehdä seurattavien suoritteiden perusteella.

Ministeriön uudistetun vuonna 2021 käyttöön otetun valtion yhteisen kustannuslaskentamallin mukaisen kustannuslaskennan luotettavuutta parannettiin. Kertomusvuoden aikana kiinnitettiin huomiota erityisesti työajankohdennustietojen kattavuuteen tehostamalla kohdennusten kuukausittaista seurantaa. Työajankohdennusten hyväksynnässä siirryttiin keskitettyyn hyväksyntään.

Taulukossa 8. on esitetty ministeriön henkilötövuosien kohdennukset 2021—2023 jaoteltuna toiminnoittain/toimintoryhmittäin. Taulukko perustuu Kieku-järjestelmästä saatavaan työajankohdennustietoon. Avoin toiminto kasvoi edellisestä vuodesta 36,6 prosenttia. Kasvu johtui vuonna 2023 virkamiehille maksetusta kertakorvauksesta, joka kohdentui kokonaisuudessaan avoimelle toiminnolle.

Ministeriön virkojen määrä kasvoi kahdellatoista, joista valtaosa sijoitettiin sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausosastolle uusien hyvinvointialueiden ohjaustehtäviin. Ministeriön henkilötövuosimäärä väheni 42:lla. Henkilötövuosimäärän lasku aiheutui edellisen hallituksen määräaikaisten projektitehtävien päättymisestä.

Tilinpäätösanalyysissä luvussa 7. käsitellään myös kuluja kululajeittain. Tilinpäätösanalyysissä tarkastellaan kaikkia ministeriön omia toiminnan kuluja kululajeittain, joten VNK:n kuluja ei huomioida tilinpäätösanalyysissä.

4.1 Toiminnan tuottavuus

Taulukko 8. Htv:t toiminnoittain / toimintoryhmittäin (toimintojen välittömät htv:t)

	Htv 2023	Htv 2022	Htv 2021	Muutos (%) 2022-2023
YDINTOIMINNOT	57,96	55,86	46,93	3,8 %
Terveiden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen sekä sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ehkäisy	31,56	30,05	28,27	5,0 %
Sosiaali- ja terveystalot	4,72	5,78	1,61	-18,4 %
Lääkehuolto	13,13	12,34	11,34	6,4 %
Terveystalot sekä säteilyhaittojen, kemikaalien ja geeniteknologian valvonta	2,71	2,38	2,22	13,8 %
Toimeentuloturva	0,04	0,04	0,03	-1,9 %
Vakuutusmarkkinoiden toiminta	0,78	1,08	0,29	-27,3 %
Työsuojelu	0,58	0,42	0,40	37,7 %
Naisten ja miesten välinen tasa-arvo	2,33	2,16	1,76	7,7 %
Ydintoimintojen tietojärjestelmät	2,12	1,60	1,01	32,2 %
OHJAUSTOIMINNOT	185,80	214,40	159,34	-13,3 %
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	45,50	59,44	45,32	-23,5 %
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	24,13	20,72	14,08	16,4 %
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	54,93	72,01	54,87	-23,7 %
EU- ja kansainväliset asiat	30,04	26,32	21,79	14,1 %
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	31,20	35,91	23,28	-13,1 %
TUKITOIMINNOT	109,02	118,02	100,03	-7,6 %
PALKALLINEN POISSAOLO*	87,88	96,65	121,39	-9,1 %
AVOIN TOIMINTO	8,20	6,00	53,88	36,6 %
Yhteensä	448,87	490,94	481,57	-8,6 %

Osa ministeriöiden tukitoiminnoista on keskitetty Valtioneuvoston kansliaan.

Tämä osuus ei sisällä ministeriön henkilötyövuosiin.

Henkilötyövuodet ovat laskeneet 8,6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Valtiolla työajan kohdennuksessa käytettävä yhteinen toimintohierarkia koostuu ydintoiminnoista, ohjaustoiminnoista ja tukitoiminnoista. Ministeriön toiminnassa ydintoimintoa käyttävät pääasiassa vain ministeriön yhteydessä toimivat itsenäiset toimijat kuten STEA ja Hila. Ministeriön perustehtävät kuten säädösvalmistelu, strategiset hankkeet ja tulosohejaus ovat ohjaustoimintoa. Ministeriössä on panostettu viime vuosina työajankohdennusprosessiin, mikä on näkynyt kohdentamattoman työn (avoin toiminto) ja laskennallisten poissaolojen merkittävänä vähennyksenä. Vuonna 2023 maksettu kertakorvaus kasvatti kertaluontoisesti avoimen toiminnon määrää. Kohdentamatta jäävä työaika on lisännyt jakopalkkalaskennassa myös poissaolojen suhteellista määrää. Ydintoiminnoille kertyi 58,0 henkilötyövuotta, joka on 12,9 % kaikista henkilötyövuosista (55,9 htv ja 11,4 % vuonna 2022). Ohjaustoiminnoille kertyi 185,8 henkilötyövuotta, joka on 41,4 % kaikista henkilötyövuosista (214,4 htv ja 43,7 % vuonna 2022). Ydin- ja ohjaustoimintojen suhteellinen kasvu 2022 -2023 selittyy työaikakohdennusprosessin paranemisella.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Vuonna 2021 käyttöön otetussa valtion yhteisessä kustannuslaskentamallissa kustannusten jako perustuu aiempaa enemmän toimintorakenteeseen, minkä myötä ostolaskuilla ja työajankohdennuksissa käytetyt toiminnot saavat aiempaa suuremman painoarvon. Muutoksen kustannuslaskentamallin rakenteessa arvioidaan johtavan aiempaa mallia parempaan aiheuttamisperiaatteen.

Kustannuslaskentamalli perustuu vyörytysjärjestykseen, jossa ensimmäisissä vaiheissa palkallisten poissaolojen, avoimen toiminnon, kiinteistöhallinnon ja tietohallinnon kustannukset vyörytetään ministeriön muille tukitoiminnoille, ministeriön ohjaustoiminnoille sekä ministeriön ydintoiminnoille. Näiden jälkeen muut tukitoiminnot vyörytetään ministeriön ohjaustoiminnoille sekä ministeriön ydintoiminnoille. Viimeisissä vyörytysvaiheissa ydintoimintojen avustavat tehtävät sekä poistot ja mahdolliset toiminnoille kirjaamattomat korot vyörytetään ministeriön ohjaus- ja ydintoiminnoille. Ministeriön osuus valtioneuvoston yhteisistä kustannuksista vyörytetään ministeriön ohjaus- ja ydintoiminnoille niissä vyörytysvaiheissa, joihin ne sisältönsä puolesta kuuluvat.

Ministeriön taulukossa 9. esittämät kustannukset sisältävät kaikki ministeriön toiminnan määrärahamomentit sekä Valtioneuvoston kanslian ilmoittamat ministeriökohtaiset tukitoimintojen kustannukset ja ne on esitetty ministeriön toimintokokonaisuuksittain. Laskentatapaa korjattiin vuodelle 2023 siten, että yhteistoiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan arvonlisäveromomenteille tehdyt kirjaukset rajattiin pois. Korjaus tehtiin myös vertailuvuosille.

Taulukko 9. Ydin- ja ohjaustoimintojen kokonaiskustannukset (1 000 €)

Toiminnan taloudellisuus	Toteuma 2023	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Muutos (%) 2022-2023
YDINTOIMINNOT	10 952	9 781	9 116	12,0 %
Terveiden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen sekä sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ehkäisy	7 272	6 583	6 990	10,5 %
Sosiaali- ja terveystaloudellisuus	1 535	1 419	727	8,2 %
Lääkehuolto	668	538	151	24,2 %
Terveystaloudellisuus sekä säteilyhaittojen, kemikaalien ja geeniteknologian valvonta	582	434	534	34,2 %
Toimeentuloturva	9	9	8	6,4 %
Vakuutusmarkkinoiden toiminta	211	245	110	-13,9 %
Työsuojelu	134	91	99	47,0 %
Naisten ja miesten välinen tasa-arvo	542	463	496	17,1 %
OHJAUSTOIMINNOT	112 942	126 391	211 518	-10,6 %
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	60 826	78 404	58 546	-22,4 %
Ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	6 078	4 649	4 072	30,7 %
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	12 340	14 177	14 155	-13,0 %
EU- ja kansainväliset asiat	25 133	13 763	11 570	82,6 %
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	8 566	15 398	123 176	-44,4 %
Yhteensä	123 894	136 172	220 634	-9,0 %

Ydin- ja ohjaustoimintojen kokonaiskustannukset sisältävät ministeriön tukitoimintojen ja palkallisen poissaolon kustannukset.

Osa ministeriöiden tukitoiminnoista on keskitetty Valtioneuvoston kansliaan.

Valtioneuvoston kanslian ilmoittamat ministeriökohtaiset tukitoimintojen kustannukset on kohdistettu ministeriön ydin- ja ohjaustoimintojen kustannuksiin seuraavasti: 2023: 14 063 866 €, 2022: 14 063 866 €, 2021: 11 338 565 €, 2020: 11 180 094 €.

Kokonaiskustannukset 123,9 miljoonaa euroa (136,2 miljoonaa euroa vuonna 2022) laskivat edellisestä vuodesta 9 %. Merkittävänä syynä laskuun oli palvelujen ostojen vähentyminen. Henkilötyövuodet vähentyivät 8,6 %.

Ydintoimintojen kustannukset olivat 11,0 miljoonaa euroa (9,8 miljoonaa euroa vuonna 2022) ja henkilötyövuodet olivat 58 (56 vuonna 2022). Kustannukset nousivat (12 %) edelliseen vuoteen verrattuna ja henkilötyövuodet lisääntyivät (3,8 %).

Ohjaustoimintojen kustannukset olivat 112,9 miljoonaa euroa (126,4 miljoonaa euroa vuonna 2022) ja henkilötyövuodet olivat 186 (214 vuonna 2022).

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen palvelutoiminnan tuotot olivat yhteensä 2,31 miljoonaa euroa (2022: 2,82 miljoonaa euroa). Maksullisen toiminnan kokonaistuottokertymä laski 0,515 miljoonaa euroa, eli noin 18 %.

Ministeriön maksullisen toiminnan tulot ovat ministeriön asetuksen (STMA 854/2021) 2 § mainittuja julkisoikeudellisia suoritteita, geenitekniikkalain mukaisia maksullisia suoritteita (VNA 1277/2021) sekä lääkkeiden hintalautakunnan tuloja (STMA 924/2022). Vuoden 2023 osalta ei ole laadittu erikseen varainhoitovuoden tavoitteita, koska toimintatavoite tulisi olla kustannusneutraali.

Taulukko 10. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma

Erillislainsäädäntöön perustuvat maksullisen julkisoikeudelliset ja muut julkisoikeudelliset suoritteet (1.000 euroa)	HILA 2023 euroa	MUUT 2023 euroa	YHT 2023 euroa	HILA 2022 euroa	MUUT 2022 euroa	YHT 2022 euroa	HILA 2021 euroa
TUOTOT							
Maksullisen toiminnan tuotot							
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 252	55	2 307	2 770	52	2 822	2 541
Maksullisen toiminnan muut tuotot							
Tuotot yhteensä	2 252	55	2 307	2 770	52	2 822	2 541
KOKONAISKUSTANNUKSET							
Erilliskustannukset							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1		1	1		1	
Henkilöstökustannukset	1 052	83	1 135	960	72	1 032	853
Vuokrat			0	27		27	
Palvelujen ostot	266	7	274	287	10	297	281
Muut erilliskustannukset	11		11	8		8	4
Erilliskustannukset yhteensä	1 330	90	1 420	1 282	82	1 364	1 138
Osuus yhteiskustannuksista							
Tukitoimintojen kustannukset	1 341	97	1 439	1 127	51	1 178	1 384
Poistot	81		81	65		65	65
Muut yhteiskustannukset	257	23	279	264	14	278	263
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 679	120	1 799	1 456	65	1 521	1 713
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 009	210	3 218	2 738	147	2 885	2 851
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot - kustannukset)	-756	-155	-912	32	-96	-64	-310
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki							
Kustannusvastaavuus-%	75 %	26 %	72 %	101 %	35 %	98 %	89 %

Ministeriö uudisti kustannuslaskennan vuoden 2021 aikana ja kustannuslaskennassa otettiin käyttöön valtion yhteinen kustannuslaskentamalli. Laskelmassa esitetään myös muiden kuin Hilan julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus vuodesta 2022 eteenpäin. Tällöin kustannusten seurannassa on päästy riittävälle tarkkuustasolle (STM:n maksuasetuksen (STMA 854/2021) mukaiset maksulliset suoritteet sekä Geenitekniikan lautakunnan (VNA 1277/2021) mukaiset maksulliset suoritteet). Näitä koskevat yhteiskustannukset on laskettu siinä suhteessa mitä suoritteita tuottaville osastoille ja toiminnoille vyörytettyjä yhteiskustannuksia on suhteessa niiden erilliskustannuksiin. Uudistuksen vuoksi edellisten vuosien toimintakertomuksissa olevat tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia, mikä johtuu uuden laskentamallin yhteiskustannusten tarkemmasta kohdennuksesta.

Lääkkeiden hintalautakunnan tuotot (2,25 miljoonaa euroa) muodostivat suurimman osan julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoista (98 %). Lääkkeiden hintalautakunnan kustannusvastaavuus 75 % toteutui edellistä vuotta (101 %) huonommin. Vuosien 2020–2022 keskimääräinen kustannusvastaavuus on ollut 88 %. Vaihtelu aiheutuu toiminnan luonteesta. Tarkasteluvuonna 2023 Hilla ratkaistiin yhteensä 669 hakemusta, edellisenä vuonna (2022) 996 hakemusta, keskimääräisen vuosittaisen hakemusmäärän ollessa noin 800.

Liiketaloudellisten suoritteiden tuloja ei ollut vuonna 2023.

4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Taulukko 11. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1.000 euroa)	Rahapelihaitat		STEA	
	2023 euroa	2022 euroa	2023 euroa	2022 euroa
Yhteisrahoitteisen toiminnan TUOTOT				
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus				
EU:lta saatu rahoitus				
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus				
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	3 167	3 186	2 971	3 146
Tuotot yhteensä	3 167	3 186	2 971	3 146
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			1	1
Henkilöstökustannukset	101	124	2 133	1 892
Vuokrat			9	7
Palvelujen ostot	2 872	2 839	190	226
Muut erilliskustannukset	7	14	32	19
Erilliskustannukset yhteensä	2 979	2 977	2 365	2 145
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus				
Tukitoimintojen kustannukset	126	165	3 707	3 348
Muut yhteiskustannukset	29	44	640	553
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	155	209	4 347	3 901
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 134	3 186	6 712	6 046
OMARAHOITUSOSUUS (Tuotot - Kustannukset)	33	0	-3 742	-2 900
Omarahoitusosuus, %	-1 %	0 %	56 %	48 %

Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot laskivat 0,19 miljoonaa euroa ja olivat vuonna 2023 noin 6,14 miljoonaa euroa (2022: 6,33 miljoonaa euroa). Tuotot olivat Veikkaukselta saatua korvausta peliriippuvuuden seurannasta ja tutkimuksesta (52 %) sekä veloitusta rahapeli yhteisön ohjauksesta ja valvon-
nasta (48 %).

Vuoden 2022 kokonaiskustannukset eivät olleet selvillä ennen vuoden 2022 tilinpäätöksen valmistumista, joten erotus laskutettiin Veikkaukselta vuonna 2023 (rahapelihaitat 0,08 miljoonaa euroa, STEA 0,25 miljoonaa euroa). Koska kustannuslaskentaa vastaavat kustannukset ovat oikealla tilikaudella 2022, on myös tulot kohdennettu taulukkoon vuoden 2022 kohdalle.

Vuonna 2023 Veikkaukselta laskutettiin yhteisrahoitteisen toiminnan yhteis-
kustannuksia 90 % vuoden 2022 yhteiskustannuksista. Kustannuslaskennan osoittamat lopulliset yhteiskustannukset laskutetaan tai palautetaan vuonna 2024. STEA:n osalta yhteiskustannusten kasvu johtui siitä, että henkilötöyvuodet koko ministeriössä vähenivät 8,6 % ja kasvoivat STEA:ssa 2 %.

5 Tuotokset ja laadunhallinta

5.1 Tuotokset ja laadunhallinta

Taulukko 12. Keskeiset tuotokset vuosina 2020–2023

Keskeiset tuotokset	2023	2022	2021	2020
Esiteltujen säädösten määrä				
– hallituksen esitykset	21	56	36	49
– HE:n sisältyvät lait	50	217	206	160 *
– valtioneuvoston asetukset	28	58	86	47
Kirjallisten kysymysten määrä, (joista koronaan liittyviä v. 2020-2021)	93	175	249 (60)	351 (93)
Asiantuntijakuulemisten määrä eduskunnan valiokunnissa	162	238	298	234
Julkaisut	35	21	39	39
Tiedotteet, suomenkieliset, (joista koronaan liittyviä)*	298	442 (55)	461 (260)	477 (261)
Tiedotteet, ruotsinkieliset	294	424	451	474
Tiedotteet, englanninkieliset	110	134	270	113
Tiedotteet, venäjänkieliset	18	31	110	104
TiedotustilaisuuDET ja toimittajatapaamiset, (joista koronaan liittyviä)*	9	40 (20)	71 (64)	45 (39)
Verkkouutiset, suomenkieliset	57	78	64	87
Verkkouutiset, ruotsinkieliset	43	58	29	71
Verkkouutiset, englanninkieliset	10	6	9	15
Verkkouutiset, venäjänkieliset	0	1	0	1
Muut tuotetut videot	59	106	158	81

*ei eritellä enää 2023 alkaen

Kertomusvuonna – kuten yleisesti hallituskauden vaihdoksen yhteydessä - hallituksen esityksiä annettiin selvästi vähemmän kuin edellisinä vuosina. Myös kansanedustajien kirjallisia kysymyksiä oli selvästi edellisistä vuosista vähemmän.

Sosiaali- ja terveysministeriön viestinnässä korostui erityisesti hallituskauden vaihdos ja hyvinvointialueiden viestinnän tukeminen niiden aloittaessa toimintansa vuoden alussa. Loppuvuotta leimasi säädösviestinnän paljous. Pidettiin yllä viestintävalmiutta mahdolliseen lintuinfluenssan ihmistartuntaan huomioiden oman hallinnonalan lisäksi yhteistyöministeriöt hallinnonaloineen ja hyvinvointialueiden rooli viestinnässä.

Päätettiin Marinin hallituksen aikaisten hankkeiden viestintää ja käynnistettiin Orpon hallitusohjelmaan sisältyvien hankkeiden viestintää.

Sosiaaliturvakomitean ensimmäisen kauden työ tuli päätökseen ja komitean välimietinnön ehdotuksista viestittiin monikanavaisesti vuoden 2023 alussa. Sosiaaliturvauudistus jatkuu myös kuluvalle vaalikaudella ja sen viestinnälle luotiin askelmerkit loppuvuodesta. Hallitusohjelmasta nousseita viestinnän toimia oli myös palvelureformiin liittyvän viestinnän suunnittelu ja viestinnällinen yhteistyö hyvinvointialueita ohjaavien ministeriöiden (SM, VM ja STM) kanssa.

Vuoden 2023 aikana lanseerattiin uusia viestintävälineitä sekä ulkoiseen että sisäiseen viestintään ja kartoitettiin STM:n mainetta median joukossa. Kilpailutettiin ja otettiin käyttöön uusi mediaseuranta koko ministeriön käyttöön. Uudistettiin visuaalinen ilme ja kuvakonsepti.

Sidosryhmille lanseerattiin uudistettu uutiskirje ja valtioneuvoston istuntojen STM:n asiat alettiin tiedottaa koostetiedotteilla erillisten tiedotteiden sijaan.

Sisäisessä viestinnän painopiste oli normaalissa työyhteisöviestinnässä. Loppuvuonna keskityttiin erityisesti tammikuussa 2024 käyttöön otettavan uuden Kampuksen sisällöntuotantoon sekä vanhan Kampuksen läpikäyntiin ja arkistointiin. Järjestettiin tukiklinikoita Kampus-sivujen päivittäjille. Lisäksi tutustuttiin sisäisen viestinnän M365-sovelluksiin ja ryhdyttiin alustavasti pohtimaan eri sovellusten käyttötarkoituksia.

Videotuotannossa ministeriön oma tuotanto keskittyi ministereiden ja kansliapäällikön videotervehdyksiin sekä johtoryhmän videoblogeihin. Lisäksi käynnistettiin uusi kansliapäällikön videoblogisarja.

Sosiaalisen median kanava X (ent. Twitter) piti paikkansa yhtenä viestinnän pääkanavista verkkopalvelun rinnalla. Ministeriön X-tilillä on vuoden lopussa hieman reilu 63 000 seuraajaa, mutta myös LinkedIn on kasvattanut suosioitaan (yli 35 000 seuraajaa). Alkuvuodesta toteutettiin sosiaalisen median uudelleenkonseptointi, jonka myötä sosiaaliseen mediaan otettiin käyttöön uusi visuaalinen ilme ja sisällöntuotantoa kehitettiin mm. erilaisten somekampanjoiden myötä (#KestävääHyvinvointia, Ministeriön ovien takana, Awesome things about Finland).

Vahvistettiin yksikön omia ja henkilöstön viestintävalmiuksia järjestämällä koulutusta eri teemoista. Jatkettiin johdon ja asiantuntijoiden mediavalmennuksia.

5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Ministeriö osallistui valtioneuvostotasolla lainvalmistelun kehittämisen yhteistyöryhmän työhön. Lainvalmistelun kehittämisen yhteistyöryhmän tehtävänä on ollut mm. edistää hallitusohjelmaan sisältyvien lainvalmistelun laatua koskevien kirjausten toteutumista, sekä edistää lainvalmisteluohjeiden ja hyvän lainvalmistelun periaatteiden noudattamista ja hyvien käytäntöjen leviämistä lainvalmistelussa. Lisäksi ministeriö osallistui TEM:n vetämään sääntelyn sujuvoittamishankkeeseen. STM on edustettuna hallinnollisen taakan keventämisen ja norminpurun ohjausryhmässä sekä ministeriöiden välisessä teknisen tason asiantuntijaverkostossa. Hankkeen tavoitteena on sujuvoittaa yrityksiä koskevaa sääntelyä, välttää turhaa sääntelytaakkaa, ja edistää markkinoiden toimivuutta ja kilpailua. Vuonna 2023 keskeinen tavoite oli jalkauttaa koko valtioneuvostoon käyttöön Yksi sisään, yksi ulos –periaate, joka tarkoittaa hallituksen tavoitetta huolehtia siitä, että yrityksiin kohdistuva hallinnollinen taakka ei hallituskauden aikana kasva.

Sosiaali- ja terveysministeriön säädösvalmistelun kehittämistyöryhmä jatkoi työtään. Kehittämistyöryhmän tehtävänä on osaltaan tukea valtioneuvoston säädösvalmistelun kehittämistä sekä kehittää ministeriön omia säädösvalmistelussa noudatettavia toimintatapoja ja menettelyjä. Työryhmä edistää sitä, että säädösvalmistelua koskevat ohjeet ja määräykset otetaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriössä. Työryhmä on huolehtinut osaltaan ajankohtaisen, säädösvalmisteluun liittyvän tiedon välittämisestä yksiköiden säädösvalmistelutyöhön osallistuvalla henkilöstöllä.

Vuonna 2021 aloitettu ministeriön Tulevaisuuden säädösvalmistelijat –ohjelman päättyi tammikuun 2023 lopussa. Ohjelmaan palkatuista kymmenestä määräaikaista lakimiehestä valtaosa jatkoi sosiaali- ja terveysministeriön ja osa muiden ministeriöiden palveluksessa. Ohjelma onnistui tavoitteessaan perehdyttää ja kouluttaa ohjelmaan osallistuvat henkilöt säädösvalmisteluun ja antaa heille näin hyvät valmiudet toimia säädösvalmistelutehtävissä.

6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Kertomusvuonna käynnistettiin ministeriön henkilöstöstrategian 2023 – 2028 toteuttaminen. Uuden strategian teemana on koko ministeriön tasoinen yhteistyö organisaation eri tasoilla: Yhdessä paremmin. Henkilöstöstrategiassa korostuu erityisesti työhyvinvoinnin kehittäminen eri näkökulmien kautta (henkilöstöjohtaminen, työn ja tekijöiden määrän ja osaamisen tasapaino, työn tekemisen tavat ja käytännöt). Henkilöstöstrategian toimenpiteet konkretisoidaan kunkin vuoden henkilöstö- ja koulutussuunnitelmassa.

Taulukko 13. Ministeriön virat vuosina 2020–2023 (suluissa vuoden htv-määrä)

Virat	31.12.2023 (htv 2023)	31.12.2022 (htv 2022)	31.12.2021 (htv 2021)	31.12.2020 (htv 2020)
Johto ja erillisyyksiköt	83 (86)	89 (96)	89 (95)	85 (88)
Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausosasto	35 (44)	26 (48)	26 (48)	27 (44)
Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto	63 (68)	65 (69)	63 (66)	64 (67)
Hyvinvointi- ja palveluosasto *				(67)
Turvallisuus ja terveys - osasto (1.6.2020–)	47 (55)	43 (61)	42 (59)	39 (28)
Yhteisöt ja toimintakyky - osasto * (1.6.2020–)	88 (89)	82 (100)	81 (97)	82 (53)
Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat ja palvelut -osasto (1.6.2020–)	39 (43)	38 (50)	34 (45)	36 (24)
Työ- ja tasa-arvo-osasto	64 (64)	64 (67)	66 (70)	67 (69)
Yhteensä	419 (449)	407 (491)	401 (482)	400 (440)

* Sisältää ministeriön yhteydessä toimivan Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskuskuksen, jossa on 46 virkaa

Ministeriön virkojen määrä kasvoi kahdellatoista. Valtaosa uusista viroista sijoitettiin sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausosastolle uusien hyvinvointialueiden ohjaustehtäviin, joita oli vahvistettu jo edellisen vuoden lopussa. Edellisen hallituksen määräaikaista projektitehtävistä valtaosa päättyi keväällä. Myös uusi hallitus kohdentaa erillismäärärahoja projektitehtäviin. Osa näistä täytettiin jo kertomusvuoden aikana, mutta rekrytoinnit jatkuvat vuonna 2024. Ministeriössä toteutettiin kesäkuussa 2020 organisaatiouudistus, jossa aiemman hyvinvointi- ja palveluosaston tehtävät ja henkilöstö jaettiin kolmelle uudelle osastolle: turvallisuus ja terveys -osasto, yhteisöt ja toimintakyky -osasto sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat ja palvelut -osasto. Koska uusi organisaatio tuli voimaan kesken vuoden 2020, uusien osastojen vuoden 2020 henkilötyövuosimäärät eivät ole vertailukelpoisia myöhempien vuosien lukujen kanssa.

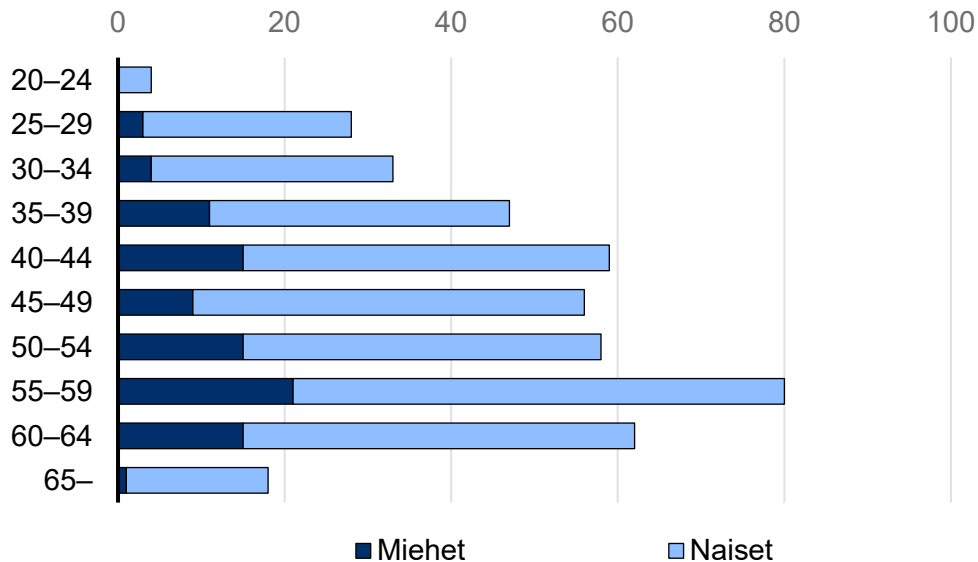
Ministeriö jatkoi virkarakenteen kehittämistä osaamistarpeiden ja painopisteiden mukaan. Ministeriöön perustettiin jo vuoden 2022 lopulla 12 virkaa vuoden 2023 alusta alkaen. Vuoden aikana perustettiin lisäksi 8 virkaa, joista yksi virka vuodesta 2024 alkaen. Vastaavasti kertomusvuoden aikana lakkautettiin yhteensä 7 avoimeksi tullutta virkaa ja yksi vuonna 2024 avoimeksi tuleva virka sekä siirrettiin vuoden 2024 alusta alkaen 6 virkaa valtioneuvoston kansliaan ministereiden sihteeritehtävien keskittämisen yhteydessä. Yksi toisesta ministeriöstä määräaikaaisesti siirrettyinä ollut virka palautui toiseen ministeriöön. Lisäksi siirrettiin muutamia virkoja yksiköistä toisiin sekä muutettiin useiden virkojen nimiä tehtävien muutosten vuoksi.

Taulukko 14. Ministeriön henkilöstövoimavarat vuosina 2020–2023

Henkilöstövoimavarat	2023	2022	2021	2020
Henkilöstön määrä (lkm 31.12.)	445	483	496	475
naiset	351	381	398	380
miehet	94	102	98	95
Henkilöstö htv	449	491	482	440
naiset	356	393	385	348
miehet	93	98	96	92
Määräaikaisten määrä	102	153	165	141

Henkilöstövoimavarat	2023	2022	2021	2020
naiset	87	127	139	121
miehet	15	26	26	20
%-osuus henkilöstöstä	23	32	33	30
Osa-aikaisten määrä	26	33	20	26
naiset	21	27	17	19
miehet	5	6	3	7
%-osuus henkilöstöstä	6	7	4	5
Henkilöstön keski-ikä	47,5	46,7	46,8	47,7
naiset	47,0	46,5	46,7	47,6
miehet	49,5	47,7	47,1	48,0
Sukupuolijakauma, naiset/miehet %-osuus	79/21	79/21	80/20	80/20
johto	58/42	53/47	61/39	67/33
esittelijät	76/24	77/23	78/22	77/23
avustava henkilöstö	98/2	94/6	97/3	97/3
Koulutustaso, indeksiluku	6.8	6.7	6.6	6.5
naiset	6.7	6.6	6.5	6.4
miehet	7.1	7.0	7.0	6.9
Kokonaispoistuma	22,2	19,0	18,9	17,1
Tulovaihtuvuus	12,0	14,7	21,1	23,3
Sairauspoissaolot, pv/htv	7,5	8,1	5,4	5,2
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet, % henkilöstöstä	0	0,2	0	0,2
Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä	64,8	65,4	65,3	64,5
Henkilöstökoulutus				
pv/htv	1,8	4,0	2,1	1,7
euroa/htv	463	360	424	399
Työterveyshuolto, euroa/htv	700	596	502	404
Työtyytyväisyysindeksi	73.2	72.2	71.6	71.0 **

** Korjattu luku vertailukelpoiseksi vuosien 2021 - 2023 laskennan kanssa

Kuvio 1. Henkilöstö ikäryhmittäin ja sukupuolen mukaan vuonna 2023

Ministeriön henkilöstömäärä vuoden lopussa ja vuoden aikana käytettävissä ollut henkilövuosityöpanos vähenivät noin neljällä kymmenellä edelliseen vuoteen verrattuna. Edellisen hallituksen määräaikaista projektitehtävistä valtaosa päättyi hallituskauden päättyessä. Ministeriössä on edelleen määräaikaista projektitehtäviä muun muassa sosiaaliturvauudistuksen tehtävissä, joka oli jo aiemmin sovittu kahden hallituskauden ajaksi. Myös uudella hallituksella on erillisrahoituksella rahoitettavia projektitehtäviä, joista osa täytettiin syksyn aikana, mutta rekrytoinnit jatkuvat vuonna 2024.

Työn ja työtuntien määrään on kiinnitetty viime vuosina erityistä huomiota. Ministeriön virkamiesjohdon ja muiden esihenkilöiden roolia töiden priorisoinnissa ja henkilöstön tukena on korostettu. Säännöllisen työajan ylittävien työtuntien määrä pysyi edellisen vuoden tasolla, jolloin ne vähenivät merkittävästi. Edelleen työmäärä yksittäisillä virkamiehillä on suuri. Ylitöitä tehtiin edelleen melko runsaasti, mutta selvästi vähemmän kuin edellisinä vuosina, yhteensä noin neljää henkilötyövuotta vastaava määrä. Työn ruuhkautumista aiheutti erityisesti se, että syyskaudella eduskunnalle annettavien hallituksen esitysten valmisteluun oli tavanomaista vähemmän aikaa hallitusneuvottelujen jälkeen.

Määräaikaisten osuus henkilöstöstä väheni selvästi edellisen hallituksen hankkeiden projektihenkilöstön tehtävien päättymisen vuoksi. Määräaikaisia oli vuoden lopussa 23 % henkilöstöstä, lähes 10 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lukuun sisältyvät myös henkilöt, joilla on vakinainen virka ministeriössä tai muualla.

Osa-aikaisten osuus säilyi lähes ennallaan. Osa-aikatyössä oli vuoden lopussa 6 % henkilöstöstä, 26 henkilöä. Valtaosa osa-aikatyötä tekevästä on nimitetty kokoaikatyöhön, mutta he ovat osa-aikaisesti virkavapaalla. Osa-aikaisuuden yleisimpiä perusteita ovat melko tasaisesti osittainen hoitovapaa, osa-aikaeläke ja muu osittainen virkavapaa. Osa-aikatyön yleisyydessä – kaikki osa-aikaisuuden perusteet huomioon ottaen – ei ole merkittävää eroa naisten ja välillä.

Ministeriön keski-ikä oli vuoden lopussa lähes vuoden korkeampi kuin vuotta aiemmin. Miesten keski-ikä on korkeampi kuin naisten. Suurin ikäryhmä on edellisten vuosien tapaan 55–59-vuotiaat, mutta myös muissa ikäryhmissä 25 ja 65 vuoden välillä on runsaasti virkamiehiä. Vuoden lopussa ministeriön palveluksessa oli 18 vähintään 65 vuotta täyttänyttä – viisi enemmän kuin vuotta aiemmin. Alle 30-vuotiaita oli vuoden lopussa 32 henkilöä – lähes 20 vähemmän kuin vuotta aiemmin, mutta noin 10 enemmän kuin neljä vuotta aiemmin. Nuorten osuuden vähenemiseen vaikuttaa muun muassa Tulevaisuuden säädösvalmistelijat –ohjelman päättymisen sekä määräaikaisten lyhytaikaisten projektitehtävien väheneminen.

Naisten osuus ministeriön henkilöstöstä oli vuoden lopussa sama kuin vuotta aiemmin (79 %). Naisten osuus asiantuntijoista (76 %) on edelleen korkea, vaikka se pieneni hieman. Johtamistehtävissä naisten osuus kasvoi vähän (58 %). Avustavissa tehtävissä naisten osuus kasvoi entisestään (98 %). Kaikissa ikäryhmissä naisia on selvästi enemmän kuin miehiä.

Sairauspoissaolojen määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna, ja oli 7,5 pv/htv.

Eläkkeelle jäi 8 henkilöä – selvästi vähemmän kuin edellisinä vuosina. Työkyvyttömyyseläkkeelle ei jäänyt yhtään henkilöä. Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä oli 64,8 vuotta, jonkin verran alempi kuin kahtena edellisenä vuonna. Vanhuuseläkkeelle jääneiden keski-ikä oli tätä jonkin verran korkeampi, 65,1

vuotta, mutta sekin oli alempi kuin edellisenä vuonna. Ministeriön ikärakenteen seurauksena eläkkeelle jää lähivuosina edelleen runsaasti henkilöitä.

Ministeriön henkilöstön kokonaispoistuma oli korkeampi kuin edellisenä vuonna. Tämä johtui erityisesti määräaikaisten projektitehtävien päättymisestä. Tulovaihtuvuus pieneni selvästi, koska määräaikaisten projektitehtävien rekrytoinnit vähenivät.

Koulutustasoindeksi oli muiden ministeriöiden tapaan korkea. Sekä naisten että miesten koulutustasoindeksi nousi hieman.

Ministeriön työtyytyväisyysindeksi oli syksyllä tehdyssä kyselyssä 73.2. Se oli jonkin verran korkeampi kuin edellisellä kerralla vuotta aiemmin.

7 Tilinpäätösanalyysi

7.1 Rahoituksen rakenne

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveysministeriön käytettävissä olleet määrärahat olivat edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat mukaan lukien 15 754 miljoonaa euroa (16 168 miljoonaa euroa vuonna 2022). Käytettävissä olevat määrärahat vähentyivät 2,6 %. Suurin osa käytettävissä olleista määrärahoista oli sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan määrärahoja, muiden hallinnonalojen määrärahoja oli käytettävissä 13,6 miljoonaa euroa eli 0,09 % kaikista käytettävissä olleista määrärahoista.

Ministeriön kaikkien määrärahojen kokonaiskäyttö oli peruutetut määrärahat pois lukien yhteensä 14 840,4 miljoonaa euroa (15 149,2 miljoonaa euroa vuonna 2022). Muiden, kuin sosiaali- ja terveysministeriön, hallinnonalojen määrärahoja käytettiin 9,8 miljoonaa euroa, joka on 0,07 % kaikkien määrärahojen kokonaiskäytöstä.

Kirjanpitoyksikön menot (14 840,4 miljoonaa euroa) jakautuivat menomomenttilajeittain seuraavasti:

- Kulutusmenot (momentin numerotunnus 01–29) 87,2 miljoonaa euroa (0,59 %)
- Siirtomenot (30–69) 14 753,2 miljoonaa euroa (99,41 %)
- Sijoitusmenoja (70–89) tai muita menoja (90-99) ei ollut.

Määrärahaa siirrettiin seuraavalle vuodelle 516,4 miljoonaa euroa, joka oli 2,5 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuotena (513,9 miljoonaa euroa vuonna 2022). Muiden, kuin sosiaali- ja terveysministeriön, hallinnonalojen määrärahoja siirrettiin 1,2 miljoonaa euroa.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Tulot

Tulomomentille 12.33.90. kirjattiin Veikkaus Oy:n vuonna 2023 tilittäminä rahapeliuuttoina 199 miljoonaa euroa sekä STM:n taseesta mm. 50 miljoonaa euroa Raha-automaattiyhdistyksen vuoden 2016 jakamatta jääneitä varoja menoja vastaavasti, joita katettiin myös valtion 177 miljoonan euron ns. budjettikompensaatiolla. Vuonna 2022 budjettikompensaatio oli 70 miljoonaa euroa. Veikkauksen tilitykset vähenivät 2022 vuodesta 103 miljoonaa euroa. Tämä johtui osaltaan siitä, että kyseessä on maksuperusteinen momentti ja Veikkaus tilitti vuoden 2023 viimeisen vuosineljänneksen aikaisemmista vuosista poiketen vasta vuoden 2024 puolella. Tästä johtuen 51,6 miljoonaa euroa kirjattiin vuodelle 2024 momentille 13.03.02. arpajaislain muutoksen mukaisesti (voimaan 1.1.2024).

Valtionapujen palautukset momentilla 12.33.98. olivat yhteensä 120,6 miljoonaa euroa. Tulot kasvoivat 77,4 miljoonaa euroa. Palautuksista 37,5 miljoonaa euroa aiheutui KELA:n maksaman perustoimeentulotuen ennakoiden palautuksesta ja 73,8 miljoonaa euroa Työllisyysrahaston työttömyysturvan ansio-päivärahojen palautuksista vuodelta 2022. Toimeentulon palautukset johtuivat tuen saajien vähenemisestä ja työttömyyspäivärahojen palautukset johtuivat arvioitua paremmasta työllisyydestä.

Tilinpäätöksessä peruutetut siirretty määrärahat (12.39.04.) on esitetty tilinpäätöksen liitteellä 4. Peruutettuja siirrettyjä määrärahoja oli yhteensä 135,5 miljoonaa euroa, kun edellisenä vuonna niitä oli 74,4 miljoonaa euroa. Peruutetut määrärahat muodostuivat suurelta osin vuoden 2021 käyttämättä jääneistä valtionavustusmenoista julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin momentilta 4.21.33.60.38., jolta peruttiin 63,2 miljoonaa euroa. Momentin 33.60.61. Elpymys- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja terveydenhuoltoon vuoden 2021 määrärahoista peruutettiin 31,786 miljoonaa euroa, jotka uudelleenbudjetointiin vuodelle 2023. Uudelleenbudjetoinnin tarve aiheutuu siitä, että hanke on viisivuotinen, mutta määräraha kolmevuotinen.

Tulomomentille 13.03.01. kirjattiin vuonna 2023 Alko Oy:n osinkotuloja 40 miljoonaa euroa tilikaudelta 2022. Vuosina 2022 ja 2021 osinkotuloja saatiin erityisen paljon eli 60 miljoonaa euroa/vuosi.

Menot

Momentin 26.01.27. EU:n pelastusmekanismi CBRN-varastointi määrärahaa käytetään EU:n valmiusvaraston perustamiseen kemiallisia, biologisia, radiologisia ja ydinuhkia varten. Varasto sisältää suojarusteita, mittalaitteita ja lääkinnällistä materiaalia. Hanke on monivuotinen ja määrärahan käyttö jaksottuu useammalle vuodelle. RN-mittalaitteiden hankkimisen siirtymisen vuoksi laiteohjeiden tuottamiseen varattu osuus määrärahasta siirtyi vuodelle 2024. Lisäksi henkilöstökuluja syntyi suunniteltua vähemmän vuonna 2023.

Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimuksen momentilta 28.70.05.3. peruutettiin vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta 2 150 000 euroa.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenomomentin 33.01.01. käyttö lisääntyi 1,0 miljoonaa euroa. Toimintamenoissa suurin kasvu oli muissa kuluissa, palvelujen ostoissa ja henkilöstökuluissa. Toimintamenomäärärahoja siirtyi 11,0 miljoonaa euroa vuodelle 2024. Siirtyvä erä oli noin 3,3 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisenä vuotena. Valtaosa siirtyvän erän supistumisesta selittyy vuoden 2023 talousarvioon sisältyneestä 3 miljoonan euron kertaluonteisella leikkauksella.

Momentti 33.01.25. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta on alajaoteltu vuoden 2023 talousarvioon seuraavasti: 01. Kansalliset sähköiset asiakas-tietojärjestelmät sekä sote-tiedonhallinnan suunnittelu ja ohjaus, 02. DigiFinland Oy:n kehittämishankkeet, 03. Covid-19-tiedonhallinta, 04. Tiedontuotannon uudistaminen (Toivo-ohjelma), 05. Korkean varautumisen viestintä- ja tietojärjestelmät ja 06. Kriittisten palveluiden toimintavarmuuden parantaminen Kanta-palveluissa. Kansallisten sähköisten asiakastietojärjestelmien kehittämiseen ja alajaottelun 01. määrärahan käyttöön ovat vaikuttaneet Kansaneläkelaitoksen vaikeudet kehittäjäresurssien löytämisessä projekteille, minkä vuoksi Kanta-palvelujen tarpeellisia kehittämissuhteita on jouduttu siirtämään eteenpäin. Alajaottelulle 02. kohdennettiin momentin sisällä määrärahoja Sähköinen Perhekeskus -projektin toteutukseen vuodelle 2024. Alajaottelulla 06. olevan Kanta-palvelujen kriittisten palveluiden toimintavarmuuden parantamisen määrärahan käytön kustannukset painottuvat hankkeella myöhemmille kehysvuosille. Tietojohtamisen kehittäminen (alajaottelu

07) ja Chat-palvelujen vaikuttavuus -projekti (alajaottelu 08) ovat uusia, vuoden 2024 alussa käynnistyviä hankkeita, joille on kohdennettu momentin sisällä määrärahaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot momentille 33.01.29. myönnettiin toisessa lisätalousarviossa 10 000 000 euroa. Tämän lisäksi pyydettiin Raha-asiainvalidiokunnalta ylityslupaa 3 000 000 eurolle. Momentti ylittyi lopulta 2,2 miljoonalla eurolla.

Työsuojelun vastuualueiden toimintamenoissa (momentti 33.02.07.) vuonna 2022 jätettiin 2 512 400 euron jakamaton varaus vuoden 2023 aikana ilmeneville kehittämistarpeille. Vastaavaa varausta ei tehty vuodelle 2024.

Lääkeasioiden tiekartan toimeenpano (momentti 33.02.09.) toimenpiteet ovat edenneet hitaasti. Määrärahaa tullaan käyttämään vuonna 2024.

Kansallisten osaamiskeskittymien (33.03.25.) valmistelu on viivästynyt. Osaamiskeskittymien kehittämiseen on myönnetty valtionavustuksia, mutta ko. hankkeet ovat toteutuneet pienempinä kuin alun perin oli arvioitu. Määrärahaa tullaan käyttämään vuonna 2024.

Korona vaikutti tulevaisuuden sote-keskus-hankkeiden toteutukseen hidastavasti ja tulevaisuuden sote-keskus (lape) momentin 33.03.31.02. määrärahoja jäi käyttämättä. Uusia valtionavustushakuja ja muita toimia ei enää hallituksen vaihdosvuonna tehty.

Momentilta 33.03.63. Eräät erityishankkeet siirtyi seuraavalle vuodelle 2,7 miljoonaa euroa. Suurin osa hankkeista on monivuotisia, joten määrärahan käyttö jaksottuu useammalle vuodelle. Momentin määrärahasta valtaosa oli varattu päihteitä käyttävien äitien ja vauvaperheiden palveluiden turvaamiseen, hyvän työn edellytysten ohjelmaan sekä ruoka-apuun.

Momentin 33.10.54. määrärahan 5 100 100 ylitykseen saatiin raha-asiainvalidiokunnan ylityslupa. Määrärahan ylitys johtui lisätalousarviossa tehdystä liian suuresta arviomäärärahan vähennyksestä.

Momentin 33.10.56. Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelujen käyttö notkahti koronavuosina, mutta on lähtenyt nousuun vuonna 2022 ja momentin käyttö oli vuonna 2023 vielä samaa tasoa kuin vuonna 2022.

Momentilla 33.10.60. syntyi säästöjä kasvaneista korkotuotoista. Lisäksi Ukrainan sodan vaikutukset ja sähkötuki toteutuivat alkuperäistä arviota selvästi pienempinä sekä toiminnan kehittämisen eteneminen viivästyi kilpailutusten ja kiireellisten lainsäädäntöhankkeiden myötä.

Työttömyysturvamomenttien (33.20.50. ja 33.20.52.) arvioitua pienemmät menot johtuivat arvioitua paremmasta työllisyyden kehityksestä. Etuudensaajien määrä oli pienempi kuin mitä oli ennustettu.

Momentti 33.30.50. Korvaukset rajat ylittävästä terveydenhuollosta alitti budjetoidun summan. Määrärahan alitus johtui osin siitä, että momentti on uusi ja korvauksia on oikeus hakea viiveellä.

Momentti 33.40.53. ylittyi 0,55 miljoonalla eurolla Eläketurvakeskuksen uuden arvion johdosta. Ylitykseen saatiin Valtiovarainministeriön ylityslupa.

Momentti 33.40.60. ylittyi 4,7 miljoonaa euroa muun muassa vammaisetusmenojen ja eläkkeensaajien asumistukimenojen kasvun johdosta. Raha-asianvaliokunnalta pyydettiin 5 miljoonan euron ylityslupa.

Momentin 33.60.01. Kansallinen lapsistrategia määrärahoista on tehty suunnitelma ja kaikki siirtyneet rahat tullaan käyttämään.

Momentin 33.60.30.02. Ukrainasta saapuvien lastensuojelun piirissä olleiden lasten ja nuorten lastensuojelusta aiheutuviin kustannuksiin varattua rahaa käytettiin varautumisesta aiheutuneisiin kuluihin.

Momentilta 33.60.38. Valtionavustus julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin peruutettiin 63,2 miljoonaa euroa. Laskennalliset korvaukset koronavirusepidemian aiheuttamiin lisäkustannuksiin kunnille, kuntayhtymille ja Ahvenanmaan maakunnalle myönnettiin vuosien 2021 ja 2022 aikana. Vaikeasti ennakoitavan epidemian vuoksi määrärahassa oli varauduttu toteutunutta korkeampien lisäkustannusten korvaamiseen.

Momentin 33.60.39. määrärahoja jäi osittain käyttämättä, koska hallituksen vaihtumisen vuoksi uusia hankkeita ei enää aloitettu.

Momentin 33.60.61. Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja terveydenhuoltoon määrärahoista myönnetään valtionavustuksia maksatuspäätosperusteisena ja rahoista on tehty myös sopimuksia, joten rahat tulevat käytetyksi viivästyneesti. Momentin vuoden 2021 määrarahasta peruutettiin 31,786 miljoonaa euroa, jotka uudelleenbudjetoitiin vuodelle 2023. Uudelleenbudjetoinnin tarve aiheutuu siitä, että hanke on viisivuotinen, mutta määräraha kolmevuotinen. Määrarahasta siirtyi valtaosa käytettäväksi vuoden 2023 jälkeen. Tämä johtuu hankkeiden luonteesta, jolloin määrärahan myöntäminen, käyttö ja laskutus aiheuttavat sen, että käyttö toteutuu vasta määrärahan käyttäjän lopussa.

33.70.22.02. Huoltovarmuuskeskuksen tekemien materiaalihankintojen sekä niistä aiheutuvia jakelu- ja varastointikustannuksia korvattiin vajaa 0,2 milj. euroa vuonna 2023. 33.70.22.03. covid-19 lääkkeiden hankintaan on myönnetty valtionavustuksia, mutta valtionavustukset ovat toteutuneet pienempinä kuin arvioitiin.

Momentin 33.80.41. (Valtion korvaus turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin) määrarahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 1,0 miljoonaa euroa. Määrärahan käytön vuosien välistä vaihtelua selittää turkisan tuotteiden kysynnän suuret vuosien väliset erot. Tilannetta kärjisti vuoden 2023 lopulla levinnyt lintuinfluenssa, jonka seurauksena teurastettiin huomattava määrä tuotantoeläimiä. Näiden seurauksena vuosiloman ja lisävapaan käyttö vähenivät.

Momentin 33.80.50. (Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin) määrarahasta siirtyi seuraavalle vuodelle 5,7 miljoonaa euroa. Tämä aiheutui paikallisyksiköiden yhdistämisistä saatavista säästöistä, joiden vuoksi määrärahan taso on tulevilla kehyskaudella pienenemässä. Määrärahan käyttöä selittävät myös Väliä viljelijästä –hankkeen budjetoitua pienempi käyttö sekä lomituspalveluiden yleinen tarpeen vähentyminen, joka lomituspäivissä mitattuna on vuosittain noin 5–6 prosentin luokkaa.

7.3 Tuotto-ja kululaskelma

Sosiaali- ja terveysministeriön kirjanpitoyksikön tilikauden kulujäämä laski edellisen vuoden tasosta. Kertomusvuoden kulujäämä oli 14 374 miljoonaa euroa, mikä on 259 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Merkittävimmin kulujäämän laskuun vaikuttivat palvelujen ostojen sekä siirtotalouden kulujen vähentyminen.

Tuotot

Toiminnan tuotot, 9,1 miljoonaa euroa, laskivat 1,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Maksullisen toiminnan tuotot, 2,3 miljoonaa euroa, laskivat 0,5 miljoonaa euroa eli 18 % edelliseen vuoteen verrattuna. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuottojen muutoksia edelliseen tilikauteen verrattuna on tarkasteltu edellä luvuissa 4.3. ja 4.4.

Muut toiminnan tuotot kasvoivat 0,4 miljoonaa euroa ollen yhteensä 6,8 miljoonaa euroa. Siitä yhteisrahoitteisen toiminnan tuottojen osuus oli noin 6,5 miljoonaa euroa ja kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 0,4 miljoonaa euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista Veikkaukselta laskutettu osuus on 6,5 miljoonaa euroa.

Kulut

Taulukko 15. Sosiaali- ja terveysministeriön toiminnan kulut 2021–2023

STM:n toiminnan kulut 1 000 €	2023	2022	2021	Muutos 2022–2023	Muut. % 2022–2023
Aineet ja tarvikkeet	370	93	83	277	298
Henkilöstökulut	36 563	37 721	36 579	-1 158	-3
Vuokrat	438	399	393	39	10
Palvelujen ostot	78 187	92 174	178 500	-13 987	-15
Muut kulut	4 529	4 137	6 172	392	9
Valmistus omaan käyttöön	-605	-302	-11	-303	100
Poistot	81	65	65	16	23
Toiminnan kulut yhteensä	119 563	134 287	221 781	-14 725	-11

Toiminnan kulut laskivat 14,7 miljoonaa euroa (11 %). Euromääräisesti suurin lasku tapahtui palvelujen ostoissa. Palvelujen ostot vähentyivät 14 miljoonaa euroa (15 %). Palvelujen ostoista vähenivät erityisesti tietotekniikan asiantuntija- ja ylläpitopalveluiden ostot 13,5 miljoonaa euroa sekä yhteistoiminnan kulut eli valtion sisäiset palvelujen ostot, joissa vähennys oli 6 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 maksettiin Huoltovarmuuskeskukselle 122 miljoonaa euroa, vuonna 2022 vielä 9 miljoonaa euroa ja vuonna 2023 enää 0,8 miljoonaa euroa. Palvelujen ostoista oli 46,8 miljoonaa euroa asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden ostoja, joista suurin osa ostettiin DigiFinland Oy:lta ja Kelalta. Yhteistoiminnan kustannusten korvauksia oli 21,8 miljoonaa euroa, joista suurin osa maksettiin Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle.

Henkilöstökulut laskivat 1,2 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintamenoista momentilta (33.01.01.) maksettiin henkilöstökuluja vuoden aikana 34,5 miljoonaa euroa mikä on 0,2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2022. Eniten vähentyi 28.70.05. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus –momentilta maksetut henkilöstökulut, jossa vähennystä oli 0,7 miljoonaa euroa.

Vuokrat kasvoivat (10 %), mutta kululajin osuus kokonaisuudesta on vähäinen. Vuokrat (pl. Hila ja STEA) sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat pääasiassa siirtyneet valtioneuvoston kanslian yhteiseen hallintoyksikköön vuonna 2015 ja tämän jälkeen näiden kululajien merkitys kirjanpitoyksikön kuluissa on ollut vähäinen. Aineiden ja tarvikkeiden kulut kasvoivat (0,3 miljoonaa euroa).

Muut kulut kasvoivat 0,4 miljoonaa euroa. Matkustuskulut kasvoivat edellisen vuoden tasolta 0,5 miljoonaa euroa. Jäsenmaksut ulkomaille olivat 3,1 miljoonaa euroa.

Valmistus omaan käyttöön sekä poistot johtuvat Hilan tietojärjestelmä uudistuksesta.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot olivat 40,4 miljoonaa euroa eli laskua oli 19,7 miljoonaa euroa. Rahoitustuotoista 40 miljoonaa euroa ovat Alkon osingot, joita Alko maksoi vuoden 2022 tuloksestaan.

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Siirtotalouden kuluissa isoin vähennys vuoteen 2022 verrattuna oli siirtotalouden kuluissa paikallishallinnolle pl. hyvinvointialuehallinto, mitä selittää vielä vuonna 2022 maksetut koronakorvaukset kunnille ja kuntayhtymille sekä Ahvenanmaan maakunnalle sekä hyvinvointialueiden aloittaminen vuoden 2023 alussa. Toisaalta siirtotalouden kulut hyvinvointialuehallinnolle kasvoivat, kun hyvinvointialueille otettiin käyttöön uusi oma siirtotalouden kulujen tililuokka 1.11.2022. Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarahastoille kasvoivat 499 miljoonaa euroa ollen yhteensä 14,1 miljardia euroa. Kelalle maksettiin niistä suurin osa, muita saajia olivat maatalousyrittäjien eläkelaitos, työllisyysrahasto, eläketurvakeskus sekä merimieseläkekassa.

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista

Verot ja veronluonteiset maksut sisältävät tulona Veikkauksen toteutuneen tuloksen tilityksen, joka vuonna 2023 oli STM:lle 199 miljoonaa euroa. Lisäksi taseesta purettiin menoja vastaavasti Raha-automaattiyhdistyksen vuoden 2016 jakamattomia voittovaroja 50 miljoonaa euroa.

7.4 Tase

Sosiaali- ja terveysministeriön taseen loppusumma oli 533 miljoonaa euroa, mikä on 68 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä tilikautena.

Vastaavaa

Taseen vastaavaa puolen käyttöomaisuudessa aineettomien hyödykkeiden arvo kasvoi, koska Hilan tietojärjestelmän uusimisen projekti saatiin valmiiksi ja kirjattiin pitkävaikutteisiin menoihin. Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset (FinnHEMS) pysyivät ennallaan 18,5 miljoonassa eurossa. Käyttöomaisuusarvopapereissa on Alkon, STUK internationaalin, FinnHEMSin sekä rokotetutkimusyhtiö Finvac Oy:n osakkeet. Kansallinen Lääkekehityskeskus oy siirrettiin työ- ja elinkeinoministeriön hallintaan 5.6.2023 alkaen.

Lyhytaikaisten saamisten (489 miljoonaa euroa) määrä kasvoi 68 miljoonaa euroa. Muutos aiheutui ennakkomaksujen (484 miljoonaa euroa) kasvusta 68

miljoonalla eurolla. Summaan sisältyy Kansaneläkelaitokselle maksettuja eri etuuksiin liittyviä tammikuun vuoden 2024 eriä, joita maksettiin joulukuussa 2023 Kelalle. Esimerkiksi asumistukilain 53 §:n mukaan valtion tulee viimeistään yhtä pankkipäivää ennen asumistuen maksupäivää suorittaa Kansaneläkelaitokselle sen ilmoittama rahamäärä sinä kuukautena maksussa olevista asumistuista. Eli Kelan 2.1.2024 maksamista asumistuista STM suoritti maksun Kelalle (137,7 miljoonaa euroa) edellisenä pankkipäivänä 29.12.2023 ennakkomaksuna vuoden 2024 menoista.

Muut lyhytaikaiset saamiset (myyntisaamiset, siirtosaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset) laskivat 0,6 miljoonaa euroa, edellisenä vuonna ko. erät yhteensä olivat 4,8 miljoonaa euroa. Saamisten määrä johtuu vuoden 2023 maksuista, joiden eräpäivä on vuoden 2024 puolella. Veikkauksen laskujen osuus saamisista oli 3,7 miljoonaa euroa.

Vastattavaa

Taseen vastattavaa puolella lyhytaikaisen vieraan pääoman saaduissa ennakkoissa oli 45 miljoonan euron vähennys edellisestä vuodesta. Erään sisältyy Raha-automaattiyhdistyksen jakamattomat voittovarot 82,7 miljoonaa euroa. Vastaava määrä oli vuoden 2022 päättyessä 127 miljoonaa euroa.

Ostovelat vähenivät 4,8 miljoonalla eurolla ollen yhteensä 21,7 miljoonaa euroa. Ostovelat johtuvat vuodelle 2023 kuuluvista laskuista, jotka maksetaan vuoden 2024 puolella. Ostoveloista 10,8 miljoonaa euroa oli THL:lle (45 laskua).

Muut lyhytaikaiset velat (140 miljoonaa euroa) laskivat 5,2 miljoonalla eurolla. Summa sisältää STEA:n maksamattomat avustukset (95 miljoonaa euroa), eli avustuksia ei ole vielä maksettu avustuksensaajille, mutta ne on jo myönnetty. Lisäksi summa sisältää muita myönnettyjä, mutta ei vielä maksettuja valtionavustuksia, joiden talousarviossa varainhoitovuoteen kohdennusperuste on myöntöpäätösperuste (44 miljoonaa euroa).

8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sosiaali- ja terveysministeriön sisäinen valvonta on järjestetty valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n edellyttämällä tavalla. Kansliapäällikkö vastaa ministeriön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisestä toteuttamisesta. Osastojen, yksiköiden ja erillisyksiköiden sekä tulosryhmien johto vastaavat siitä, että toimintayksiköissä on niiden talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukainen, riittävä ja tehokas sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Jokainen työntekijä vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta omien tehtäviensä osalta noudattamalla toimintaohjeita päivittäisessä työssään. Tarkemmat määräykset sisäisestä valvonnasta ovat ministeriön taloussäännön luvussa 1.3.

Ministeriö on vuoden 2023 tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä arvioinut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilaa käyttäen valtiovarain controller -toiminnon suosittamaa arviointikehikkoa, joka koostuu viidestä osa-alueesta:

1. Ohjausympäristö
2. Riskien arviointi
3. Valvontatoimenpiteet
4. Tieto ja viestintä
5. Seurantatoimenpiteet.

Tehdyn arvioinnin perusteella todetaan, että sisäisen valvonnan menettelyt varmistavat ministeriön talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, ministeriön hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä ministeriön johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot ministeriön taloudesta ja toiminnasta.

Sosiaali- ja terveysministeriön kirjanpitoyksikön sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta täyttää talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet ja vaatimukset.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisiksi kehittämiskohteiksi on arvioinnin yhteydessä tunnistettu riskienhallinnan menettelyiden edelleen kehittäminen sekä toiminnallisten että strategisten riskien osalta ja ministeriön riskienhallintapolitiikan ajantasaistaminen.

Osana sisäistä valvontaa ministeriön osastot ja yksiköt ovat arvioineet riskinsä ja suunnitelleet niille hallintatoimet ministeriön riskienhallintapolitiikan sisältämän riskienhallintamallin mukaisesti. Mallissa riskit on jaoteltu viiteen eri riskialueeseen: Strategia, Operatiivinen toiminta, Talous ja resurssit, Henkilöstö sekä Turvallisuus. Varsinainen riskin arviointi suoritetaan asteikolla 1–5. Sekä riskien toteutumisen todennäköisyys, että riskin aiheuttamien seurausten vaikutukset arvioidaan erikseen.

Riskien arviointiprosessissa tunnistettiin osastotasolla yhteensä 45 riskiä, jotka jakaantuivat riskialueittain seuraavasti: Strategia 8, Operatiivinen toiminta 17, Talous ja resurssit 5, Henkilöstö 10 ja Turvallisuus 5.

Riskienarvioinnin tuloksena ministeriön johtoryhmä on päättänyt sisällyttää vuoden 2024 toimintasuunnitelmaan seuraavien riskien seurannan ja niitä koskevien hallintatoimien valmistelun ja seurannan vastuuosastot. Riskit ja hallintatoimet koskevat kaikkia osastoja/yksiköjä ja ne toimeenpannaan yhteistyössä:

- Strategia: Hyvinvointialueiden ohjauksen yhteensovitus valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön välillä sekä sosiaali- ja terveysministeriön sisällä heikentää ohjausotetta ja sen vaikuttavuutta (Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausosasto)
- Operatiivinen toiminta: Epäselvät tehtävänjaot, vastuut ja prosessit sekä priorisoinnin puute eivät tue tehokasta toimintaa (Strategia- ja talousyksikkö)
- Talous: Valtion tuottavuusohjelma ja/tai EU:n elpymis- ja palautustukiväline supistavat resursseja hallitsemattomasti (Strategia- ja talousyksikkö)
- Turvallisuus: Tietojärjestelmien ja –välineiden toimivuus (ml. tietoturva) rapautuvat ja uhat kasvavat (Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausosasto)
- Henkilöstö/Työturvallisuus: Työturvallisuusriskien kartoituksessa esiin tulleiden riskien hallinta (Henkilöstö- ja hallintoyksikkö).

9 Arvioinnin tulokset

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta tehtiin valtiovarainministeriön konseptin mukainen virastoarviointi vuonna 2023. Johtopäätöksissä todettiin, että THL:n tehtävien laajuutta ja vastaavuutta yhteiskunnalliseen tarpeeseen pitää arvioida. Sisäisessä organisoitumisessa havaittiin epäselvyyksiä ja sen parantamista pitää jatkaa. Lisäksi THL:n kansainvälisen auditoinnin 2022—2023 raportti julkaistiin maaliskuussa. Raportti kiitti laitosta suoriutumisesta sen hyvin laajoiksi kasvaneista tehtävistä. Paneeli antoi sekä STM:lle että THL:lle strategisen tason suosituksia koskien laitoksen ensisijaisia tehtäviä, toimintojen ohjausta ja rahoituksen läpinäkyvyyttä. Ehdotusten tavoitteena on turvata THL:n asema keskeisenä kansallisena asiantuntijalaitoksena ja arvostettuna kansainvälisenä toimijana.

10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Ministeriöllä ei ole ollut tilikautena raportoituja väärinkäytöksiä.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

EU-rakennerahastohankkeisiin myönnettyä rahoitusta perittiin takaisin yhdeksässä tapauksessa yhteensä 23 313,79 euroa (koroton määrä 21 587,34 euroa).

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaan myönnettyjä STEA-avustuksia perittiin takaisin kohtuullistamisten jälkeen yhteensä 912 800,03 euroa.

11 Talousarvion toteumalaskelma

Sosiaali- ja terveysministeriön talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2023	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11.	Verot ja veronluonteiset tulot	135,57	31	30,50	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	135,57	31	30,50	0,00	100
12.	Sekalaiset tulot	530 312 838,20	673 467 242	560 815 831,76	-112 651 410,70	83
12.33.90.	Sosiaali- ja terveysministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotosta	356 028 000,00	361 750 000	249 098 589,30	-112 651 410,70	69
12.33.98.	Valtionapujen palautukset	99 575 784,79	175 428 978	175 428 978,11	0,00	100
	12.33.98.4. Takaisinperityt elatusavut	56 458 147,38	54 875 732	54 875 731,58	0,00	100
	12.33.98.5. Muut valtionavut ja valtion osuudet	43 117 637,41	120 553 247	120 553 246,53	0,00	100
12.33.99.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot	174 276,03	390 192	390 192,06	0,00	100
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	74 426 272,07	135 508 940	135 508 940,06	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	108 505,31	389 132	389 132,23	0,00	100

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2023	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
13.	Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	60 000 000,00	40 000 000	40 000 000,00	0,00	100
13.03.01.	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	60 000 000,00	40 000 000	40 000 000,00	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		590 312 973,77	713 467 273	600 815 862,26	-112 651 410,70	84

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahajaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23.	Valtio- neuvoston kanslia	528 092,50	193 190	24 459,98	168 730,30	193 190,28	0,00	1 181 059,02	1 361 059,02	721 879,28	638 768,70
23.01.03.	Euroopan unionin kan- sallisten asi- antuntijoi- den palkka- menot (S2)	40 013,08						272 233,47	272 233,47	271 822,43	
	23.01.03.1. Euroopan unionin kan- sallisten asi- antuntijoi- den palk- kausmenot	40 013,08						176 233,47	176 233,47	176 233,47	

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	23.01.03.2. Valtioneu- voston Eu- roopan unionia kos- kevien hori- sontaalisten tehtävien palkkaus- menot (EK) (enintään)							96 000,00	96 000,00	95 588,96	
23.01.25.	Terveet tilat 2028 (S3)	475 000,00	180 000	11 269,70	168 730,30	180 000,00	0,00	908 825,55	1 088 825,55	450 056,85	638 768,70
	23.01.25.1. Terveet tilat 2028 (KPY)	475 000,00	180 000	11 269,70	168 730,30	180 000,00	0,00	908 825,55	1 088 825,55	450 056,85	638 768,70

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23.01.29.	Arvonlisäve- romenot (A)	13 079,42	13 190	13 190,28		13 190,28	0,00				
26.	Sisäminis- terion hal- linnonala		243 405	197 748,90	45 655,75	243 404,65	0,00	0,00	236 000,00	190 344,25	45 655,75
26.01.27.	EU:n pelas- tuspalvelu- mekanismi CBRN-va- rastointi (S2)		236 000	190 344,25	45 655,75	236 000,00	0,00		236 000,00	190 344,25	45 655,75
26.01.29.	Sisäministe- riön hallin- nonalan ar- vonlisävero- menot (A)		7 405	7 404,65		7 404,65	0,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous-arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous-arvio -Tilin-päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä-vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.	Valtiova-rainminis-teriön hal-linnonala	6 214 857,47	867 586	862 151,29	5 434,63	867 585,92	0,00	2 701 553,70	3 201 553,70	1 018 295,18	33 258,52
28.01.29.	Valtiovarain-ministeriön hallinnon- alan arvonli-säverome-not (A)	880 057,47	367 586	367 585,92		367 585,92	0,00				
28.70.05.	Sosiaali- ja terveyden-huollon sekä pelas-tustoi-menuudis-tuksen val-mistelun ja	5 334 800,00	500 000	494 565,37	5 434,63	500 000,00	0,00	2 701 553,70	3 201 553,70	1 018 295,18	33 258,52

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
toimeenpa- non tuki ja ohjaus (S3)										
28.70.05.1. Sosiaali- ja terveyden- huollon sekä pelas- tusto- menuudis- tuksen val- mistelun ja toimeenpa- non tuki ja ohjaus	5 334 800,00	500 000	494 565,37	5 434,63	500 000,00	0,00	551 553,70	1 051 553,70	1 018 295,18	33 258,52
28.70.05.3. Sosiaali- ja terveyden-							2 150 000,00	2 150 000,00	0,00	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	huollon in- tegraatiotut- kimus(EK) (varattu)									
32.	Työ- ja elin- keinominis- terion hal- linnonala	8 183 574,39	7 333 678	7 333 677,83	7 333 677,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.64.	EU:n ja val- tion rahoi- tusosuus EU:n alue- ja rakenne- politiikan ja muihin ko- heesiopoliti- kan ohjel- miin (A)	8 183 574,39	7 333 678	7 333 677,83	7 333 677,83	0,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	32.30.64.07. EAKR 2014- 2020 (KPY)	57 882,38	95 656	95 656,38		95 656,38	0,00				
	32.30.64.09. ESR 2014- 2020 (KPY)	8 125 692,01	7 238 021	7 238 021,45		7 238 021,45	0,00				
33.	Sosiaali- ja terveysmi- nisteriön hallinnon- ala	14 551 262 414,47	15 241 079 478	14 613 296 129,99	365 676 093,68	14 978 972 223,67	262 107 253,95	499 713 805,94	1 410 460 805,94	762 364 997,47	515 235 975,26
33.01.01.	Sosiaali- ja terveysmi- nisteriön toi- mintamenot (S2)	34 938 000,00	33 849 000	22 831 853,94	11 017 146,06	33 849 000,00	0,00	14 350 208,63	48 199 208,63	37 182 062,57	11 017 146,06

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.01.01.01. STM toimin- tamenot (KPY)	34 938 000,00	33 849 000	22 831 853,94	11 017 146,06	33 849 000,00	0,00	14 350 208,63	48 199 208,63	37 182 062,57	11 017 146,06
33.01.25.	Sosiaali- ja terveyden- huollon val- takunnalli- nen tiedon- hallinta (S3)	44 900 000,00	40 210 000	20 752 661,22	19 457 338,78	40 210 000,00	0,00	21 248 935,20	61 458 935,20	38 634 003,04	22 816 379,52
	33.01.25.01. Kansalliset sähköiset asiakastie- tojärjestel- mät sekä sote-tiedon- hallinnan	20 100 000,00	13 892 897	5 080 811,21	8 812 085,79	13 892 897,00	0,00	13 383 944,76	27 276 841,76	18 140 284,36	9 136 557,40

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
suunnittelu ja ohjaus										
33.01.25.02. DigiFinland Oy kehittä- mishank- keet	15 000 000,00	16 500 000	13 896 353,78	2 603 646,22	16 500 000,00	0,00	2 100 473,88	18 600 473,88	15 996 827,66	2 603 646,22
33.01.25.03. Covid-19 tiedonhal- linta	800 000,00						906 432,70	906 432,70	97 880,06	800 000,00
33.01.25.04. Tiedontuo- tannon uu- distaminen (Toivo-oh- jelma)	3 000 000,00	794 382	794 381,88	0,12	794 382,00	0,00	27 278,50	821 660,50	207 563,47	614 097,03

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.01.25.05. Korkean va- rautumisen viestintä- ja tietojärjes- telmät	1 000 000,00	1 000 000	981 114,35	18 885,65	1 000 000,00	0,00	193 954,14	1 193 954,14	1 175 068,49	18 885,65
	33.01.25.06. Kriittisten palveluiden toimintavar- muuden pa- rantaminen Kanta-pal- veluissa	5 000 000,00	3 000 000		3 000 000,00	3 000 000,00	0,00	4 636 851,22	7 636 851,22	3 016 379,00	4 620 472,22
	33.01.25.07. Tietojohda- misen kehit- täminen		3 522 721		3 522 721,00	3 522 721,00	0,00		3 522 721,00		3 522 721,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.01.25.08. Chat-palve- lujen vaikut- tavuus -pro- jekti		1 500 000		1 500 000,00	1 500 000,00	0,00		1 500 000,00		1 500 000,00
33.01.29.	Sosiaali- ja terveysmi- nisteriön hallinnon- alan arvonli- säverome- not (A)	6 598 223,82	4 926 478	4 926 477,62		4 926 477,62	0,00				
33.01.66.	Kansainväli- set jäsen- maksut ja maksuosuu- det (S2)	6 353 000,00	5 596 000	4 971 419,32	624 580,68	5 596 000,00	0,00	596 530,20	6 192 530,20	5 567 949,52	624 580,68

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.02.07.	Työsuojelun aluehallinto- viranomais- ten toiminta- menot (S2)	2 512 400,00	0				0,00	0,00	0,00		0,00
33.02.09.	Lääkeasioi- den tiekar- tan toimeen- pano (S3)	4 000 000,00	1 000 000	6 597,03	993 402,97	1 000 000,00	0,00	5 530 839,95	6 530 839,95	649 114,30	4 989 705,19
33.03.25.	Kansalliset osaamis- keskittymät (S3)	1 500 000,00						10 779 753,55	10 779 753,55	1 488 530,56	1 495 741,15
33.03.31.	Hyvinvoin- nin ja ter- veyden	17 541 512,00						19 089 663,73	19 089 663,73	94 594,45	17 541 322,18

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	edistäminen (S3)										
	33.03.31.01. Lapsi- ja perhepalve- luiden muu- tosohjelman jatko							748 341,55	748 341,55	579,68	0,00
	33.03.31.02. Tulevaisuu- den sote- keskus (lape)	17 541 512,00						18 341 322,18	18 341 322,18	94 014,77	17 541 322,18
33.03.50.	Valtion- osuus Työ- terveyslai-	28 442 000,00	23 644 000	23 644 000,00		23 644 000,00	0,00		23 644 000,00	23 644 000,00	0,00

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	toksen toi- mintaan (S2)										
	33.03.50.01. Työterveys- laitoksen menot	28 092 000,00	23 294 000	23 294 000,00		23 294 000,00	0,00		23 294 000,00	23 294 000,00	0,00
	33.03.50.02. Työterveys- huollon kou- lutus ja työ- terveyshen- kilöstön ke- hittäminen (EK) (enin- tään)	350 000,00	350 000	350 000,00		350 000,00	0,00		350 000,00	350 000,00	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.03.63.	Eräät erityishankkeet (S3)	6 652 000,00	3 937 000	1 998 707,78	1 938 292,22	3 937 000,00	0,00	2 842 750,00	6 779 750,00	3 504 858,31	2 684 987,62
33.03.87.	Rokotetutkimuksen yhtiöittäminen (S3)							1 029 561,76	1 029 561,76	0,00	0,00
33.10.50.	Perhe-etuudet (A)	1 673 187 996,79	1 611 300 000	1 584 505 903,07		1 584 505 903,07	26 794 096,93				
33.10.53.	Sotilasavustus (A)	19 100 000,00	20 200 000	20 200 000,00		20 200 000,00	0,00				
33.10.54.	Asumistuki (A)	1 558 700 000,00	1 739 200 000	1 744 300 000,00		1 744 300 000,00	-5 100 000,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.10.56.	Vammaisten henkilöiden tulkkauspal- velut (A)	50 176 307,17	58 500 000	58 137 490,14		58 137 490,14	362 509,86				
33.10.57.	Perustoi- meentulo- tuki (A)	700 000 000,00	722 600 000	720 000 000,00		720 000 000,00	2 600 000,00				
33.10.60.	Kansanelä- kelaitoksen sosiaalitur- varahasto- jen toiminta- kulut (S2)	490 534 000,00	513 100 000	345 084 533,78	168 015 466,22	513 100 000,00	0,00	133 365 466,22	646 465 466,22	478 450 000,00	168 015 466,22
33.20.50.	Valtion- osuus työt- ömyys- etuuksien	791 979 519,12	786 960 000	697 158 000,00		697 158 000,00	89 802 000,00				

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	ansiotur- vasta javuo- roittelukor- vauksesta (A)										
	33.20.50.03. Valtion- osuus an- siopäivära- hasta	791 979 519,12	786 960 000	697 158 000,00		697 158 000,00	89 802 000,00				
33.20.52.	Valtion- osuus työt- tömyys- etuuksien perustur- vasta (A)	1 109 968 000,00	1 309 900 000	1 196 600 000,00		1 196 600 000,00	113 300 000,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.20.52.03. Työmarkki- natuki ja pe- ruspäivä- raha	1 109 968 000,00	1 309 900 000	1 196 600 000,00		1 196 600 000,00	113 300 000,00				
33.20.55.	Valtionosuu- det Työllä- syysrahas- tolle (A)	2 657 529,08	3 500 000	3 049 854,67		3 049 854,67	450 145,33				
33.30.50.	Korvaukset rajat ylittä- västä ter- veydenhuol- lost (A)		10 000 000	3 827 335,77		3 827 335,77	6 172 664,23				
33.30.60.	Valtion osuus sai-	2 165 221 923,19	2 295 700 000	2 275 817 545,96		2 275 817 545,96	19 882 454,04				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	rausvakuu- tuslaista johtuvista menoista (A)										
33.40.50.	Valtion osuus meri- mieseläke- kassan me- noista (A)	58 700 000,00	63 300 000	63 100 000,00		63 100 000,00	200 000,00				
33.40.51.	Valtion osuus maa- talousyrittä- jän eläke- laista johtu- vista me- noista (A)	735 500 000,00	794 251 000	794 250 140,69		794 250 140,69	859,31				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.40.52.	Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (A)	408 999 994,00	503 500 000	492 300 000,00		492 300 000,00	11 200 000,00				
33.40.53.	Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä (A)	15 538 632,00	18 200 000	18 752 761,88		18 752 761,88	-552 761,88				
33.40.54.	Valtion osuus maatalousyrittäjien tapatur-	13 672 991,54	14 395 000	14 344 981,80		14 344 981,80	50 018,20				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	mavakuu- tuksen kus- tannuksista (A)										
33.40.60.	Valtion osuus kan- saneläke- laista ja eräistä muista la- eista johtu- vista me- noista (A)	3 681 582 754,89	3 880 800 000	3 885 485 803,65		3 885 485 803,65	-4 685 803,65				
33.50.50.	Rintamalisät (A)	6 929 311,84	5 700 000	5 096 820,99		5 096 820,99	603 179,01				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.01.	Kansallinen lapsistrate- gia-toiminto (S2)		840 000	347 673,40	492 326,60	840 000,00	0,00		840 000,00	347 673,40	492 326,60
33.60.30.	Valtion kor- vaus tervey- denhuollon ja sosiaali- huollon val- takunnalli- sen valmiu- den kustan- nuksiin (S3)	30 350 000,00	350 000	273 240,00	76 760,00	350 000,00	0,00	9 735 058,59	10 085 058,59	2 352 696,54	7 732 362,05
	33.60.30.01. Valtion kor- vaus tervey- denhuollon	25 350 000,00	350 000	273 240,00	76 760,00	350 000,00	0,00	4 501 836,00	4 851 836,00	-1 130 982,29	5 982 818,29

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
ja sosiaali- huollon val- takunnalli- sen valmiu- den kustan- nuksiin										
33.60.30.02. Ukrainasta saapuvien lastensuoje- lun piirissä olleiden las- ten ja nuor- ten lasten- suojelusta aiheutuviin kustannuk- siin	5 000 000,00						5 000 000,00	5 000 000,00	3 250 456,24	1 749 543,76

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.31.	Sosiaali- ja terveyden- huollon kan- sallinen ke- hittäminen (S3)	1 990 000,00	1 990 000	1 956 588,31	33 411,69	1 990 000,00	0,00	1 235 479,27	3 225 479,27	3 192 067,58	33 411,69
	33.60.31.01. Lastenasi- antalo- toi- mintamal- lien kehittä- minen ja valtakunnal- listaminen	1 990 000,00	1 990 000	1 956 588,31	33 411,69	1 990 000,00	0,00	1 235 479,27	3 225 479,27	3 192 067,58	33 411,69
33.60.35.	Valtion ra- hoitus Yliop- pilaiden ter-	65 800 000,00	67 500 000	60 763 534,80	6 736 465,20	67 500 000,00	0,00	3 546 003,07	71 046 003,07	64 309 537,87	6 736 465,20

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
veydenhoi- tosäätön opiskeluter- veydenhuol- toon (S2)										
33.60.35.01. Valtion ra- hoitus kor- keakoulu- opiskelijoi- den tervey- denhuoltoon (EK) (enin- tään)		66 500 000	59 763 534,80	6 736 465,20	66 500 000,00	0,00		66 500 000,00	59 763 534,80	6 736 465,20
33.60.35.02. Valtionavus- tus korkea- kouluopis- kelijoiden		1 000 000	1 000 000,00		1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	1 000 000,00	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	hyvinvoinnin tukemiseen (EK) (va- rattu)										
33.60.36.	Valtionavus- tus sosiaali- ja terveys- palvelujen turvaa- miseksi (K)		1 100 000	1 100 000,00		1 100 000,00	0,00				
	33.60.36.02. Valtionavus- tus Pohjan- maan hyvin- vointialu- eelle (EK) (enintään)		1 100 000	1 100 000,00		1 100 000,00	0,00				

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahajaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.37.	Valtion kor- vaus hyvin- vointialueille kielteisen turvapaikka- päätöksen saaneiden henkilöiden kiireellisen sosiaalihuol- lon kustan- nuksiin (A)	1 199 521,90	2 000 000	1 378 862,95		1 378 862,95	621 137,05				
33.60.38.	Valtionavus- tus julkisen sosiaali- ja terveyden- huollon co-	110 000 000,00						63 223 535,00	63 223 535,00	51 514,40	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	vid-19-kus- tannuksiin (S2)										
33.60.39.	Palvelura- kenteen ke- hittäminen (S3)	31 050 476,00	9 500 000	9 500 000,00		9 500 000,00	0,00	53 725 840,66	63 225 840,66	25 899 403,53	25 512 665,66
	33.60.39.02. Kansallinen mielenter- veysstrate- gia	1 161 746,00						2 422 119,49	2 422 119,49	1 348 527,46	1 073 592,03
	33.60.39.03. Kehitysvam- maisten							1 478 492,44	1 478 492,44	0,00	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaaji	Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
henkilökoh- taisen bud- jetin kokeilut										
33.60.39.04. Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoi- don kehittä- minen	1 703 470,00						4 942 975,03	4 942 975,03	2 767 835,56	1 712 977,10
33.60.39.05. Osatyöky- kyisten työ- kykyohjelma	3 200 000,00						3 433 858,53	3 433 858,53	1 198 825,85	2 235 032,68
33.60.39.06. Toisen koti-	1 000 000,00									

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	maisen kie- len turvaa- minen										
	33.60.39.07. Ikäohjelma	715 260,00						854 826,99	854 826,99	304 828,35	426 092,61
	33.60.39.08. Lapsistrate- gia	1 905 000,00						1 964 184,83	1 964 184,83	1 173 135,09	791 049,74
	33.60.39.12. Tulevaisuu- den sote- keskus	21 365 000,00						38 629 383,35	38 629 383,35	9 606 251,22	19 273 921,50
33.60.40.	Valtion ra- hoitus lää- käri- ja lää-	33 000 000,00	36 635 000	36 635 000,00		36 635 000,00	0,00	66 103,00	36 701 103,00	36 635 000,00	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	kintäheli- kopteritoi- minnan me- noin (S2)										
33.60.61.	Elpymis- ja palautumis- suunnitel- man rahoi- tus sosiaali- ja tervey- denhuoltoon (S3)	116 109 424,00	149 286 000	846 992,84	148 439 007,16	149 286 000,00	0,00	136 483 255,75	285 769 255,75	16 291 571,23	237 691 519,34
	33.60.61.01. Edistetään hoitotakuun toteutta- mista ja pu- retaan hoi- tovelkaa	77 437 530,00	79 427 000	138 685,49	79 288 314,51	79 427 000,00	0,00	82 744 090,90	162 171 090,90	1 121 201,94	151 622 888,96

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
(RRF P4C1I1) (EK) (enin- tään)										
33.60.61.02. Edistetään hoitotakuun toteutta- mista (pal- velut jaen- naltaeh- käisy) (RRF P4C1I2) (EK) (enin- tään)	12 121 894,00	14 899 000	27 418,84	14 871 581,16	14 899 000,00	0,00	16 660 658,53	31 559 658,53	188 644,67	26 486 167,41
33.60.61.03. Sosiaali- ja terveyden-	9 200 000,00	9 500 000	51 702,47	9 448 297,53	9 500 000,00	0,00	5 601 526,65	15 101 526,65	3 651 685,96	11 449 840,69

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous-arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous-arvio -Tilin-päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä-vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	huollon tie-topohjan vahvistami-nen (RRF P4C1I3) (EK) (enin-tään)										
	33.60.61.04. Hoitota-kuuta edis-tävät digi-taaliset pal-velut (RRFP4C1I 4) (EK) (enintään)	9 850 000,00	37 460 000	130 213,78	37 329 786,22	37 460 000,00	0,00	28 344 864,56	65 804 864,56	7 929 631,53	40 400 914,30
	33.60.61.05. Työkykyoh-jelman ja	5 000 000,00	3 500 000	472 601,14	3 027 398,86	3 500 000,00	0,00	722 321,18	4 222 321,18	1 194 922,32	3 027 398,86

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
IPS Sijoita ja val- menna- mallin toi- menpiteiden laajentami- seen (RRF P3C1I1.2) (EK) (enin- tään)										
33.60.61.06. Mielenter- veyden ja työkyvyn vahvistami- seen työelä- mässä (RRF P3C1I1.3)	2 500 000,00	4 500 000	26 371,12	4 473 628,88	4 500 000,00	0,00	2 409 793,93	6 909 793,93	2 205 484,81	4 704 309,12

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	(EK) (enintään)										
33.60.63.	Valtionavustus sosiaalialan osamiskeskusten toimintaan (K)	3 000 000,00	3 500 000	3 500 000,00		3 500 000,00	0,00				
33.70.21.	Terveysvalvonta (S2)	545 000,00	460 000	265 103,24	194 896,76	460 000,00	0,00	237 981,17	697 981,17	503 084,41	194 896,76
33.70.22.	Tartuntatautienvälvonta (S2)	24 510 000,00	460 000	460 000,00		460 000,00	0,00	14 950 924,10	15 410 924,10	1 158 419,01	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.70.22.01. Tartuntatauti- tien valvon- taan	510 000,00						59 368,22	59 368,22	5 345,36	0,00
	33.70.22.02. Huoltovar- muuskes- kuksen te- kemien ma- teriaalihan- kintojen sekä niistä aiheutuvien jakelu- ja varastointi- kustannus- ten korvaa- miseen (EK) (enintään)	10 000 000,00						2 208 678,16	2 208 678,16	188 248,25	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.70.22.03. Covid-19 lääkkeiden hankintaan (EK) (enin- tään)	14 000 000,00						12 682 877,72	12 682 877,72	504 825,40	0,00
33.70.51.	Valtion kor- vaus työter- veyshuollon erikoislää- kärikoulu- tuksesta ai- heutuviin kustannuk- siin (S3)	2 900 000,00	2 900 000	1 900 000,00	1 000 000,00	2 900 000,00	0,00		2 900 000,00	1 900 000,00	1 000 000,00
33.80.40.	Valtion kor- vaus maata- lousyrittäjien	111 021 897,13	107 200 000	106 796 191,48		106 796 191,48	403 808,52				

Pääloukan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
lomituspal- velujen kus- tannuksiin (A)										
33.80.40.01. Korvaus lo- mituspalve- lujen käyttö- kustannuk- siin	110 922 897,13	107 018 000	106 688 191,48		106 688 191,48	329 808,52				
33.80.40.02. Oppisopi- muskoulu- tuksen net- tokustan- nusten kor- vaaminen	99 000,00	182 000	108 000,00		108 000,00	74 000,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	(EK) (enintään)										
33.80.41.	Valtion korvaus turkistuottajien loimituspalvelujen kustannuksiin (S2)	1 900 000,00	1 900 000	899 615,82	1 000 384,18	1 900 000,00	0,00	549 301,73	2 449 301,73	1 448 917,55	1 000 384,18
33.80.42.	Valtion korvaus poronhoitajien sijaisavun kustannuksiin (S2)	420 000,00	450 000	450 000,00		450 000,00	0,00	20 000,00	470 000,00	470 000,00	0,00
33.80.50.	Valtion korvaus maatalousyrittäjien	19 140 000,00	17 140 000	11 483 384,84	5 656 615,16	17 140 000,00	0,00	7 106 614,36	24 246 614,36	18 589 999,20	5 656 615,16

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
ja turkistuot- tajien lomi- tuspalvelu- jen hallinto- menoihin (S2)										
33.80.50.01. Korvaus lo- mituspälve- lujen hallin- tomenoihin	17 046 000,00	15 046 000	10 189 384,84	4 856 615,16	15 046 000,00	0,00	6 576 614,36	21 622 614,36	16 765 999,20	4 856 615,16
33.80.50.02. Harkinnan- varainen li- säkorvaus paikallisyk- siköille(EK) (enintään)	94 000,00	94 000	94 000,00		94 000,00	0,00		94 000,00	94 000,00	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2022	Talous-arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous-arvio -Tilin-päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä-vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
	33.80.50.03. Välitä viljeli-jästä-hanke (EK)	2 000 000,00	2 000 000	1 200 000,00	800 000,00	2 000 000,00	0,00	530 000,00	2 530 000,00	1 730 000,00	800 000,00
33.90.50.	Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämi-seen (A)	362 440 000,00	373 600 000	373 597 053,00		373 597 053,00	2 947,00				
35.	Ympäristö-ministeriön hallinnon-ala	3 250 000,00						1 117 428,86	1 117 428,86	175 869,94	442 863,11

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaaji		Tilinpäätös 2022	Talous- arvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talous- arvio -Tilin- päätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
35.20.32.	Avustukset asunnotto- muuden poista- miseksi ja asunnotto- muuden ti- lastoinnin kehittämi- nen (S3)	3 250 000,00						1 117 428,86	1 117 428,86	175 869,94	442 863,11
Määrärahatilit yhteensä		14 569 438 938,83	15 249 717 336	14 621 714 167,99	365 895 914,36	14 987 610 082,35	262 107 253,95	504 713 847,52	1 416 376 847,52	764 471 386,12	516 396 521,34

Sosiaali- ja terveysministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2023 valtuudet						Talousarvio-menot 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha-tarve 2026	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2024 TA:ssa						
32.50.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin	18 181	0	0	0	0	0	0	0	53	40	13	26	132
Aikaisempien vuosien valtuudet	18 181								53	40	13	26	132
32.30.64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin	23 450	0	3 300	3 300	2 668	632	632	7 333	1 069	801	267	534	2 671
Aikaisempien vuosien valtuudet	23 450							6 560	311	233	78	155	777
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet			3 300	3 300	2 668	632	632	773	758	568	189	379	1 894
Yhteensä	41 631	0	3 300	3 300	2 668	632	632	7 333	1 122	841	280	560	2 803
Aikaisempien vuosien valtuudet	41 631							7 333	1 122	841	280	560	2 803
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet		0	0	0	0	0	0	6 560	364	273	91	181	909

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

12 Tuotto- ja kululaskelma

Sosiaali- ja terveysministeriön tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2023-31.12.2023		1.1.2022-31.12.2022	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	2 306 905,00		2 822 086,35	
Muut toiminnan tuotot	<u>6 795 801,25</u>	9 102 706,25	<u>6 422 434,45</u>	9 244 520,80
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	369 747,87		92 989,03	
Henkilöstökulut	36 563 439,82		37 720 946,47	
Vuokrat	437 665,65		399 130,16	
Palvelujen ostot	78 187 034,34		92 174 129,30	
Muut kulut	4 529 277,70		4 137 060,05	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-604 808,27		-302 099,15	
Poistot	<u>80 536,80</u>	<u>-119 562 893,91</u>	<u>65 239,03</u>	<u>-134 287 394,89</u>
JÄÄMÄ I		-110 460 187,66		-125 042 874,09
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	40 379 885,93		60 125 411,18	
Rahoituskulut	<u>-239,42</u>	40 379 646,51	<u>-66,85</u>	60 125 344,33

	1.1.2023-31.12.2023		1.1.2022-31.12.2022	
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	27,11		0,00	
Satunnaiset kulut	<u>0,00</u>	<u>27,11</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
JÄÄMÄ II		-70 080 541,15		-64 917 529,76
SIIRTOTALOU DEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Muut siirtotalouden tuotot ulkomailta	<u>0,00</u>	0,00	<u>65 386,77</u>	65 386,77
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinno lle pl. hyvinvointialue hallinto	4 649 772,47		903 934 758,25	
Siirtotalouden kulut hyvinvointialue hallinnolle	19 388 556,00		580 000,00	
Siirtotalouden kulut sosiaaliturvarah astoille	14 071 990 559,72		13 572 612 373,70	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämäl le	815 830,12		1 066 455,42	
Siirtotalouden kulut voittoa	377 991 669,33		366 226 460,42	

	1.1.2023-31.12.2023		1.1.2022-31.12.2022	
tavoittelematto mille yhteisöille				
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	2 752 175,82		3 246 280,43	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnoll e	<u>69 839 728,81</u>	<u>-14 547 428 292,27</u>	<u>68 779 942,53</u>	<u>-14 916 446 270,75</u>
JÄÄMÄ III		-14 617 508 833,42		-14 981 298 413,74
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	249 098 589,30		356 028 000,00	
Perityt arvonlisäverot	30,50		135,57	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-6 088 966,17</u>	<u>243 009 653,63</u>	<u>-8 058 900,47</u>	<u>347 969 235,10</u>
TILIKAUDEN TUOTTO- /KULUJÄÄMÄ		<u>-14 374 499 179,79</u>		<u>-14 633 329 178,64</u>

13 Tase

Sosiaali- ja terveysministeriön tase

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	1 033 046,43		195 717,09	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>0,00</u>	1 033 046,43	<u>313 057,87</u>	508 774,96
AINEELLISET HYÖDYKKEET		0,00		0,00
KÄYTTÖOMAISUUSARVO-PAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	24 464 510,00		24 464 510,00	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sioitukset	<u>18 499 964,76</u>	<u>42 964 474,76</u>	<u>18 499 964,76</u>	<u>42 964 474,76</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		43 997 521,19		43 473 249,72
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	254 842,60		498 914,53	
Siirtosaamiset	3 766 027,62		27 943,37	
Muut lyhytaikaiset saamiset	246 913,60		4 294 135,86	
Ennakkomaksut	<u>484 433 906,03</u>	488 701 689,85	<u>416 341 816,90</u>	421 162 810,66

	31.12.2023		31.12.2022	
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön menotilit	<u>-248,07</u>	<u>-248,07</u>	<u>-254,68</u>	<u>-254,68</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMaisuUS YHTEENSÄ		488 701 441,78		421 162 555,98
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>532 698 962,97</u>		<u>464 635 805,70</u>

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	-296 297 206,17		-296 297 206,17	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	453 247 624,52		406 389 929,25	
Pääoman siirrot	14 496 994 189,11		14 680 186 873,91	
Tilikauden tuotto- /kulujäämä	<u>-14 374 499 152,68</u>	279 445 454,78	<u>-14 633 329 178,64</u>	156 950 418,35
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	82 715 992,30		127 364 353,87	
Ostovelat	21 657 325,37		26 408 390,18	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	822 937,41		807 241,47	
Edelleen tilittävät erät	738 678,20		756 131,70	
Siirtovelat	7 309 944,31		7 121 329,95	

	31.12.2023		31.12.2022	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>140 008 630,60</u>	<u>253 253 508,19</u>	<u>145 227 940,18</u>	<u>307 685 387,35</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		253 253 508,19		307 685 387,35
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>532 698 962,97</u>		<u>464 635 805,70</u>

14 Liitteet

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Budjetointia koskevat muutokset

- Momentti 26.01.27. EU:n pelastuspalvelumekanismi CBRN-varastointi on uusi.
- Momentin 33.01.04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa sai käyttää myös potilaille maksettaviin korvauksiin kuntouttavaan työterapiatoimintaan osallistumisesta.
- Momentin 33.01.25. Valtakunnallinen tiedonhallinta perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa sai käyttää myös analogisen tiedonhallinnan ohjauksen tehtäviin.
- Momentin 33.02.09. Lääkeasioiden tiekartan toimeenpano perusteluja muutettiin siten, että vuodelta 2021 siirtynyttä määrärahaa sai käyttää vuodessa enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitetyn, palkkaamiseen toimenpideohjelman ohjaus- ja asiantuntijatehtäviin.
- Momentti 33.03.25. Kansalliset osaamiskeskittymät on poistettu talousarviosta.
- Momentti 33.03.31. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on poistettu talousarvioista.
- Momentin 33.10.54. Asumistuki perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa sai käyttää myös väliaikaisesta sähkötuesta annetun lain (1152/2022) mukaisiin menoihin.
- Momentin 33.10.60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa sai käyttää sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) 24 b ja 26 a §:n mukaisen biologisten lääkkeiden määräämisen ohjaus- ja valvontatehtävän toteuttamiseen.
- Momentin 33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta perusteluja täydennettiin siten, että palkkatuki budjetoidaan maksuperusteisena.

- Momentin 33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta perusteluja täydennettiin siten, että palkkatuki budjetoidaan maksuperusteisena.
- Momentti 33.30.50. Korvaukset rajat ylittävstä terveydenhuollosta (arviomääräraha) lisättiin talousarvioon ensimmäisessä lisätalousarviossa. Määrärahaa sai käyttää rajat ylittävstä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) 9 §:n nojalla henkilölle maksettaviin korvauksiin.
- Momentin 33.30.60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista perusteluja tarkennettiin siten, että määrärahaa sai käyttää rajat ylittävstä terveydenhuollosta annetun lain (1201/2013) 14, 19, 20 ja 20 a §:n mukaisten korvausten maksamiseen.
- Momentti 33.60.01. kansallinen lapsistrategiatoiminto on uusi.
- Momentti 33.60.33. Valtion korvaus sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille sosiaali- ja terveydenhuollon erikoistumiskoulutukseen perusteluja laajennettiin siten, että määrärahaa sai käyttää myös sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain mukaisiin sosiaali- ja terveysalan AMK-tutkintoihin kuuluvasta harjoittelusta.
- Momentin 33.60.38. Valtionavustus julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin perusteluja täydennettiin siten, että vuodelta 2022 siirtynyttä määrärahaa sai käyttää rajanylityspaikkojen covid-19 terveysturvallisuuden vahvistamisesta aiheutuviin erillistehtävän kustannuksiin valtionavustuksina Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle.
- Momentin 33.60.39. Palvelurakenteen kehittäminen perusteluja laajennettiin sosiaalisen luototuksen luottopääoman rahoittamiseksi.
- Momentin 33.60.61. Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja terveydenhuoltoon vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmivuotisesta siirtomäärärahasta peruutettiin 31 786 000 euroa. Momentin perusteluja muutettiin siten, että määrärahaa sai käyttää enintään 79 427 000 euroa hoitotakuun toteutumisen edistämiseen sekä koronavirustilanteen aiheuttaman sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluelänpurkuun (RRF pilari4), enintään 14 899 000 euroa hoitotakuun toteutumista edistävien ennalta ehkäisevien toimien ja ongelmien varhaisen tunnistamisen vahvistamiseen (RRF pilari4) ja enintään

37 460 000 euroa hoitotakuuta edistävien palvelumuotoiltujen digitaalisten innovaatioiden käyttöönottoon (RRF pilari4).

- Momentin 33.70.20. Rokotteiden hankinta osalta vuoden 2021 talousarviossa myönnetystä kolmivuotisesta siirtomäärärahasta peruutettiin 107 200 000 euroa.
- Momentin 33.80.50. Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa sai käyttää myös lomituksen tietojärjestelmä uudistuksen kustannuksiin.

Valuuttakurssit muutettaessa ulkomaanrahan määräisiä saamia ja velkoja Suomen rahaksi

Kirjanpitoyksiköllä ei ole ulkomaanrahan määräisiä saamia. Ulkomaanrahan määräiset velat eivät ole olennaisia, joten niitä ei ole muutettu tilinpäätöspäivän kurssiin. Velat on muutettu euromääräisiksi tapahtuman syntymispäivän kurssin mukaisesti ja syntyvät kurssierot käsitellään maksuperusteisesti.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet eivät ole olennaisilta osin muuttuneet eivätkä vaikuta tilikauden tuotto- ja kulujäämään eivätkä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden oikaisut, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Ei esitettävää tietoa

Tilinpäätöstietojen vertailtavuus edelliseen vuoteen

Valtion rahoitusvastuu yrittäjäeläkkeistä (YEL), maatalousyrittäjien eläkkeistä (MYEL), merimieseläkkeistä (MEL), alle kolmivuotiaan lapsen hoidon ja opiskelun ajalta karttuvista eläkkeistä (VEKL) sekä Kelan toimihenkilöeläkkeistä on lisätty tilinpäätöksen liitteelle 12 kohtaan Muut monivuotiset vastuut.

Selvitys tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista

Hallitusohjelman mukaisesti Valtioneuvoston kansliaan siirtyi 1.1.2024 ministereiden, valtiosihteereiden ja erityisavustajien tukipalvelut (ylemmän johdon sihteeripalvelut). Sosiaali- ja terveysministeriöstä siirtyi kansliaan 6 htv:ta. Siirtyneiden henkilöiden työtehtävät ovat edelleen kohdeministeriön ministereiden esikunnissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.01.01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Brutto-menot	44 119 445,39	39 449 000	31 906 927,49		42 924 073,55				46 260 630,27	
	Brutto-tulot	9 181 445,39	6 600 000	9 075 073,55		9 075 073,55				9 078 567,70	
	Netto-menot	34 938 000,00	33 849 000	22 831 853,94	11 017 146,06	33 849 000,00	0,00	14 350 208,63	48 199 208,63	37 182 062,57	11 017 146,06
33.02.07. Työsuojelun	Brutto-menot	2 512 400,00									

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määräraho- jen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettä- vissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle
aluehallinto- viranomais- ten toiminta- menot (Siir- tomääräraha 2 v)	Brutto- tulot	0,00									
	Netto- menot	2 512 400,00	0				0,00	0,00	0,00		0,00
33.20.52. Valtionosuus työttö- myysetuuk- sien perus- turvasta (Ar- viomäärä- raha)	Brutto- menot	1 109 968 000,00		1 196 600 000,00		1 196 600 000,00					
	Brutto- tulot	0,00									
	Netto- menot	1 109 968 000,00	1 309 900 000	1 196 600 000,00		1 196 600 000,00	113 300 000,00				

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	5 670 200 000	12 503 361,45	10
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	32 000 000	2 164 795,92	7
33.10.54. Asumistuki	1 739 200 000	5 100 000,00	0
33.40.53. Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä	18 200 000	552 761,88	3
33.40.60. Valtion osuus kansaneläkelaista ja eräistä muista laeista johtuvista menoista	3 880 800 000	4 685 803,65	0
Pääluokat yhteensä	5 670 200 000	12 503 361,45	10

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
23. Valtioneuvoston kanslia		411,04
Vuosi 2022		411,04
23.01.03.2. Valtioneuvoston Euroopan unionia koskevien horisontaalisten tehtävien palkkausmenot	411,04	
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		2 150 000,00
Vuosi 2021		2 150 000,00

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
28.70.05.3. Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimus	2 150 000,00	
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		132 859 833,21
Vuosi 2021		55 369 204,52
33.01.25.03. Covid-19 tiedonhallinta	8 552,64	
33.02.09. Lääkeasioiden tiekartan toimeenpano	892 020,46	
33.03.25. Kansalliset osaamiskeskittymät	7 795 481,84	
33.03.31.01. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman jatko	747 761,87	
33.03.31.02. Tulevaisuuden sote-keskus (lape)	705 985,23	
33.03.63. Eräät erityishankkeet	589 904,07	
33.03.87. Rokotetutkimuksen yhtiöittäminen	1 029 561,76	
33.60.39.03. Kehitysvammaisten henkilökohtaisen budjetin kokeilut	1 478 492,44	
33.60.39.04. Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	462 162,37	
33.60.39.07. Ikäohjelma	123 906,03	
33.60.39.12. Tulevaisuuden sote-keskus	9 749 210,63	
33.60.61.01. Edistetään hoitotakuun toteuttamista ja puretaan hoitovelkaa	9 427 000,00	
33.60.61.02. Edistetään hoitotakuun toteuttamista (palvelut ja ennaltaehkäisy)	4 884 846,45	
33.60.61.04. Hoitotakuuta edistävät digitaaliset palvelut	17 474 318,73	
Vuosi 2022		77 490 628,69
33.60.38. Valtionavustus julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin	63 172 020,60	
33.60.40. Valtion rahoitus lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan menoihin	66 103,00	
33.70.22.01. Tartuntatautien valvontaan	54 022,86	

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
33.70.22.02. Huoltovarmuuskeskuksen tekemien materiaalihankintojen sekä niistä aiheutuvien jakelu- ja varastointikustannusten korvaamiseen	2 020 429,91	
33.70.22.03. Covid-19 lääkkeiden hankintaan	12 178 052,32	
35. Ympäristöministeriön hallinnonala		498 695,81
Vuosi 2021		498 695,81
35.20.32. Avustukset asunnottomuuden poistamiseksi ja asunnottomuuden tilastoinnin kehittäminen	498 695,81	
Pääluokat yhteensä		135 508 940,06
Vuosi 2021		58 017 900,33
Vuosi 2022		77 491 039,73

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2023	2022
Henkilöstökulut	30 884 666,02	31 780 337,11
Palkat ja palkkiot	30 949 821,74	31 608 131,57
Tulosperusteiset erät	15 136,00	14 380,00
Lomapalkkavelan muutos	-80 291,72	157 825,54
Henkilösivukulut	5 678 773,80	5 940 609,36
Eläkekulut	5 174 315,40	5 332 269,89
Muut henkilösivukulut	504 458,40	608 339,47
Yhteensä	36 563 439,82	37 720 946,47
Johdon palkat ja palkkiot, josta	4 069 590,71	3 873 733,03
- tulosperusteiset erät	15 136,00	14 380,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	2 120,00	2 189,45
Johto	1 640,00	1 709,45
Muu henkilöstö	480,00	480,00

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 6.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 7.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2023	2022	Muutos 2023-2022
Korot euromääräisistä saamisista	379 885,93	125 411,18	254 474,75
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	40 000 000,00	60 000 000,00	-20 000 000,00
Liikelaitosten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00	0,00
Rahoitustuotot yhteensä	40 379 885,93	60 125 411,18	-19 745 525,25

Rahoituskulut	2023	2022	Muutos 2023-2022
Korot euromääräisistä veloista	239,42	66,85	172,57
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00
Rahoituskulut yhteensä	239,42	66,85	172,57
Netto	40 380 125,35	60 125 478,03	-19 745 352,68

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 9.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2023					31.12.2022		
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioi- keuksien alaraja %	Saadut osin- got	Mark- kina- arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet			24 464 510,00			40 000 000,00		24 464 510,00
Alko Oy	10 000 000		16 818 792,65	100,00		40 000 000,00		16 818 792,65
STUK International Oy	1 000		1 000 000,00	100,00		0,00		1 000 000,00
FinnHEMS Oy	100		5,00	100,00		0,00		5,00
Rokotetutkimuskeskus Finvac Oy	102		6 645 712,35	51,00		0,00		6 645 712,35
Osakkeet ja osuudet yhteensä			24 464 510,00			40 000 000,00		24 464 510,00

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2023	Kirjanpitoarvo 31.12.2022
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	18 499 964,76	18 499 964,76
FinnHEMS Oy	18 499 964,76	18 499 964,76
Yhteensä	18 499 964,76	18 499 964,76

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 11.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Ei voimassa olevia takauksia.

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2023	Voimassa 31.12.2022	Voimassa Muutos 2023-2022	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2023
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	28 500 000,00	28 500 000,00	0,00	10 300 000 000,00
Poikkeusolojen vakuutustakuu vakuutuslaitoksille ¹⁾	0,00	0,00	0,00	10 000 000 000,00
<i>Laki poikkeusolojen vakuutustakuusta (408/2007)</i>				
Covid-19 rokotteiden vakuutustakuut ²⁾				300 000 000,00
Suomen Keskinäinen Lääkevahinkovakuutusyhtiö VNp 14.1.2021 ³⁾	28 500 000,00	28 500 000,00	0,00	
<i>Laki valtiontakuusta covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi (1058/2020)</i>				
Takuut yhteensä	28 500 000,00	28 500 000,00	0,00	10 300 000 000,00

¹⁾ Käytettävissä olevana enimmäismääränä esitetään poikkeusolojen vakuutustakuusta annetun lain (408/2007) mukainen valtion vastuun enimmäismäärä.

²⁾ Eduskunta hyväksyi lain valtiontakuusta covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi 11.12.2020. Laki tuli voimaan 1.1.2021. Lain tarkoituksena on varmistaa, että covid-19-taudin ehkäisemiseksi tarkoitetut rokotteet pysyvät vastaavan vakuutusturvan piirissä kuin muut lääkkeet ja rokotteet. Lain mukaan valtioneuvosto voi myöntää määräämillään ehdoilla ja vastavakuutta vaatimatta valtiontakuun (vakuutustakuun) vakuutusyhtiön antamalle henkilövakuutukselle sitä osin kuin siitä korvataan covid-19-tautiin sairastumisen ehkäisemiseksi Suomessa annettavien rokotteiden aiheuttamia henkilövahinkoja. Vakuutustakuu voidaan antaa ai-noastaan, jos olosuhteisiin nähden asianmukaista jälleenvakuutusta ei ole saatavilla ja se voidaan antaa enintään kalenterivuodeksi kerrallaan. Yhdelle vakuutusyhtiölle myönnetyn vakuutustakuun perusteella valtion vastuun määrä voi olla enintään 30 milj. euroa kalenterivuotta kohti. Myönnettyjen vakuutustakuiden yhteenlaskettu vastuu saa olla samanaikaisesti enintään 300 milj. euroa.

³⁾ Valtioneuvosto on 14.1.2021 tekemällään päätöksellä antanut 27 milj. euron suuruisen vakuutustakuun Suomen Keskinäiselle Lääkevahinkovakuutusyhtiölle covid-19-rokotteiden vakuuttamiseksi ajalle 1.1.2021–31.12.2021. Vuonna 2022 takuun määrää nostettiin 28,5 milj. euroon, ja sitä jatkettiin saman suuruisena vuoden 2023 ajaksi valtioneuvoston päätöksellä 15.12.2022.

Sektori	Voimassa 31.12.2023	Voimassa 31.12.2022	Voimassa Muutos 2023-2022	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2023
Takaukset ja takuut yhteensä	28 500 000,00	28 500 000,00	0,00	10 300 000 000,00

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo €	Jakauma%	Tilinpäätös- päivän kurssi €
Euro	28 500 000,00	100,0	1,0000
Yhteensä	28 500 000,00	100,0	

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Ei esitettävää tietoa.

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talous- arvio- menot 2023	Määrä- raha- tarve 2024	Määrä- raha-tarve 2025	Määrä- raha- tarve 2026	Määrä- rahatarve myö- hemmin	Määrä- rahatarve yhteensä
Yrittäjäeläkkeet YEL Yrittäjän eläkelaki (1272/2006) ¹⁻²⁾					13 454 000 000	13 454 000 000
Maatalousyrittäjien eläkkeet MYEL Maatalousyrittäjän eläkelaki (1280/2006) ^{1) ja 3)}					14 948 000 000	14 948 000 000

€	Talous- arvio- menot 2023	Määrä- raha- tarve 2024	Määrä- raha- tarve 2025	Määrä- raha- tarve 2026	Määrä- rahatarve myö- hemmin	Määrä- rahatarve yhteensä
Merimieseläkkeet MEL Merimieseläkelaki (1290/2006) ^{1) ja 4)}					1 419 000 000	1 419 000 000
Alle 3-vuotiaan lapsen hoidon ja opiskelun ajalta karttuva eläke VEKL, Laki valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta (644/2003) ^{1) ja 5)}					7 267 000 000	7 267 000 000
Kelan toimihenkilöeläkke- et, Laki Kansaneläkelaitoks- esta (731/2001) ^{1) ja 6)}					1 075 000 000	1 075 000 000
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	38 163 000 000	38 163 000 000
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	38 163 000 000	38 163 000 000

¹⁾ Eläkevastuu tarkoittaa niiden eläkeoikeuksien pääoma-arvoa, jotka ovat karttuneet 31.12.2023 mennessä kunkin eläkejärjestelmän piirissä. Eläkeoikeuksien pääoma-arvoja laskettaessa diskonttokorkona on käytetty 2,7 %, jonka katsotaan olevan eläkeoikeuksiin tehtävät tulevat indeksikorotukset ylittävä reaalikorko. Eläkevastuu esitetään tilinpäätösvuotta seuraavan vuoden indeksitasossa. Eläkevastuut lasketaan erikseen eri eläkelakien mukaisille eläkkeille. Eläkevastuissa huomioidaan vain vuoden 2023 loppuun mennessä karttuneet eläkeoikeudet. Palkattomien aikojen perusteella karttuneet eläkkeet on jaettu eläkelakien tötulojen perusteella ja eläkkeet sisältyvät kunkin erillisen eläkelain mukaiseen eläkevastuuseen.

²⁾ Valtion rahoitusvastuu eroaa eläkevastuusta. Maatalousyrittäjien eläkkeistä valtio rahoittaa puuttuvan osan, jos eläkelaitosten keräämät vakuutusmaksut eivät riitä eläkkeiden, etuuksien ja hoitokulujen kustannuksiin. MYELn piirissä olevista apurahansaajista ei lähivuosikymmeninä aiheudu

valtion rahoitusvastuuta. Tästä syystä apurahansaajien eläkevastuuta ei huomioida valtion rahoitusvastuun laskennassa. Valtion rahoitusvastuu MYEL:n perusteella karttuneista eläkkeistä saadaan yhdistämällä laskelma MYEL:n karttuneista eläkeoikeuksista ja MYEL:n rahoituslaskelma. Rahoituslaskelma kertoo valtionosuuden tarpeesta tulevina vuosina ja tämä valtionosuus jaetaan jo karttuneiden eläkkeiden ja tulevaisuudessa karttuvien eläkkeiden kesken. Näin saatu vanhojen karttumien osuus koko valtionosuudesta diskontataan halutulle hetkelle valtion rahoitusvastuun laskemiseksi.

³⁾ Valtion rahoitusvastuu eroaa eläkevastuusta. Maatalousyrittäjien eläkkeistä valtio rahoittaa puuttuvan osan, jos eläkelaitosten keräämät vakuutusmaksut eivät riitä eläkkeiden, etuuksien ja hoitokulujen kustannuksiin. MYEL:n piirissä olevista apurahansaajista ei lähivuosisikymmeninä aiheudu valtion rahoitusvastuuta. Tästä syystä apurahansaajien eläkevastuuta ei huomioida valtion rahoitusvastuun laskennassa. Valtion rahoitusvastuu MYEL:n perusteella karttuneista eläkkeistä saadaan yhdistämällä laskelma MYEL:n karttuneista eläkeoikeuksista ja MYEL:n rahoituslaskelma. Rahoituslaskelma kertoo valtionosuuden tarpeesta tulevina vuosina ja tämä valtionosuus jaetaan jo karttuneiden eläkkeiden ja tulevaisuudessa karttuvien eläkkeiden kesken. Näin saatu vanhojen karttumien osuus koko valtionosuudesta diskontataan halutulle hetkelle valtion rahoitusvastuun laskemiseksi.

⁴⁾ Valtion rahoitusvastuu eroaa eläkevastuusta. Merimiesten eläkelain mukaisesta eläkemenosta valtio rahoittaa 29 %.

⁵⁾ Valtion rahoitusvastuu kattaa kokonaisuudessaan VEKLn perusteella karttuneet etuudet.

⁶⁾ Valtion rahoitusvastuu eroaa eläkevastuusta. Valtio rahoittaa Kelan toimintamenoista vajaa 80 %. Toimintamenoilla rahoitetaan Kelan toimihenkilöiden eläkevastuuta kannatusmaksuna siltä osin, jos työntekijöiden eläkemaksut, omaisuuden tuotot ja muut tulot eivät riitä kattamaan eläkemenoa ja muuta katettavaa eläkevastuuta. Valtion rahoitusvastuuseen lasketaan siis vajaa 80 % vuosittain Kelan eläkevastuurahastoon maksettavasta kannatusmaksuista.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 13.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 14.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 15.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 16.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 17.

Sosiaali- ja terveysministeriön tilinpäätöksen liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 18.

15 Allekirjoitus

Tilinpäätöslaskelmat ja toimintakertomus on hyväksytty Helsingissä 29.helmikuuta 2024.

Kaisa Juuso

Sanni Grahn-Laasonen

Arto Satonen

Sosiaali- ja terveysministeri

Sosiaaliturvaministeri

Työministeri

Veli-Mikko Niemi

Kansliapäällikkö

Tilintarkastajan merkintä

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa Valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

ISSN pdf: 2242-0037
ISBN pdf: 978-952-00-5596-7

Sosiaali- ja
terveysministeriö

stm.fi/julkaisut
julkaisut.valtioneuvosto.fi